

النشأ

نعمت رنگ

شماره ۱ تا ۲۰

مرتب

محمد سهیل شفیق



بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سر حشر ان کی رحمت کا صبیح میں ہوں طالب
مجھے کچھ عمل کا دعویٰ کبھی تھا، نہ ہے، نہ ہوگا

(صبحِ رحمانی)

اشاریہ

نعت رنگ

(شمارہ ۱ تا ۲۰)

مرتبہ

محمد سرہیل شفیق

نعت ریسرچ سینٹر

ضابطہ

نام کتاب : اشاریہ نعت رنگ (شمارہ ۲۰ تا ۲۱)
مرتب : محمد سہیل شفیق

(Cell No. 0300-2268075)

(E-mail: sascom7@yahoo.com)

اشاعت اول : ربیع الاول ۱۴۳۰ھ / مارچ ۲۰۰۹ء

صفحات : ۲۷۲

قیمت : ۲۵۰ روپے

ناشر : نعت ریسرچ سینٹر - کراچی

بی۔ ۵۰، سیکٹر ۱۱-اے، نارتھ کراچی۔

کراچی: ۷۵۸۵۰۔ پاکستان

(Cell No. 0301-820027)

(E-mail: naatrc@gmail.com)

(Website: www.naatrang.net)

www.naatresearchcentre.com)

انتساب

اپنے والدین کے نام

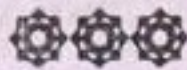
رب الرحمہما کما ربینی صغیرا

اجمال

نمبر شمار	عنوانات	صفحات
1	مقدمہ ڈاکٹر ابوسلمان شاہ جہان پوری	17-11
2	حرفے چند سید صبیح الدین صبیح رحمانی	19-18
3	عرض مرتب	22-20
4	نعت رنگ ایک نظر میں	24-23
5	اداریے	26-25
6	مقالات: - بلحاظ مصنفین - بلحاظ مضامین	40-27 51-41
7	فکرو فن: - بلحاظ مصنفین - بلحاظ مضامین	62-53 70-63

74-71	مطالعات نعت	8
76-75	تجزیاتی مطالعہ	9
83-77	گوشتے	10
100-85 127-101 143-129	حاصل مطالعہ : - تبصرہ کتب بلحاظ کتب - تبصرہ کتب بلحاظ مصنفین / مرتبین کتب - تبصرہ کتب بلحاظ تبصرہ نگاران کتب	11
152-145 155-153	حمد : غزلیں نظمیں رباعیات قطعات	12
226-157 230-227 232-231 234-233 240-235	نعت : غزلیں نظمیں دوہے سانیت کجریاں ماہیے رباعیات قطعات گیت تضامین	13

242-241	ہائیکو: حمدیہ نعتیہ	14
248-243	منظوم تراجم	15
252-249	نئے دکھ (وفیات)	16
264-253	خطوط	17
267-265	مفرقات : اشاریہ نعت رنگ (شمارہ ۳۲۱) بازیافت خاکے فہرست کتب مذاکرہ منقبت	18



مقدمہ

میرے علم کے مطابق اردو میں پہلا جریدہ ہفت روزہ 'الہلال' کلکتہ تھا، جس نے اردو میں اشاریہ نویسی کی روایت ڈالی۔ الہلال ۱۳/ جولائی ۱۹۱۲ء سے شروع ہوا تھا۔ دسمبر ۱۹۱۲ء میں اس کی پہلی جلد مکمل ہوئی۔ ۸ جنوری ۱۹۱۳ء سے اس کی دوسری جلد شروع ہوئی تو اس کے ساتھ پہلی جلد کے مضامین کا اشاریہ بھی تھا۔ الہلال کی یہ روش اس کے پہلے دور (۱۹-۱۹۱۳ء) میں جاری رہی۔ یقین ہے کہ مولانا ابوالکلام آزاد نے یہ ادا مصر و شام کے عربی جرائد سے سیکھی ہوگی۔ وہی ان کے سامنے ترتیب و تدوین، تہذیب و تزئین اور پیش کش کا نمونہ اور معیار تھے۔

الہلال کا انڈکس دو حصوں میں تقسیم ہوتا تھا۔ فہرست مضامین اور فہرست تصاویر۔ پھر پہلے حصے کے مواد کو نثر و نظم کے دو عنوانات کے تحت تقسیم کیا گیا ہے:

(الف) القسم المنثور

(ب) القسم المنظوم

ان دونوں حصوں میں ان کے عنوانات بہ ترتیب حروف تہجی مضامین، نثر و نظم کو الگ الگ مرتب کیا گیا ہے اور تصاویر کی فہرست میں ہر تصویر کی تعارفی تحریر (کپشن) کو تصویر کا حوالہ قرار دیا ہے۔ اردو میں انڈکس سازی کا یہ سادہ اور ابتدائی طریقہ تھا، جو آگے چل کر ایک بڑی علمی روایت کا موجب ہوا۔ جولائی ۱۹۱۶ء میں 'معارف' اعظم گڑھ کا اجرا ہوا۔ اس نے شروع ہی سے سال بہ سال اور بعدہ جب ہر جلد کا دورانیہ ششماہی کر دیا گیا تو ہر جلد کے مضامین کی ششماہی فہرست بہ لحاظ موضوعات مرتب کی جاتی رہی۔ فہرست کا دوسرا جزو مقالہ نگاروں کے متعلق ہوتا تھا۔ آج تک اس روایت کو نبھایا جا رہا ہے۔ معارف کی اس روایت کا بہت اچھا اثر ہوا اور کئی موقتہ رسائل کے اشاریے مرتب کیے جانے

گئے۔ خصوصاً ندوۃ المصنفین۔ دہلی کے علمی ترجمان ماہنامہ 'برہان' نے اپنے اجرا کے سال اول سے معارف کی اس روایت کی تقلید کی۔

اس کے بعد ایک قدم اور آگے بڑھایا گیا۔ بعض رسائل نے اپنی تاریخ کے ایک خاص دور کے "مدتی اشاریے" مرتب کر دیے۔ مثلاً خدا بخش اور نیشنل پبلک لائبریری جرنل (پٹنہ) نے اپنے سو شماروں کا ایک انڈکس مرتب کیا۔ اسی قسم کا اشاریہ ترجمان القرآن۔ لاہور اور فکر و نظر۔ اسلام آباد کے اشاریے مرتب ہوئے۔ ایک اشاریہ معارف۔ اعظم گڑھ کا نوے سال کی ایک سو پچھتر اشاعتوں کا مرتب کر دیا گیا۔ اس قسم کے کئی اور اشاریے بھی مرتب ہوئے۔ مثلاً نقوش۔ لاہور اور آج کل۔ دہلی کے۔ یہ رسائل ابھی تک جاری ہیں اور امید ہے کہ ان کا فیض ایک مدت جاری رہے گا۔

اس سلسلے میں نعت رنگ۔ کراچی کا نام بھی آ جانا چاہیے جس کا سرمایہ فخر صرف نعت کے حوالے سے آٹھ ہزار صفحات پر پھیلا ہوا ہے، جس کی خصوصیات شمار کی حد سے زیادہ۔ جس کے مضامین علمی و دینی ذوق و فکر کی تولید و تربیت کا موجب ہوئے، جس نے بعض موضوعات پر تصنیف و تالیف اور تحقیق کا شوق پیدا کیا ہے اور خاص اس مقصد کے لیے اس کے بیس شماروں کے انڈیکس کی ترتیب و اشاعت کا داعیہء مقدس پیدا کر دیا ہے۔ چوں کہ اس کے اشاریے کی خصوصیات پر آئندہ سطروں میں توجہ دلائی ہے، اس لیے مناسب ہوگا کہ اس مقام پر نقد و تبصرے کا قلم روک دیا جائے۔ مناسب ہوگا کہ اشاریہ نویسی کی ایک اور قسم کی طرف قارئین محترم کی توجہ مبذول کرائی جائے۔

اگرچہ اردو زبان میں ہر علم و فن کا نہایت قیمتی ذخیرہ مستقل رسائل اور کتب کی شکل میں جمع ہو گیا ہے لیکن اس سے زیادہ اور بیش قیمت ذخیرہ اخبارات اور رسائل و جرائد کے صفحات میں چھپا ہوا ہے۔ رفتہ رفتہ میری یہ رائے پختہ یقین میں بدل گئی ہے کہ ہمارے بزرگ تصنیف و تالیف اور تحقیق کے معاملے میں ہم سے زیادہ محنتی، زیادہ غور و فکر کرنے والے اور قلم کے استعمال میں زیادہ محتاط، بلکہ حقیقت تو یہ ہے کہ وہ ہر معاملے میں وہ ہم سے زیادہ ذمے دار تھے۔ اس لیے قدیم علمی ذخائر اور مدفون آثار علمیہ کی بازیافت اور ان سے استفادے کی جو تحریک پیدا ہوئی تو ذہن و فکر کی یہ نہایت مثبت، صحیح اور قابل قدر تبدیلی ہے کہ نئے علمی مآخذ کی جستجو ہوئی اور رخ ان اخبارات اور رسائل و جرائد کی طرف پھرا، جو اپنے اپنے وقت میں مختلف علمی و عملی میدانوں میں قوم و ملت کی رہنمائی کا فرض انجام دینے کے بعد وہ خود تو تاریخ کا حصہ بن گئے لیکن اپنے نقوش قدم اور نوع بہ نوع آثار علمیہ اخلاف کی رہنمائی کے لیے

اس سلسلے میں چند اخبارات اور رسائل و جرائد کے اشاریے راقم الحروف نے بھی مرتب کیے ہیں۔ محض ربط کے قیام اور سلسلہ بحث کے خلا کو پر کرنے کی خاطر عرض ہے کہ اس پر بھی ایک اچھتی نظر ڈال لیجیے۔ شاید اس سے کسی کو کوئی فائدہ پہنچ جائے اور اس کام کو کسی صاحب ذوق کو بہت زیادہ اچھے انداز میں اور جامعیت کے ساتھ پیش کرنے کی توفیق نصیب ہو جائے۔ مختصر احوال یہ ہے؛

۱۔ ہمدرد۔ دہلی، مولانا محمد علی جوہر کا مشہور انقلابی اخبار تھا۔ اس کے دو دور ہیں۔ پہلا دور ۱۹۱۳ء تا ۱۹۱۵ء تقریباً سوا دو برس کا ہے۔ اس دور کا پہلا پرچہ ۲۳ فروری ۱۹۱۳ء کو اور آخری پرچہ۔ جون ۱۹۱۵ء کو چھپا تھا اور تقریباً ۹ برس بعد اس کا احیاء عمل میں آیا۔ اس دور ثانی کا پہلا پرچہ ۹ نومبر ۱۹۲۲ء کو نکلا تھا اور آخری پرچہ ۱۲/اپریل ۱۹۲۹ء کو شائع ہوا تھا۔ یہ دور تقریباً ساڑھے چار برس پر محیط ہے۔ اس اخبار کی چند مکمل اور نامکمل جلدیں جو ہمدرد لاہور میں۔ کراچی اور لاہور میوزیم۔ لاہور میں تھیں، خاکسار نے ان کا اشاریہ اور انھیں دونوں خزانوں میں کامریڈ (اشاعت ۴ جنوری ۱۹۱۱ء کی، ۱۴ ستمبر ۱۹۱۲ء کلکتہ ۱۹۱۲ء تا نومبر ۱۹۱۳ء دہلی) اور دہلی کا دور ثانی (۱/۳۱ اکتوبر ۱۹۲۲ء تا ۲۳ جنوری ۱۹۲۶ء) کے پرچے میسر آ گئے تھے ان کا بھی انڈکس بنا کر ”مولانا محمد علی اور ان کی صحافت“ (۱۹۸۳ء کراچی) کے آخر میں شامل کر دیے تھے۔

افسوس کہ قومی و ملی تاریخ کے ان دو عظیم مآخذ سے آج تک کسی نے استفادہ نہیں کیا۔ ہر ممدرخ و سوانح نگار اور محقق کی نظر ان چند کتب سے آگے نہیں بڑھ سکی جو مولانا مرحوم کی وفات کے بعد قریبی زمانے میں بعض اہل قلم شایقین نے تاریخ و سوانح سے زیادہ جوش عقیدت میں مرتب کر دی تھیں۔

۲۔ لسان الصدق۔ کلکتہ (۵-۱۹۰۳ء)، مولانا ابوالکلام آزاد کی ادارت میں کلکتہ سے نکلتا تھا۔ اس کا مکمل اشاریہ ”مولانا ابوالکلام آزاد کی صحافت“ میں شامل ہے اور لسان الصدق کی مکمل عکسی اشاعت میں بھی شامل ہے۔

۳۔ الندوہ۔ لکھنؤ (۱۰-۱۹۰۵ء)، اس میں شائع ہونے والے مولانا کے تمام مضامین کا اشاریہ ”مولانا ابوالکلام آزاد کی صحافت“ میں شامل ہے۔ نیز مولانا کے ”مضامین الندوہ“ کے نام سے الگ مجموعہ بھی چھپ چکا ہے۔

۴۔ البلاغ۔ کلکتہ (۱۶-۱۹۱۵ء) جاری تھا کہ مولانا آزاد کو بنگال سے نکال کر اور رانچی میں نظر بند کر دیا گیا تھا۔ اس لیے اس کے مضامین کا انڈیکس اس وقت شائع نہیں ہوا تھا۔ خاکسار نے

انڈیکس تیار کر کے اپنی تالیف ”مولانا ابوالکلام آزاد کی صحافت“ میں شامل کر لیا تھا۔ بعد میں لکھنؤ سے الہلال و البلاغ کی عکسی اشاعت ظہور میں آئی تو اس کے ساتھ انڈیکس شامل کر دیا گیا تھا۔

۵۔ پیغام۔ کلکتہ (۱۹۲۱ء)، تحریک خلافت کا ترجمان مولانا عبدالرزاق بلخ آبادی کی ادارت اور مولانا آزاد کے زیر نگرانی شائع ہوتا تھا۔ اس کا اشاریہ بھی ”مولانا ابوالکلام آزاد کی صحافت“ میں شامل ہے۔ پیغام کے صفحات تاریخ تحریک خلافت کے متعلق نہایت قیمتی معلومات سے بھرے ہوئے ہیں۔

۶۔ الجامعہ۔ کلکتہ (۲۳-۱۹۲۳ء)، عربی زبان میں تحریک تطہیر حجاز کا ترجمان تھا۔ اس کے مضامین کا انڈیکس ”مولانا ابوالکلام آزاد کی صحافت“ میں شامل ہے۔

۷۔ الہلال۔ کلکتہ (۱۹۲۷ء)، اس کا اشاریہ بھی خاکسار نے تیار کیا اور ”مولانا ابوالکلام آزاد کی صحافت“ میں شامل ہے۔

۸۔ متفرق مضامین آزاد (۱۲-۱۹۰۱ء)، مولانا ابوالکلام آزاد کے ابتدائی دور کے مضامین نظم و نثر (قبل از الہلال ۱۳ جولائی ۱۹۱۲ء) ”ارمغان آزاد“ کے عنوان سے ایک مجموعے میں شائع ہوئے ہیں۔ اس میں تمام اندراجات (مشمولات) کے اولین مآخذ کی صراحت موجود ہے۔

ہفت روزہ ’سچ‘، ’صدق‘ اور ’صدق جدید‘ لکھنؤ سے شائع ہونے والے مولانا عبدالماجد دریا بادی کے مشہور اور اہم اخبارات تھے۔ ان کے اشاریے پہلے نہیں چھپے تھے۔ ان کے اشاریے عبدالعلیم قدوائی نے مرتب کیے ہیں اور اب تک ’سچ‘ (۱۹۳۲ء تا ۱۹۷۶ء) اور ’صدق‘ (۱۹۳۵ء تا ۱۹۵۰ء) کے وضاحتی اشاریے خدا بخش اور نیشنل پبلک لائبریری۔ پٹنہ سے شائع بھی ہو چکے ہیں۔ یہ مولانا دریا بادی کے ذاتی اور آزاد اخبار تھے۔ کسی جماعت یا مکاتب فکر سے ان کا کوئی تعلق نہ تھا۔ ان کے صفحات تاریخ، تعلیم، تہذیب، دین، سیاست وغیرہ کی خبروں، ان پر تنقید و تبصرے اور مدبر مرحوم کے افکار اور دیگر مضامین سے بھرے ہوئے ہیں۔ یہ نہایت اہم علمی کام ہے جو اگرچہ ہندوستان میں انجام پایا ہے۔ لیکن اس سے استفادہ کرنے والے براعظم ہندوپاکستان کے گوشے گوشے میں موجود ہیں۔

محترم پروفیسر سفیر اختر نے الرحیم۔ حیدر آباد سندھ اور رقیق۔ لاہور کے اشاریے مرتب کر کے ایک بہت بڑی علمی خدمت انجام دی ہے۔ الرحیم (۱۹۶۳ء تا ۱۹۶۹ء) شاہ ولی اللہ اکیڈمی حیدر آباد (سندھ) کا ترجمان اور حضرت شاہ صاحب کے فلسفہ و افکار کا مبلغ تھا۔ اس کے صفحات شاہ صاحب کی سوانح، ان کے افکار و فلسفے کی ترجمانی اور مختلف اداروں میں ان کی خدمت کے تذکار سے

بھرے ہوئے اور حقیق (اکتوبر ۱۹۵۶ء تا جولائی ۱۹۵۹ء) مولانا عطاء اللہ حنیف کا ذاتی ماہنامہ، سلف کے مسلک کا ترجمان اور کتاب و سنت کے اتباع کا داعی تھا۔ اس کے صفحات میں پچاسوں بلند پایہ علمی و دینی مقالات اور افکار عالیہ دینیہ کے شاہکار چھپے ہوئے ہیں۔ چوں کہ ان دونوں رسائل کے اشاریے ان کی بندش کے بعد مرتب کیے گئے اس لیے تمام جہات سے مکمل ہیں اور فاضل مرتب کی قابلیت اور ذہانت نے اہل علم اور شائقین تحقیق کے لیے ان سے استفادے کو آسان بنا دیا ہے۔

رسائل و جراید کے مضامین کے اشاریوں کی ایک صورت تو یہی تھی کہ ان کے مکمل یا جزوی اشاریے الگ الگ مرتب کر دیے جاتے، جیسا کہ عام طور پر عمل میں آیا ہے۔ اشاریہ کی صورت گری کی دوسری شکل یہ ہے کہ موقتہ رسائل سے علمی مضامین چن چن کر متعلقہ علوم و فنون اور ان کے فروع اور اصناف کے زیر عنوان مرتب کر کے کسی رسالے میں ماہانہ یا سہ ماہی چھاپ دیے جایا کریں۔ اس قسم کے انڈیکس کی ترتیب کے دو طریقے ہیں:

ایک یہ کہ جو مضمون جس عنوان سے چھپا ہے، اسی طرح انڈیکس میں اس کا اندراج کر دیا ہے۔ اس طرح انڈیکس کی عام اور سادہ قسم وجود میں آجائے گی۔

دوسرا طریقہ یہ ہے کہ مضمون کی نوعیت، اس کی خصوصیت اور نکتہ خاص کو بھی ایک دو جملوں میں بیان کر دیا جائے۔ اس قسم کے اشاریے کو ”توضیحی اشاریہ“ کہا گیا ہے۔

اردو میں اس قسم کے انڈیکس کی ایجاد کا سہرا ”نوائے ادب“ ممبئی کے سر ہے۔ یہ ممبئی کی ایک علمی و تعلیمی انجمن کا مشہور علمی مجلہ تھا۔ اس نے سب سے پہلے ہر سہ ماہی میں اردو رسائل میں مطبوعہ مقالات کا موضوع وار اشاریہ چھاپنا شروع کیا تھا۔ اور یہ اسی کی جدت تھی کہ وہ چند جملوں میں ہر مقالے کا لب لباب بھی بیان کر دیتا تھا۔ اس کے ایڈیٹر پروفیسر محمد ابراہیم ڈار تھے۔ انھوں نے مولانا ابوالکلام آزاد سے گزارش کی تھی کہ وہ اس رسالے کے بارے میں اپنے تاثرات سے رہنمائی فرمائیں۔ مولانا نے انھیں اس رسالے کی اس جدت کی داد دی اور مشورہ دیا کہ وہ یہ سلسلہ جاری رکھیں۔ مولانا تحریر فرماتے ہیں:

”مجھے یہ معلوم کر کے خوشی ہوئی کہ ممبئی سے ”نوائے ادب“ جاری کیا گیا ہے۔

بعض انگریزی رسائل کے طریقے پر اردو رسائل کے مضامین کا خلاصہ آخر میں

درج کیا گیا ہے۔ وہ نہایت مفید و دل چسپ ہے۔ ابھی تک اردو کے کسی

رسالے نے یہ طریقہ اختیار نہیں کیا تھا۔ بہتر ہوگا کہ ”نوائے ادب“ اپنے ہر نمبر

میں یہ سلسلہ جاری رکھے۔“

(افادات آزاد: اسلام آباد، پورب اکادمی، ص ۵۹-۱۵۸)

محترم ڈاکٹر عابد رضا بیدار نے قومی زبان - کراچی میں اشاریے کا آغاز کیا تو اس میں انھوں نے یہی طریقہ استعمال کیا تھا۔ اور اسے بہت پسند کیا گیا تھا۔ یہ زمانہ میری ادبی زندگی کا بالکل آغاز تھا۔ محترم ڈاکٹر بیدار صاحب کا یہ سلسلہ ان سے میرے تعارف کا ذریعہ بنا تھا۔ قومی زبان میں یہ سلسلہ ”نئے خزانے“ کے عنوان سے چھپتا تھا۔ ڈاکٹر صاحب کا یہ سلسلہ زیادہ عرصے تک جاری نہ رہ سکا۔ مجھے اس کے وجوہ و موانع کا علم نہیں ہو سکا۔ ان کے اشاریے کے تسلسل میں لیاقت نیشنل لائبریری - کراچی کے لائبریرین جناب ابن حسن قیصر مرحوم کا مرتبہ اشاریہ چھپنا شروع ہو گیا۔ لیکن مختلف عنوانات کے تحت یہ مقالات کی سادہ فہرست ہوتی تھی۔ سادہ سے مراد یہ ہے کہ اس میں مقالات کے تعارف، موضوعات و مباحث کی توضیح سے قلم روک لیا گیا تھا۔ اتفاق دیکھیے کہ ۱۹۶۶ء میں یہ ذمہ داری ایک مبتدی پر آپڑی۔ وہ یہ بارگراں اٹھانے کا ہرگز متحمل نہیں ہو سکتا تھا اگر مشفق خواجہ مرحوم کی تربیت اور ہمت افزائی اس کی رہنما نہ ہوتی۔ ۱۹۶۶ء میں ”نئے خزانے“ کی جمع و ترتیب کی جو ذمہ داری خاکسار پر آپڑی تھی اور جس کا سلسلہ ۱۹۸۹ء تک جاری رہا تھا، بعد میں ڈاکٹر وفاراشدی مرحوم نے اس ذمہ داری کو نبھایا۔ اب ایک مدت سے قومی زبان میں علمی خدمت کا یہ سلسلہ بند کر دیا گیا ہے۔ بعد میں کئی رسائل نے یہ سلسلہ جاری رکھنے کی کوشش کی لیکن نوائے ادب اور قومی زبان میں اشاریے کے ابتدائی دور کے عہد کے اس معیار کو برقرار نہ رکھا جاسکا جو اس کی اہم خصوصیت تھی۔

اردو میں اشاریہ نویسی کے آغاز پر تقریباً ایک صدی پوری ہونے والی ہے۔ اس مدت میں علوم و فنون کے مختلف دائروں میں پچاسوں اشاریے نظر سے گزرے اور اپنے کاموں میں ان سے استفادہ کیا۔ لیکن ہر مرتبہ محسوس کیا کہ اس کی تکوین میں کوئی خامی رہ گئی ہے، جو اس سے کامل استفادے میں رکاوٹ پیدا کر رہی ہے۔ کوئی ایسا اشاریہ نظر سے نہیں گزرا جو ہر پہلو سے جامع اور مکمل ہو اور ہر سوال کا شافی جواب رکھتا ہو۔

اشاریہ نویسی کا فن چوں کہ ابھی تک تجربے کے دور سے گزر رہا تھا اور اس کے اصول، انواع و اقسام، اس کے شرائط، اس کی خصوصیات، علمی معیار، اس کے حدود و اطراف کے بارے میں کسی صاحب علم و نظر نے سوچا ہی نہ تھا اور یہ فن ابھی تک تشنہ تکمیل تھا۔ اس لیے کسی مرتب سے شکوے کا موقع نہ تھا۔

انتظار تھا کہ اشاریہ سازی کی تاریخ میں وہ صبح نمودار ہو جب ایک شائق اور جوئے تحقیق کے لیے راستے کی ہر رکاوٹ دور اور سفر آسان ہو جائے۔

الحمد للہ! تاریخ کی وہ صبح نمودار ہو گئی اور ایک فاضل اور صاحب ذوق و ہمت نے ایک ایسا اشاریہ مرتب کر دکھایا، جس نے ایک شائق مطالعہ کے ذوق کی تسکین اور تحقیق کے جوئے کی راہ کی ایک ایک الجھن کو دور کر دیا اور کسی سوال کا حصول اتنا آسان اور سہل بنا دیا کہ اس کا تصور نہیں کیا جاسکتا۔ میرا اشارہ نعت رنگ کے زیر نظر اشاریے کی طرف ہے، جو محمد سہیل شفیق صاحب نے ترتیب دیا ہے۔

سہیل صاحب حال ہی میں ماہنامہ 'معارف' اعظم گڑھ کا نوے سالہ اشاریہ مرتب کر کے اپنے ذوق لطیف اور حسن عمل کا ثبوت پیش کر چکے ہیں۔ معارف کا اشاریہ مرتب کر کے انھوں نے علم و تحقیق کی ایک اہم خدمت انجام دی ہے۔ اور زیر نظر اشاریہ نعت رنگ تو نہ صرف ایک دینی علمی خدمت ہے بلکہ فن اشاریہ نویسی میں بھی ایک شاہکار کی حیثیت رکھتا ہے۔ یہ اشاریہ فنی محاسن اور حسن ترتیب و سلیقہ تدوین کے لحاظ سے ایک ایسا معیاری کام ہے کہ دائرہ فن میں اہل علم و نظر اور اصحاب ذوق اسے اپنے سامنے بہ طور نمونہ رکھیں گے اور اسی انداز و طریق سے آئندہ اشاریے مرتب کیے جایا کریں گے۔

میں اس کاوش کے لیے محمد سہیل شفیق کو اور اس کام کے لیے اور خود ان کے انتخاب پر عزیز مکرم سید صبیح رحمانی کو مبارکباد پیش کرتا ہوں۔ خدا ان دونوں کے اخلاص و سعی کو قبول فرمائے۔

ڈاکٹر ابوسلمان شاہ جہان پوری

کراچی

حرفے چند

تحقیق و تلاش کا کام علمی جستجو رکھنے والے اصحاب کو شب و روز درپیش رہتا ہے۔ کسی موضوع پر یہ جاننے کے لیے کہ ماضی میں کہاں کہاں اور کون کون سی کتاب میں اس موضوع پر قلم فرسائی کی گئی ہے کتابوں کے دفتر کے دفتر کھنگالنے پڑتے ہیں تب کہیں گوہر مقصود ہاتھ آتا ہے لیکن اس عمل میں وقت بہت صرف ہوتا ہے اسی لیے اہل تحقیق نے اشاریہ مرتب کرنے کی بنا ڈالی تاکہ بعد کے راہروان اشاریوں کی مدد سے برسوں کی تلاش و تحقیق سے لمحوں میں استفادہ کر سکیں۔ یقیناً یہ آسانیاں ہمیں کسی اشاریہ ساز کی محنت شاقہ کے نتیجے میں میسر آتی ہیں۔ بقول عزیز احسن

اک شجر دھوپ کی آغوش میں پاتا ہے نمو
اور پھر بانٹتا رہتا ہے مسلسل سایہ

شعبہ اسلامی تاریخ، جامعہ کراچی کے پرعزم، نوجوان استاد اور ریسرچ اسکالرمحمد سہیل شفیق بھی ایک ایسے ہی شجر سایہ دار کی طرح ہمارے درمیان موجود ہیں۔ وہ علمی، ادبی، تحقیقی اور دینی ذوق کے حامل ہیں۔ جامعہ کراچی سے ”جامعہ نظامیہ بغداد کا علمی و فکری کردار“ کے عنوان سے تحقیقی مقالہ (برائے پی ایچ ڈی) لکھ رہے ہیں۔ لیکن اس مقالے کی تکمیل سے قبل ہی انہوں نے اپنے تحقیقی سفر کا آغاز معارف (اعظم گڑھ) جیسے اہم اور موقع رسالے کا اشاریہ مرتب کر کے کر دیا تھا۔ اور اس طرح انہوں نے تحقیقی دنیا میں نہ صرف اپنی آمد کا باوقار اعلان کیا بلکہ اپنے ذوق، انہماک، سلیقے اور صلاحیت کی بھرپور داد بھی اہل علم سے وصول کی۔ علمی دنیا میں یہ کامیابی معمولی کامیابی نہیں ہے۔

معارف کا اشاریہ دیکھنے کے بعد میں نے سہیل شفیق سے نعت رنگ کا اشاریہ مرتب کرنے کی درخواست کی جسے انہوں نے نہ صرف نہایت خوش دلی سے قبول کیا بلکہ صرف ڈیڑھ ماہ کی قلیل مدت میں اسے مکمل بھی کر لیا اور آج یہ اشاریہ سہیل شفیق کی مستقل مزاجی، بلند حوصلگی اور عزم و ہمت کا آئینہ بن کر ہمارے سامنے ہے۔ یہ اشاریہ نعت کے موضوع پر بڑھتے ہوئے علمی و تحقیقی کاموں کی رفتار کو تیز تر کرنے میں یقیناً معاون ثابت ہوگا۔

مجھے یقین ہے کہ علمی و تحقیقی دنیا میں سہیل شفیق ابھی مزید کئی کارہائے نمایاں سرانجام دیں گے۔ انہوں نے تحقیق کے جادہ دشوار پر اپنا سفر کسی جبر کے نتیجے میں نہیں بلکہ اپنے فطری و ذہنی میلان کی وجہ سے شروع کیا ہے۔ ان کے پاس ابھی عمر بھی ہے اور محنت کا جذبہ و سلیقہ بھی اور سب سے بڑھ کر کام کی لگن، جس کی موجودگی میں ان سے مزید و قیع کاموں کی توقع اور اس میں کامیابی کے امکانات بہت روشن ہیں۔

سید صبیح الدین صبیح رحمانی

ڈائریکٹر، نعت ریسرچ سینٹر

عرض مرتب

نعت فخر موجودات، سرور کائنات، احمد مجتبیٰ، محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وسلم سے محبت و عقیدت اور وابستگی کا اظہار ہے۔ نعت رسول مقبول ﷺ کا جہان معنی اس درجے و سطحوں کا حامل ہے کہ یہ سلسلہ چودہ سو صدیوں سے چلا آرہا ہے۔ نعت کا یہ سفر عقیدت و محبت کے ساتھ آج بھی معنویت کی کئی منزلوں کو اپنے جلو میں لیے ہوئے جاری و ساری ہے۔

”نعت رنگ“ اسی محبت اور معنویت کے سفر کا ایک تاب ناک رخ ہے۔ نعت رنگ نے نعت کی توسیع، تفہیم اور تنقید میں رجحان ساز کردار ادا کیا ہے۔ نعت رنگ ایک ایسی محفل ہے جہاں مختلف الخیال احباب اپنے اپنے مکتب فکر و اندازِ نظر کے ساتھ شریک ہو کر نعت کے دینی، فکری، علمی، ادبی اور فنی پہلوؤں پر غور کرتے ہیں۔ یہی وجہ ہے کہ نعت رنگ کے نتیجے میں تنقیدی جمود ٹوٹا اور نعتیہ ادب پر بے لاگ تبصروں اور تنقیدی مباحث کی ایسی فضا بنی جس نے اہل علم کو نعت کے ادبی پہلوؤں کی جانب نہ صرف متوجہ کیا بلکہ اس موضوع پر سنجیدگی سے غور کرنے اور لکھنے پر آمادہ کیا۔ نعت رنگ نے تخلیق نعت کے ساتھ ساتھ تحقیق نعت، تنقید نعت اور تدوین نعت کا شعور بھی پیدا کیا۔

عصر حاضر میں جب نعتیہ شاعری اپنے فن اور اسلوب کے اعتبار سے تخلیقی شاعری کا ایک معتبر حوالہ بن رہی ہے۔ نعت رنگ نے فکر و تنقید اور تحقیق دونوں کو یکجا کر دیا ہے۔ نعتیہ ادب پر پہلے بھی بہت کچھ لکھا اور کہا جاتا رہا ہے لیکن ادبی حیثیت سے اس کا جائزہ بہت کم نظر آتا ہے۔ اور اگر کچھ کام ہوا بھی ہے تو وہ یکجا نہیں۔ اس اعتبار سے نعت رنگ کے شمارے خاص اہمیت کے حامل ہیں۔ نعت رنگ نے قلیل عرصے میں اس قدر ٹھوس اور بنیادی مواد فراہم کیا ہے کہ اس کے مشمولات آئندہ نعت پر کام کرنے والوں کی حوالہ جاتی ضرورت بنیں گے۔

سید صبیح الدین صبیح رحمانی کی زیر ادارت نعت رنگ کا پہلا شمارہ اپریل ۱۹۹۵ء میں ادبی افق پر جلوہ افروز ہوا۔ تا حال ۲۰ شمارے شائع ہو چکے ہیں جو اپنی علمی، فکری، ادبی، تحقیقی، تاریخی اور تنقیدی اہمیت و افادیت کے اعتبار سے نعتیہ ادب کا ایک معتبر حوالہ اور مدیر نعت رنگ صبیح رحمانی کی نعت رسول مقبول ﷺ سے والہانہ عقیدت و محبت اور وابستگی کا مظہر ہیں۔

صبیح رحمانی خوش نصیب ہیں کہ نعت رنگ کے لیے اچھے مضامین کی تلاش، نعت رنگ کی ہمراہی میں جاری ہونے والے نعتیہ جرائد و کتب کی خدمت و معاونت، نعت ریسرچ سینٹر کا قیام اور اس کے مختلف جامعات سے روابط کی استواری کے نتیجے میں بڑھنے والے کام اور ذمہ داریاں، محافل نعت اور مشاعروں میں شرکت، نعت ہی کے سلسلے میں اکثر درپیش رہنے والے اسفار۔ الغرض مدحت مصطفیٰ ﷺ کے کئی نورانی دائرے ان کے گرد ہیں۔

فرشتوں نے مری لوح عمل پر روشنی رکھ دی

ثناء خوان محمد ﷺ لکھ دیا اول سے آخر تک

پیش نظر اشاریہ نعت رنگ کے محرک بھی سید صبیح الدین صبیح رحمانی ہیں۔ میں ان کا شکر گزار ہوں کہ نعت رسول مقبول ﷺ کے حوالے سے اس علمی خدمت کا فریضہ انہوں نے مجھے سونپا۔ نعت رنگ کے اشاریہ کی ضرورت اہل علم نے آغاز کار ہی میں محسوس کر لی تھی۔ اب تک نعت رنگ کے تین اشاریہ شائع ہو چکے ہیں:

- نعت رنگ کا پہلا اشاریہ مصباح العثمان صاحب نے ترتیب دیا۔ مذکورہ اشاریہ نعت رنگ کے پہلے تین شماروں کے مشمولات کا احاطہ کرتا ہے۔ مئی ۱۹۹۷ء میں نعت رنگ کے شمارہ ۴ میں شائع ہوا۔ ۲۲ صفحات پر مشتمل تھا۔

- دوسرا اشاریہ شمارہ ۱۴ تا ۱۳ کا موضوعاتی اشاریہ تھا۔ جسے سید محمد اظہر سعید صاحب نے ترتیب دیا۔ سیرت اکادمی بلوچستان نے اسے مئی ۲۰۰۳ء میں ششماہی السیرہ عالمی کے ۹ شماروں کے اشاریہ کے ساتھ شائع کیا۔ یہ ۲۶ صفحات پر مشتمل تھا۔

- تیسرا اشاریہ پروفیسر شفقت رضوی صاحب کی کاوش ہے جو ان کی کتاب ”نعت رنگ کا تجزیاتی و تنقیدی مطالعہ“ میں شامل ہے۔ مذکورہ اشاریہ نعت رنگ کے شمارہ ۱۵ تا ۱۵ کے مشمولات کا احاطہ کرتا

ہے۔ فروری ۲۰۰۴ء میں شائع ہوا۔ ۳۶ صفحات پر مشتمل ہے۔

پیش نظر اشاریہ نعت رنگ کے تاحال شائع ہونے والے ۲۰ شماروں کا احاطہ کرتا ہے۔ اس میں مقالات اور فکر و فن کے دو اشاریے ہیں (مصنفین اور مضامین کی ترتیب کے اعتبار سے)۔ جبکہ حاصل مطالعہ کے عنوان سے تبصرہ شدہ کتب کے تین اشاریے بنائے گئے ہیں (مصنفین / مرتبین، مضامین اور تبصرہ نگاران کی ترتیب کے اعتبار سے)۔ ادارے میں ذکر کردہ شعبہ نعت کی وفات پا جانے والی اہم شخصیات کا نئے دکھ / وفیات کے عنوان سے الگ سے اشاریہ بنایا گیا ہے۔ نعت رنگ میں شائع ہونے والی حمد اور نعتوں کا مطلع بھی اشاریہ میں دیا گیا ہے۔ ناموں کے اندراج میں ان کی اصل صورت ہی کو برقرار رکھا گیا ہے۔ ہر مضمون کے سامنے اس کا شمارہ نمبر اور صفحات درج کیے گئے ہیں۔

آخر میں میں اپنے اساتذہ پروفیسر ڈاکٹر نگار سجاد ظہیر صاحب اور ڈاکٹر محمد شکیل صدیقی کی حوصلہ افزائی، ڈاکٹر ابوسلمان شاہجہانپوری کی رہنمائی اور اپنے دوستوں برادر دم داؤد عثمانی، محمد عبدالعقل، طاہر قریشی، خرم سہزادری اور محمد فیصل کمال کی پر خلوص معاونت کا شکریہ ادا کرنا اپنا فرض سمجھتا ہوں۔

برادر محترم محمد زبیر صاحب (لابریرین، شرف آباد بیدل لابریری) اور عزیزی امان اللہ شیخ صدیقی (اسٹنٹ لابریرین) کا خصوصی طور پر شکر گزار ہوں کہ انہوں نے مجھے نعت رنگ کے تمام شمارے فراہم کیے اور ان کی جلد واپسی کے لیے کوئی تقاضا نہ کیا۔

قارئین خصوصاً اہل علم حضرات سے گزارش ہے کہ کوئی حوالہ قابل اصلاح نظر آئے تو مرتب کو ضرور آگاہ فرمائیں تاکہ آئندہ اشاعت میں اس کی تصحیح کی جاسکے۔ اللہ تعالیٰ سے دعا ہے کہ وہ اس اشاریہ کو مفید عام بنائے اور قبولیت سے سرفراز فرمائے۔

وماتوفیقی الا باللہ علیہ تو کلت والیہ انیب

محمد سہیل شفیق

شعبہ اسلامی تاریخ

جامعہ کراچی

۷ فروری ۲۰۰۹ء

نعت رنگ ایک نظریں

صفحہ	سن اشاعت	شمارہ نمبر
۳۳۶	اپریل ۱۹۹۵ء (تفہیم نمبر)	۱
۳۲۰	جنوری ۱۹۹۲ء	۲
۳۶۰	ستمبر ۱۹۹۶ء	۳
۳۴۴	مئی ۱۹۹۷ء	۴
۳۸۴	فروری ۱۹۹۸ء	۵
۴۴۸	ستمبر ۱۹۹۸ء	۶
۲۸۸	اگست ۱۹۹۹ء (حمد نمبر)	۷
۲۷۲	ستمبر ۱۹۹۹ء	۸

۲۵۶	مارچ ۲۰۰۰ء	۹
۲۵۶	اپریل ۲۰۰۰ء	۱۰
۳۱۶	مارچ ۲۰۰۱ء	۱۱
۳۳۰	۲۰۰۱ء	۱۲
۳۳۰	دسمبر ۲۰۰۲ء	۱۳
۲۳۲	۲۰۰۲ء	۱۴
۴۹۸	مئی ۲۰۰۳ء	۱۵
۴۳۲	فروری ۲۰۰۴ء	۱۶
۵۱۲	نومبر ۲۰۰۴ء	۱۷
۸۰۴	دسمبر ۲۰۰۵ء (اعلیٰ حضرت امام احمد رضا شاہ بریلویؒ نمبر)	۱۸
۶۲۴	دسمبر ۲۰۰۶ء	۱۹
۵۹۲	اگست ۲۰۰۸ء	۲۰

ابتدائیہ

ابتدائیہ

ش ۱۱، ص ۱۱ تا ۱۳	ش ۱، ص ۸
ش ۱۲، ص ۱۱ تا ۱۲	ش ۲، ص ۹ تا ۱۱
ش ۱۳، ص ۱۴	ش ۳، ص ۹ تا ۱۲
ش ۱۴، ص ۹ تا ۱۰	ش ۴، ص ۱۰ تا ۱۲
ش ۱۵، ص ۹ تا ۱۲	ش ۵، ص ۱۱ تا ۱۲
ش ۱۶، ص ۱۲ تا ۱۴	ش ۶، ص ۱۱
ش ۱۷، ص ۹ تا ۱۲	ش ۷، ص ۹ تا ۱۰
ش ۱۸، ص ۱۳ تا ۱۶	ش ۸، ص ۱۱
ش ۱۹، ص ۱۵ تا ۱۸	ش ۹، ص ۱۱ تا ۱۲
ش ۲۰، ص ۱۵ تا ۱۸	ش ۱۰، ص ۹

مقالات و مضامین

(بلحاظ مصنفین)

(۲)

آفتاب احمد نقوی، ڈاکٹر

تخلیق پاکستان اور ہماری نعتیہ شاعری

چند مزید نعت نمبر

آل احمد رضوی، سید

نعت کا سفر

ش ۱، ص ۶۳ تا ۵۸

ش ۱، ص ۷۳ تا ۷۱

ش ۱، ص ۵۷ تا ۲۱

(۱)

ابراہیم ندوی، سید

دکن کے چند نعت گو شعراء

ابوالحسن علی ندوی، سید

حمد و مناجات کی دینی و ادبی قدر و قیمت

ابوالخیر کشفی، سید محمد

اردو میں نعت کا مستقبل

نعت اور گنجینہ معنی کا طلسم

نعت کے عناصر (ایک طویل مطالعے کی تلخیص)

نعت کے موضوعات

غزل میں نعت کی جلوہ گری

نعت گوئی اور سیرت و نعت کی محافل کا مطالعہ اعلیٰ تعلیم میں

نعت کے جگنوؤں کے تعاقب میں ماضی کا سفر

نعت کے جگنوؤں کے تعاقب میں

ابوسفیان اصلاحی، ڈاکٹر

ہندوستان میں عربی نعت گوئی تحلیل و تجزیے کا ایک جائزہ

ذکری المولد اور نہج البردة (دو مشہور نعتیہ قصائد)

ش ۱۳، ص ۲۰۵ تا ۱۶۹

ش ۱، ص ۵۰ تا ۲۸

ش ۲۰، ص ۲۲۸ تا ۲۰۰

نعت نبی ﷺ میں اندلی شعراء کی ایک جھلک

ابوسلمان شاہ جہاں پوری، ڈاکٹر

ش ۱۹، ص ۲۹۲ تا ۲۵۶

مثنوی ظہورِ رحمت: ایک تعارف

احمد صغیر صدیقی

ش ۱۱، ص ۱۵۰ تا ۱۵۹

غزل میں نعت کی جلوہ گری (ایک جائزہ)

احمد ہمدانی

ش ۴، ص ۱۶۸ تا ۱۷۳

جدید اردو نعت اور علامت نگاری

ادارہ

ش ۱، ص ۱۶۵

گفتنی

ادیب رائے پوری

ش ۱، ص ۱۵۱ تا ۱۶۴

نعتیہ ادب میں تنقیدی جمود

اسحاق قریشی، محمد، ڈاکٹر

ش ۱، ص ۱۳۱ تا ۱۳۷

نعت سرور کائنات ایک منفرد صنفِ سخن

ش ۵، ص ۶۲ تا ۷۹

مدح نگاری کی روایت اور مدح رسول ﷺ

ش ۸، ص ۱۲ تا ۳۹

شعر کے بارے میں نبی کریم ﷺ کی رائے

ش ۱۵، ص ۱۷۷ تا ۱۸۷

نعت اور نقید نعت --- چند گزارشات

ش ۱۹، ص ۲۳۰ تا ۲۳۷

قطعہ ذوقِ فیتین

سما عیل آزاد فتح پوری، محمد، ڈاکٹر

ش ۱۱، ص ۱۰۱ تا ۱۱۹

نعت کے موضوعات

ش ۱۲، ص ۱۳۹ تا ۱۶۵

اردو ادب میں محسن کا کوروی کا مقام

ش ۱۲، ص ۷۸ تا ۱۱۱

نعتیہ شاعری خارج از نصاب کیوں؟

ش ۱۴، ص ۳۱ تا ۶۷

نعت کا ادبی مقام

نثار حیدر، سید

ش ۱۹، ص ۴۳ تا ۵۰

نعت کی اساس - قرآن اور ادب

ش ۱۹، ص ۶۹ تا ۶۷

کویت میں اردو نعت (مختصر جائزہ)

ش ۳، ص ۱۵۰ تا ۱۴۰

افضال احمد انور، پروفیسر

نعت خوانی کے آداب اور اصلاح احوال و متعلقات

ش ۵، ص ۱۸۶ تا ۲۰۰

اقبال کی نظم ”ذوق و شوق“ حمد ہے یا نعت؟

ش ۱۵، ص ۱۸۸ تا ۲۰۲

تحقید نعت کی اہمیت اور اس کی مثبت جہتیں

افضل فقیر، محمد

ش ۲، ص ۱۵ تا ۲۶

نعت کا مثالی اسلوب نظم

اقبال جاوید، محمد، ڈاکٹر

ش ۳، ص ۱۰۲ تا ۱۱۳

بانگ در را کی نعتیہ تب و تاب

ش ۴، ص ۱۷۹ تا ۱۸۳

نعت کہیے مگر احتیاط کے ساتھ

ش ۷، ص ۶۰ تا ۷۴

حمد، عبد شکور کا فخر اور عبد مجبور کا سہارا

ش ۱۰، ص ۱۳۸ تا ۱۵۷

قصیدہ بردہ شریف --- کچھ اور منظوم تراجم

ش ۱۲، ص ۲۲ تا ۷۷

نعت اور آداب نعت گوئی افادات کشفی کی روشنی میں

ش ۱۳، ص ۱۵ تا ۵۸

اسم محمد ﷺ --- نعت کے آئینے میں

ش ۱۵، ص ۲۰ تا ۵۰

ظہور قدسی: پس منظر (اردو نعت کے آئینے میں)

ش ۱۶، ص ۳۱ تا ۵۴

ظہور قدسی (اردو نعت کے آئینے میں)

ش ۱۷، ص ۱۲۱ تا ۱۴۴

نعت نگاری اور اتہزازِ نفس

اکرام شاہ جیلانی، سید

ش ۲۰، ص ۲۵۵ تا ۲۶۳

نعت رسول اعظم و آخر (ایک پیغام --- ایک تحریک)

اکرم رضا، محمد، پروفیسر

ش ۱۱، ص ۲۲ تا ۱۰۰

نعت اور احترام بارگاہ رسالت

ش ۱۵، ص ۵۱ تا ۱۲۱

کاروانِ نعت کا شوق منزلِ آشنائی

ش ۱۷، ص ۱۳۵ تا ۱۷۴

نعت میں نعت

ش ۱۹، ص ۵۱ تا ۱۰۵

گلستاںِ نعت میں سیرت مصطفیٰ ﷺ کی بہارِ جاوداں

- فروع نعت میں نعتیہ صحافت کا کردار (ایک سرسری جائزہ) ش ۱۹، ص ۲۳۸ تا ۲۵۵
غیر مسلم نعت گو شعرا کا قبولیت اسلام سے گریز ش ۱۹، ص ۳۰۷ تا ۳۱۸
نعت نگاری میں احتیاط کے تقاضے ش ۲۰، ص ۱۵۲ تا ۱۷۱

(ج)

جاذب قریشی

- نعت گوئی ایک عظیم سچائی ایک بے کنار موضوع جلال الدین احمد نوری، ڈاکٹر
قصیدہ بردہ کا تحقیقی و تنقیدی مطالعہ ش ۶، ص ۸۱ تا ۹۴
ش ۱، ص ۶۵ تا ۷۰

جمال پانی پتی

- نعت گوئی کا تصور انسان ش ۶، ص ۲۲ تا ۲۶
نعت گوئی کا تصور انسان اور مولانا کوکب نورانی ش ۹، ص ۸۷ تا ۹۴

(ح)

حسن محمود جعفری، سید

- نعت خوانی میں ذکر کی موسیقیت ش ۱۹، ص ۳۳۲ تا ۳۴۳
صنف نعت انسانی تخیل کے تناظر میں ش ۲۰، ص ۲۵ تا ۵۰
حسین احمد، سید

- کیا نعت ایک صنف سخن ہے؟ ش ۱۲، ص ۱۱۲ تا ۱۱۶
حلیم حاذق، عبدالنعیم عزیزی
تقسیم ہند کے بعد مغربی بنگال میں نعت گوئی ش ۵، ص ۱۶۱ تا ۱۶۹

(خ)

خورشید رضوی، ڈاکٹر

حجرۂ نبویہ پر نعتیہ اشعار

قصیدہ شمسہ --- ایک نادر نعتیہ دستاویز

(د)

دوست محمد خان، ڈاکٹر

اسلام میں نعت کا مقام - جواز عدم جواز

(ر)

راجا رشید محمود

انتخاب نعت :

نعت میں ذکر میلاد سرکار ﷺ

منظوم سراپائے حضور ﷺ

”دیار نعت“ پر اعتراضات کا تجزیہ اور ڈاکٹر شمیم گوہر کی نعت کا مطالعہ

رشید وارثی

نعت نگاری میں ذم کے پہلو

اردو نعت میں شان الوہیت کا استخفاف

اردو نعت میں انبیائے سابقین کی رفعت شان کا استقصار

اردو نعت اور شاعرانہ تعلی

نعت خوانی کے آداب (کچھ معروضات)

مدینہ منورہ کو یثرب کہنے کی ممانعت

اردو نعت میں تلمیحات کا غیر محتاط استعمال

مبادیات حمد

ش ۱۰، ص ۳۷ تا ۱۰

اردو نعت میں ادب رسالت کے منافی اظہار کی مثالیں

ش ۱۱، ص ۲۱ تا ۱۲

اردو نعت میں ”صلعم“ کا استعمال اور اس کے مضمرات

رفاقت علی شاہد

ش ۸، ص ۹۷ تا ۹۴

گلزار نعت ایک نایاب نعتیہ گلدستہ

ش ۱۰، ص ۱۵۸ تا ۱۷۰

گلدستہ انوار محمدی ﷺ ایک تعارف

ریاض حسین چودھری

ش ۱۷، ص ۶۳ تا ۱۲۰

جدید اردو نعت کی صورت پذیری کا موسم

(س)

سحر انصاری، پروفیسر

ش ۲، ص ۱۱۹ تا ۱۲۱

گلبن نعت (کسی خاتون کی جانب سے اردو کا پہلا نعتیہ مجموعہ)

سراج احمد قادری بستوی، ڈاکٹر

ش ۱۸، ص ۶۴۰ تا ۶۶۵

مولانا احمد رضا بریلوی کی نعتیہ شاعری کے حوالے سے شائع

ہونے والی کتب کا تعارف

ش ۱۹، ص ۱۶۴ تا ۱۷۷

نعت گوئی کا تقدس اور اس کی تنقیدی قدریں

سعید بدر

ش ۱، ص ۱۲ تا ۲۰

نعت کیا ہے؟

سلطان شاہ، محمد، ڈاکٹر

ش ۱۶، ص ۷۲ تا ۸۵

نعتیہ شاعری میں ذکر احادیث رسول

سلیم اختر، ڈاکٹر

ش ۴، ص ۱۶۵ تا ۱۷۷

محركات نعت

سلیم شہزاد

ش ۲۰، ص ۱۷۸ تا ۱۹۹

آزاد نظم میں نعت کی جلوہ گری

سلیم فاروقی

ش ۳، ص ۱۱۵ تا ۱۳۴

حافظ منیر الدین احمد منیر سندیلوی کی نعتیہ شاعری

(ش)

شارق جمال

ش ۱۳، ص ۱۶۲ تا ۱۶۸

نعت کے اشعار میں فنی سقم

شا کر کنڈان

ش ۸، ص ۱۶۱ تا ۱۸۴

شعراے جلال پور جٹاں اور نعت رسول ﷺ

شاہ محمد تبریزی، مولانا

ش ۳، ص ۱۳۵ تا ۱۳۹

نعت قرآن اور شاعری

ش ۱۸، ص ۶۶۶ تا ۷۰۰

امام احمد رضا کی نادر الوجود نعت (اعتراضات کا تحقیقی جائزہ)

شبیر احمد قادری

ش ۲، ص ۱۲۳ تا ۱۳۴

جدید نعتیہ ادب اور بارگاہ رسالت میں استمداد استغاثہ و فریاد

ش ۳، ص ۲۰۲ تا ۲۰۹

فیصل آباد کا نعتیہ منظر نامہ

ش ۱۸، ص ۵۰۲ تا ۵۴۸

تذکرہ رضا اور ”نعت رنگ“

شفقت رضوی

ش ۳، ص ۱۷۰ تا ۱۷۳

گنگا سہائے تمیز لکھنؤی کا چند نایاب نعتیں

ش ۱۰، ص ۳۸ تا ۱۳۷

اردو نعت پر تاریخی، تحقیقی اور تنقیدی کتب (تعارف و تجزیہ)

ش ۱۱، ص ۱۳۳ تا ۱۳۹

گفتنی ناگفتنی

ش ۱۵، ص ۲۱۳ تا ۳۰۴

رسالہ ”شام و سحر“ کے نعت نمبروں کا تجزیاتی اور تنقیدی جائزہ

مسدس در حال جناب رسول خدا

ش ۱۹، ص ۲۹۳ تا ۳۰۶

(تصنیف روپ کنوار شاگرد نجم آفندی و فضل رسول)

شفیق الدین شارق

ش ۲، ص ۱۳۵ تا ۱۶۶

عصر حاضر میں نعت نگاری

شمیم احمد گوہر، سید

ش ۱۹، ص ۱۸۹ تا ۱۹۶ "زبانِ خامہ ندارد سرِ بیانِ فراق" کا تنقیدی جائزہ

شہزاد مجددی، محمد

ش ۲۰، ص ۱۲۰ تا ۱۳۱ اردو نعتیہ شاعری میں موضوعِ روایات

شہناز کوثر

ش ۱۴، ص ۱۰۹ تا ۱۳۳ آستانہ اور شاعرِ آستانہ

(ص)

صابر سنبھلی، ڈاکٹر

ش ۱۲، ص ۱۳۷ تا ۱۴۸ اشعارِ نعت - اعتراضات کی حقیقت

ش ۱۳، ص ۲۰۶ تا ۲۱۸ حضرت رضا بریلویؒ کی نعت گوئی میں مضمونِ آفرینی

ش ۱۸، ص ۶۲۳ تا ۶۳۹ مولانا حسن رضا خاں اور اعلیٰ حضرت میں کچھ مماثلتِ طرح

ش ۲۰، ص ۱۷۲ تا ۱۷۷ کچھ آدابِ نعت کے بارے میں

صادق قصوری، محمد

ش ۶، ص ۱۲۷ تا ۱۵۰ سلسلہ جماعتیہ کے نعت گو شعرا

صبح الدین صبح رحمانی، سید

ش ۱، ص ۷۵ تا ۸۲ نعتیہ شاعری میں ہائیکو کی روایت

ش ۲، ص ۱۶۷ تا ۱۷۷ دبستانِ کراچی کی ایک نعتیہ شاعری

(ط)

طفیل احمد مدنی، ڈاکٹر

ش ۷، ص ۱۰۷ تا ۱۱۴ حمد و مناجات بیسویں صدی میں

طلحہ رضوی، سید، ڈاکٹر

ش ۱۳، ص ۲۱۹ تا ۲۲۵ "کہف الوری" میری نظر میں

(ظ)

ظہیر غازی پوری

نعتیہ شاعری کے لوازمات

ش ۱۱، ص ۱۲۰ تا ۱۲۲

(ع)

عاصی کرناٹی

ممنوعات نعت

ش ۱، ص ۱۳۹ تا ۱۵۰

اردو حمد و نعت پر فارسی شعری روایت کے اثرات

ش ۲، ص ۲۷۲ تا ۳۷۳

نعت پر تنقید (دوسرا رخ)

ش ۳، ص ۳۶۱ تا ۴۳۳

حمدیہ شاعری پر تنقید

ش ۷، ص ۸۳ تا ۸۷

اردو حمد و نعت فارسی روایت کے تناظر میں

ش ۸، ص ۵۵۲ تا ۵۵۵

اردو حمد و نعت کی روایت کے چند اساسی محرکات اور

ش ۹، ص ۶۵ تا ۸۵

ان کے فروغ کی عملی صورتیں

ش ۱۲، ص ۱۰۰ تا ۱۰۸

جنوبی پنجاب میں اردو نعت گوئی کا پچاس سالہ جائزہ

ش ۱۵، ص ۱۳۰ تا ۱۳۷

نعت میں سراپا نگاری اور سیرت نگاری

عبدالباری، سید

اردو مثنوی میں حمد و مناجات

ش ۷، ص ۹۵ تا ۱۰۶

عبدالنعیم عزیزی، ڈاکٹر

امام احمد رضا اور حسن کا کوروی

ش ۳، ص ۸۸ تا ۱۰۳

چند نعت گو یان بریلی

ش ۶، ص ۱۵۱ تا ۱۵۸

مصرع رضا اور کشفی صاحب

ش ۸، ص ۶۸ تا ۷۸

نعت میں طنز کی شمولیت

ش ۸، ص ۷۹ تا ۸۷

امام احمد رضا کا تصور نعت

ش ۱۲، ص ۷۷ تا ۹۹

نعتیہ ادب پر تنقید یا تنقیص

ش ۱۹، ص ۷۸ تا ۱۸۸

ش ۱، ص ۲۰۵ تا ۲۳۶	نعت نبی میں زبان و بیان کی بے احتیاطیاں
ش ۲، ص ۶۳ تا ۱۱۷	نعت اور شعریت
ش ۳، ص ۷۴ تا ۱۰۸	اردو نعت اور جدید اسالیب
ش ۵، ص ۱۴۴ تا ۱۵۴	اردو نعت اور شاعرانہ رویہ
ش ۶، ص ۹۵ تا ۱۰۵	اردو نعت میں آفاقی قدروں کی تلاش
ش ۱۴، ص ۶۸ تا ۷۶	معجزہ فن کی ہے خونِ جگر سے نمود
ش ۱۹، ص ۱۰۶ تا ۱۶۳	افصح العرب ﷺ کے حضور میں
ش ۲۰، ص ۱۳۲ تا ۱۵۱	نعت اور تصور مقصود کائنات
ش ۳، ص ۴۴ تا ۷۸	اردو نعت اور جدید اسالیب
	عصمت جاوید، ڈاکٹر
ش ۳، ص ۷۹ تا ۸۷	اردو نعت گوئی میں عقیدت و محبت کا اظہار

(غ)

غفور شاہ قاسم، ڈاکٹر

ش ۲۰، ص ۲۲۹ تا ۲۵۴	پاکستان میں نعت گوئی کی تحریک (ایک سرسری جائزہ)
	غلام مصطفیٰ رضوی
ش ۲۰، ص ۲۶۴ تا ۲۷۰	عقیدہ ختم نبوت اور ”ذوقِ نعت“
	غوث میاں
ش ۱، ص ۱۰۵ تا ۱۲۹	پاکستان میں نعتیہ انتخاب

(ف)

فرمان فتح پوری، ڈاکٹر

ش ۴، ص ۱۶۳ تا ۱۶۴	اردو نعت گوئی میں ہنیت کے تجربوں کی ضرورت
-------------------	---

فضل الرحمن شرر مصباحی، ڈاکٹر

کلام امام اور ہماری سخن فہمی

ش ۱۸، ص ۶۲۳ تا ۵۹۳

فیروز شاہ، محمد

میانوالی میں نعت نگاری

ش ۱۵، ص ۲۱۲ تا ۲۰۳

اضافہ سخن کا تنوع اور نعت

ش ۱۶، ص ۱۳۳ تا ۱۰۴

نعت میں جدید طرز احساس

ش ۱۷، ص ۲۰۳ تا ۱۷۵

(ک)

کالی داس گپتا رضا

دبستان جوش ملیحانی میں نعت

ش ۸، ص ۱۶۰ تا ۱۵۸

کوکب نورانی اوکاڑوی، علامہ

رضا کی زبان تمھارے لیے

ش ۱۸، ص ۵۰۱ تا ۳۵۱

(گ)

گوہر ملیحانی

ضلع رحیم یار خاں کے نعت گو

ش ۱۷، ص ۲۲۳ تا ۲۰۴

تذکرہ نعت گو یان بہاول پور

ش ۱۹، ص ۴۹۹ تا ۴۷۷

اخلاق محسن انسانیت ﷺ نعت کے آئینے میں

ش ۲۰، ص ۸۱ تا ۵۱

(م)

مبین مرزا

لفظ ”نعت“ کا استعمال ایک توجہ طلب مسئلہ

ش ۱۱، ص ۴۱۳ تا ۴۱۱

مجید بیدار، ڈاکٹر

دکن کی صاحب دیوان نعت گو شاعرات

ش ۴، ص ۱۷۵ تا ۱۷۸

مسعود الرحمن خان ندوی

عہد نبوی ﷺ میں مدح رسول ﷺ

ش ۱۶، ص ۱۵ تا ۴۰

ملک النظر بہرامی، محمد

تقاضائے نعت

ش ۱۲، ص ۱۱۷ تا ۱۳۶

منصور ملتانی

جدید اردو نعت اور آنکھیں

ش ۴، ص ۱۳۳ تا ۱۵۴

نعت میں چراغاں

ش ۵، ص ۲۰۱ تا ۲۱۶

جمال گنبد خضراء

ش ۶، ص ۱۵۹ تا ۱۶۶

اردو نعت اور عقیدہ ختم نبوت

ش ۸، ص ۸۸ تا ۹۳

اردو میں منظوم سیرت نگاری۔۔۔ ایک جائزہ

ش ۱۵، ص ۱۵۹ تا ۱۷۶

شروح و حقائق بخشنش

ش ۱۸، ص ۷۰۱ تا ۷۰۷

(ن)

نعیم کوثر

۱۸۸۵ء کا منشور شفاعت بمبئی

ش ۱۹، ص ۳۳۱ تا ۳۳۳

نورا احمد میرٹھی

غیر مسلموں کی نعتیہ شاعری

ش ۴، ص ۱۰۹ تا ۱۳۲

غیر مسلموں کی نعتیہ شاعری کچھ نئے آفاق

ش ۵، ص ۱۷۲ تا ۱۸۵

شعراے میرٹھ کی نعت نگاری

ش ۶، ص ۱۰۶ تا ۱۲۶

ہندو شعرا کی حمد نگاری

ش ۷، ص ۱۱۵ تا ۱۳۲

ماہ نامہ ”کیلاش“ ہوشیار پور کا نعت نمبر

ش ۱۹، ص ۳۱۹ تا ۳۳۰

(و)

وحید اشرف کچھوچھوی، سید، ڈاکٹر

اردو میں نعت گوئی کا فن

ش ۱۳، ص ۱۱ تا ۴۰

(۵)

ہلال نقوی، ڈاکٹر

اردو مرثیے میں نعتیہ شاعری کے امتیازات

ش ۵، ص ۸۰ تا ۱۲۳

(۶)

سحیحی شیط، سید، ڈاکٹر

اردو نعت گوئی کے موضوعات

ش ۵، ص ۳۳ تا ۶۱

اردو کی حمدیہ شاعری میں فلسفیانہ رجحان

ش ۷، ص ۳۸ تا ۵۹

اردو کی متصوفانہ حمدیہ شاعری

ش ۷، ص ۵۵ تا ۸۲

قصیدہ بردہ کے منظوم اردو تراجم

ش ۸، ص ۵۶ تا ۶۷

اردو نعتیہ شاعری میں شامل النبی ﷺ

ش ۹، ص ۵۱ تا ۶۳

مہاتما جیوتی باپھلے کی نعت رسول ﷺ

ش ۱۲، ص ۱۶۶ تا ۱۷۳

اردو میں نور ناموں کی روایت

ش ۱۵، ص ۱۲۲ تا ۱۳۹

اردو میں منظوم سیرت نگاری (چند مزید کتب کا تعارف)

ش ۱۶، ص ۵۵ تا ۷۱

معراج نامہ: بلاقی

ش ۱۶، ص ۸۶ تا ۱۰۳

مراٹھی میں ذکر، محمد ﷺ

ش ۱۷، ص ۵۱ تا ۶۲

فتاویٰ رضویہ اور نعت کا موضوع

ش ۱۸، ص ۵۶ تا ۵۷

اردو لوک گیتوں میں ذکر رسول ﷺ

ش ۲۰، ص ۸۲ تا ۱۰۹

ثنائے رسول ﷺ: روایت سے روایت تک

ش ۲۰، ص ۱۱۰ تا ۱۱۹

مقالات و مضامین

(بلحاظ مضامین)

(۲)

- آزاد لظم میں نعت کی جلوہ گری از سلیم شہزاد
آستانہ اور شاعر آستانہ از شہناز کوثر

ش ۲۰، ص ۸۷ تا ۱۹۹
ش ۱۴، ص ۱۰۹ تا ۱۳۳

(۱)

- اخلاق محسن انسانیت ﷺ نعت کے آئینے میں از گوہر ملیسانی
اردو ادب میں محسن کا کوروی کا مقام از محمد اسماعیل آزاد فتح پوری
اردو حمد و نعت پر فارسی شعری روایت کے اثرات از عاصی کرنالی
اردو حمد و نعت فارسی روایت کے تناظر میں از عاصی کرنالی
اردو حمد و نعت کی روایت کے چند اساسی محرکات اور ان کے فروغ کی
عملی صورتیں از عاصی کرنالی
- ش ۲۰، ص ۸۱ تا ۱۱۳
ش ۱۲، ص ۱۳۹ تا ۱۶۵
ش ۲، ص ۳۷ تا ۴۷
ش ۸، ص ۵۵ تا ۵۷
- اردو کی حمدیہ شاعری میں فلسفیانہ رجحان از ڈاکٹر سید یحییٰ خلیف
اردو کی متصوفانہ حمدیہ شاعری از ڈاکٹر سید یحییٰ خلیف
اردو لوک گیتوں میں ذکر رسول ﷺ از ڈاکٹر سید یحییٰ خلیف
اردو مثنوی میں حمد و مناجات از ڈاکٹر سید عبدالباری
اردو مرثیے میں نعتیہ شاعری کے امتیازات از ڈاکٹر ہلال نقوی
اردو میں منظوم سیرت نگاری۔۔۔ ایک جائزہ از منصور ملتانی
اردو میں منظوم سیرت نگاری (چند مزید کتب کا تعارف) از ڈاکٹر سید یحییٰ خلیف
اردو میں نعت کا مستقبل از ڈاکٹر سید محمد ابوالخیر کشفی
اردو میں نعت گوئی کا فن از ڈاکٹر سید وحید اشرف کچھوچھوی
اردو میں نورناموں کی روایت از ڈاکٹر سید یحییٰ خلیف
اردو نعت اور جدید اسالیب از عزیز احسن
اردو نعت اور جدید اسالیب از عزیز احسن
اردو نعت اور شاعرانہ تعلیٰ از رشید وارثی
- ش ۹، ص ۸۵ تا ۹۵
ش ۷، ص ۵۹ تا ۶۸
ش ۷، ص ۸۲ تا ۹۵
ش ۲۰، ص ۱۰۹ تا ۱۳۳
ش ۷، ص ۱۰۶ تا ۹۵
ش ۵، ص ۱۲۳ تا ۸۰
ش ۱۵، ص ۱۷۶ تا ۱۵۹
ش ۱۶، ص ۷۱ تا ۵۵
ش ۳، ص ۲۲۳ تا ۲۱۰
ش ۱۴، ص ۴۰ تا ۱۱
ش ۱۵، ص ۱۳۹ تا ۱۲۲
ش ۳، ص ۷۸ تا ۴۴
ش ۴، ص ۱۰۸ تا ۷۴
ش ۱۲، ص ۷۳ تا ۵۵

- اردو نعت اور شاعرانہ رویہ از عزیز احسن ش ۵، ص ۱۴۲ تا ۱۵۴
- اردو نعت اور عقیدہ ختم نبوت از منصور ملتانی ش ۸، ص ۸۸ تا ۹۳
- اردو نعت پر تاریخی، تحقیقی اور تنقیدی کتب (تعارف و تجزیہ) از شفقت رضوی ش ۱۰، ص ۳۸ تا ۱۳۷
- اردو نعت گوئی کے موضوعات از ڈاکٹر سید یحییٰ شیط ش ۵، ص ۳۳ تا ۶۱
- اردو نعت گوئی میں عقیدت و محبت کا اظہار از ڈاکٹر عصمت جاوید ش ۳، ص ۷۹ تا ۸۷
- اردو نعت گوئی میں ہیئت کے تجزیوں کی ضرورت از ڈاکٹر فرمان فتح پوری ش ۴، ص ۱۶۳ تا ۱۶۴
- اردو نعت میں آفاقی قدروں کی تلاش از عزیز احسن ش ۶، ص ۹۵ تا ۱۰۵
- اردو نعت میں آفاقی قدروں کی تلاش از رشید وارثی ش ۶، ص ۹۵ تا ۱۰۵
- اردو نعت میں انبیائے سابقین کی رفعت شان کا استقصار از رشید وارثی ش ۳، ص ۱۳ تا ۳۵
- اردو نعت میں تلمیحات کا غیر محتاط استعمال از رشید وارثی ش ۶، ص ۴۸ تا ۸۰
- اردو نعت میں شان الوہیت کا استخفاف از رشید وارثی ش ۲، ص ۳۸ تا ۶۲
- اردو نعت میں ”صلعم“ کا استعمال اور اس کے مضمرات از رشید وارثی ش ۱۱، ص ۱۴ تا ۲۱
- اردو نعتیہ شاعری میں شامل النبی ﷺ از ڈاکٹر سید یحییٰ شیط ش ۹، ص ۵۱ تا ۶۴
- اردو نعتیہ شاعری میں موضوع روایات از محمد شہزاد مجددی ش ۲۰، ص ۱۲۰ تا ۱۳۱
- اسلام میں نعت کا مقام۔ جواز و عدم جواز از ڈاکٹر دوست محمد خان ش ۱۹، ص ۲۱ تا ۴۲
- اسم محمد ﷺ۔۔۔ نعت کے آئینے میں از پروفیسر محمد اقبال جاوید ش ۱۳، ص ۱۵ تا ۵۸
- اشعار نعت۔ اعتراضات کی حقیقت از ڈاکٹر صابر سنبھلی ش ۱۲، ص ۱۳۷ تا ۱۴۸
- اصنافِ سخن کا تنوع اور نعت از محمد فیروز شاہ ش ۱۶، ص ۱۰۴ تا ۱۳۴
- افصح العرب ﷺ کے حضور میں از عزیز احسن ش ۱۹، ص ۱۰۶ تا ۱۶۳
- اقبال کی نظم ”ذوق و شوق“ حمد ہے یا نعت؟ از پروفیسر افضال احمد انور ش ۵، ص ۱۸۶ تا ۲۰۰
- امام احمد رضا اور محسن کا کورویٰ از ڈاکٹر عبدالنعیم عزیزی ش ۳، ص ۸۸ تا ۱۰۳
- امام احمد رضا کا تصور نعت از ڈاکٹر عبدالنعیم عزیزی ش ۱۴، ص ۷۷ تا ۹۹
- امام احمد رضا کی نادر الوجود نعت (اعتراضات کا تحقیقی جائزہ) از مولانا شاہ محمد تبریزی ش ۱۸، ص ۶۶۶ تا ۷۰۰
- انتخاب نعت از راجا رشید محمود ش ۱، ص ۸۳ تا ۱۰۳

(ب)

بانگ در را کی نعتیہ تب و تاب از پروفیسر محمد اقبال جاوید

ش ۳، ص ۱۰۴ تا ۱۱۴

(پ)

پاکستان میں نعت گوئی کی تحریک (ایک سرسری جائزہ) از ڈاکٹر غفور شاہ قاسم

ش ۲۰، ص ۲۲۹ تا ۲۵۴

پاکستان میں نعتیہ انتخاب از غوث میاں

ش ۱، ص ۱۰۵ تا ۱۲۹

(ت)

تخلیق پاکستان اور ہماری نعتیہ شاعری از ڈاکٹر آفتاب احمد نقوی

ش ۱، ص ۵۸ تا ۶۳

تذکرہ رضا اور ”نعت رنگ“ از شبیر احمد قادری

ش ۱۸، ص ۵۰۲ تا ۵۲۸

تذکرہ نعت گویان بہاول پور از گوہر ملیسانی

ش ۱۹، ص ۷۷ تا ۹۹

تقاضائے نعت از محمد ملک الظفر سہسرای

ش ۱۲، ص ۱۱۷ تا ۱۳۶

تقسیم ہند کے بعد مغربی بنگال میں نعت گوئی از حلیم حاذق عبدالنعیم عزیزی

ش ۵، ص ۱۶۱ تا ۱۶۹

تحقید نعت کی اہمیت اور اس کی مثبت جہتیں از پروفیسر افضال احمد انور

ش ۱۵، ص ۱۸۸ تا ۲۰۲

(ث)

ثنائے رسول ﷺ: روایت سے درایت تک از ڈاکٹر سید یحییٰ شیط

ش ۲۰، ص ۱۱۰ تا ۱۱۹

(ج)

جدید اردو نعت اور آنکھیں از منصور ملتانی

ش ۴، ص ۱۳۳ تا ۱۵۴

جدید اردو نعت اور علامت نگاری از احمد ہمدانی

ش ۴، ص ۱۶۸ تا ۱۷۴

جدید اردو نعت کی صورت پذیری کا موسم از ریاض حسین چودھری

ش ۱۷، ص ۶۳ تا ۱۲۰

جدید نعتیہ ادب اور بارگاہ رسالت میں استمداد استغاثہ و فریاد از شبیر احمد قادری

ش ۲، ص ۱۲۳ تا ۱۳۴

جمال گنبد خضراء از منصور ملتانی

ش ۶، ص ۱۵۹ تا ۱۶۶

جنوبی پنجاب میں اردو نعت گوئی کا پچاس سالہ جائزہ از عاصی کرناٹی ش ۱۲، ص ۱۰۰ تا ۱۰۸

(ج)

چند مزید نعت نمبر از ڈاکٹر آفتاب احمد نقوی ش ۱، ص ۷۱ تا ۷۴
چند نعت گویان بریلی از ڈاکٹر عبدالنعیم عزیزی ش ۶، ص ۱۵۱ تا ۱۵۸

(ح)

حافظ منیر الدین احمد منیر سندیلوی کی نعتیہ شاعری از سلیم فاروقی ش ۳، ص ۱۱۵ تا ۱۳۴
حجرہ نبویہ پر نعتیہ اشعار از خورشید رضوی ش ۸، ص ۴۰ تا ۵۱
حضرت رضا بریلوی کی نعت گوئی میں مضمون آفرینی از ڈاکٹر صابر سنبھلی ش ۱۳، ص ۲۰۶ تا ۲۱۸
حمد، عبد شکور کافخر اور عبد مجبور کا سہارا از پروفیسر محمد اقبال جاوید ش ۷، ص ۶۰ تا ۷۴
حمد و مناجات بیسویں صدی میں از ڈاکٹر طفیل احمد مدنی ش ۷، ص ۱۰۷ تا ۱۱۴
حمد و مناجات کی دینی و ادبی قدر و قیمت از سید ابوالحسن علی ندوی ش ۷، ص ۱۱ تا ۱۷
حمد و مناجات ہندی اور اردو ادب میں از سید وقار احمد رضوی ش ۷، ص ۸۸ تا ۹۴
حمدیہ شاعری پر تنقید از عاصی کرناٹی ش ۷، ص ۸۳ تا ۸۷

(د)

دبستان جوش ملیحانی میں نعت از ڈاکٹر کالی داس گپتا رضا ش ۸، ص ۱۵۸ تا ۱۶۰
دبستان کراچی کی نعتیہ شاعری از صبیح رحمانی ش ۲، ص ۱۶۷ تا ۱۷۷
دکن کی صاحب دیوان نعت گو شاعرات از ڈاکٹر مجید بیدار ش ۴، ص ۱۷۵ تا ۱۸۷
دکن کے چند نعت گو شعراء از ڈاکٹر ابراہیم ندوی ش ۵، ص ۱۵۵ تا ۱۶۰
”دیارِ نعت“ پر اعتراضات کا تجزیہ اور ڈاکٹر شمیم گوہر کی نعت کا مطالعہ از راجا رشید محمود ش ۱۶، ص ۱۳۵ تا ۱۵۹

(ذ)

ذکری المولد اور نہج البردہ از ڈاکٹر ابوسفیان اصلاحی ش ۱۷، ص ۵۰۳ تا ۵۰۸

(ر)

رسالہ ”شام و سحر“ کے نعت نمبروں کا تجزیاتی اور تنقیدی جائزہ از شفقت رضوی ش ۱۵، ص ۳۰۳ تا ۳۱۳
رضا کی زبان تمھارے لیے از علامہ کوکب نورانی اوکاڑوی ش ۱۸، ص ۵۰۱ تا ۵۰۵

(ز)

”زبانِ خامہ ندارد سر بیانِ فراق“ کا تنقیدی جائزہ از ڈاکٹر سید شمیم احمد گوہر ش ۱۹، ص ۱۸۹ تا ۱۹۶

(س)

سلسلہ جماعتیہ کے نعت گو شعراء از محمد صادق قصوری ش ۶، ص ۱۲۷ تا ۱۵۰

(ش)

شروحاتِ حدائق بخشش از منصور ملتانی ش ۱۸، ص ۷۰۱ تا ۷۰۷
شعراءِ جلال پور جٹاں اور نعت رسول ﷺ از شا کر کنڈان ش ۸، ص ۱۶۱ تا ۱۸۳
شعراءِ میرٹھ کی نعت نگاری از نور احمد میرٹھی ش ۶، ص ۱۰۶ تا ۱۲۶
شعر کے بارے میں نبی کریم ﷺ کی رائے از ڈاکٹر محمد اسحاق قریشی ش ۸، ص ۱۲ تا ۳۹

(ص)

صنفِ نعت انسانی تخیل کے تناظر میں از سید حسن محمود جعفری ش ۲۰، ص ۵۰ تا ۵۵

(ض)

ضلع رحیم یار خاں کے نعت گو از گوہر ملیسانی ش ۱۷، ص ۲۰۳ تا ۲۲۳

(ظ)

- ظہور قدسی: پس منظر (اردو نعت کے آئینے میں) از پروفیسر محمد اقبال جاوید ش ۱۵، ص ۵۰ تا ۲۰
ظہور قدسی (اردو نعت کے آئینے میں) از پروفیسر محمد اقبال جاوید ش ۱۶، ص ۵۳ تا ۳۱

(ع)

- عصر حاضر میں نعت نگاری از شفیق الدین شارق ش ۲، ص ۱۶۶ تا ۱۳۵
عقیدہ ختم نبوت اور ”ذوق نعت“ از غلام مصطفیٰ رضوی ش ۲۰، ص ۲۶۲ تا ۲۷۰
عہد نبوی ﷺ میں مدح رسول ﷺ از مسعود الرحمن خان ندوی ش ۱۶، ص ۴۰ تا ۱۵

(غ)

- غزل میں نعت کی جلوہ گری از ڈاکٹر سید محمد ابوالخیر کشفی ش ۹، ص ۴۷ تا ۱۳
غزل میں نعت کی جلوہ گری (ایک جائزہ) از احمد صغیر صدیقی ش ۱۱، ص ۱۵۰ تا ۱۵۹
غیر مسلم نعت گو شعرا کا قبولیت اسلام سے گریز از پروفیسر محمد اکرم رضا ش ۱۹، ص ۳۰۷ تا ۳۱۸
غیر مسلموں کی نعتیہ شاعری از نور احمد میرٹھی ش ۴، ص ۱۰۹ تا ۱۳۲
غیر مسلموں کی نعتیہ شاعری کچھ نئے آفاق از نور احمد میرٹھی ش ۵، ص ۱۷۲ تا ۱۸۵

(ف)

- فتاویٰ رضویہ اور نعت کا موضوع از ڈاکٹر سید یحییٰ خلیط ش ۱۸، ص ۵۷۹ تا ۵۶۱
فروع نعت میں نعتیہ صحافت کا کردار (ایک سرسری جائزہ) از محمد اکرم رضا ش ۱۹، ص ۲۳۸ تا ۲۵۵
فیصل آباد کا نعتیہ منظر نامہ از شبیر احمد قادری ش ۳، ص ۲۰۲ تا ۲۰۹

(ق)

- قصیدہ بردہ شریف --- کچھ اور منظوم تراجم از پروفیسر محمد اقبال جاوید ش ۱۰، ص ۱۳۸ تا ۱۵۷
قصیدہ بردہ کا تحقیقی و تنقیدی مطالعہ از ڈاکٹر جلال الدین احمد نوری ش ۶، ص ۸۱ تا ۹۳

- قصیدہ بردہ کے منظوم اردو تراجم از ڈاکٹر سید یحییٰ شیط
ش ۸، ص ۶۷۵۶
قصیدہ شمسہ۔۔۔ ایک نادر نعتیہ دستاویز از ڈاکٹر خورشید رضوی
ش ۱۹، ص ۲۲۹۵
قطعہ ذوق فیتین از ڈاکٹر محمد اسحاق قریشی
ش ۱۹، ص ۲۳۷۵

(ک)

- کاروان نعت کا شوق منزل آشنائی از پروفیسر محمد اکرم رضا
ش ۱۵، ص ۱۲۱۵
کچھ آداب نعت کے بارے میں از ڈاکٹر صابر سنبھلی
ش ۲۰، ص ۱۷۷۵
کلام امام اور ہماری سخن فہمی از ڈاکٹر فضل الرحمن شرر مصباحی
ش ۱۸، ص ۶۲۲۵
کویت میں اردو نعت (مختصر جائزہ) از افروز عالم
ش ۱۹، ص ۳۶۹۷
”کہف الوری“ میری نظر میں از ڈاکٹر سید طلحہ رضوی برق
ش ۱۳، ص ۲۲۵۵
کیا نعت ایک صنف سخن ہے؟ از سید حسین احمد
ش ۱۲، ص ۱۱۶۵

(گ)

- گفتنی از ادارہ
ش ۱، ص ۱۶۵
گفتنی ناگفتنی از شفقت رضوی
ش ۱۱، ص ۱۳۹۵
گلبن نعت (کسی خاتون کی جانب سے اردو کا پہلا نعتیہ مجموعہ) از پروفیسر سحر انصاری
ش ۲، ص ۱۲۱۵
گلدستہ انوار محمدی ﷺ ایک تعارف از رفاقت علی شاہد
ش ۱۰، ص ۱۷۰۵
گلزار نعت ایک نایاب نعتیہ گلدستہ از رفاقت علی شاہد
ش ۸، ص ۹۷۵
گلستاں نعت میں سیرت مصطفیٰ ﷺ کی بہارِ جاوداں از محمد اکرم رضا
ش ۱۹، ص ۱۰۵۵
گزگاہائے تمیز لکھنوی کی چند نایاب نعتیں از شفقت رضوی
ش ۳، ص ۱۷۳۵

(ل)

- لفظ ”نعت“ کا استعمال ایک توجہ طلب مسئلہ از مبین مرزا
ش ۱۱، ص ۳۱۳۵

(م)

- ماہ نامہ ”کیلاش“ ہوشیار پور کا نعت نمبر از نور احمد میرٹھی
ش ۱۹، ص ۳۳۰ تا ۳۳۱
- مبادیاتِ حمد از رشید وارثی
ش ۷، ص ۴۷ تا ۴۸
- مثنوی ظہورِ رحمت: ایک تعارف از ڈاکٹر ابوسلمان شاہ جہاں پوری
ش ۱۹، ص ۲۹۲ تا ۲۹۶
- محركاتِ نعت از ڈاکٹر سلیم اختر
ش ۴، ص ۱۶۵ تا ۱۶۷
- مدح نگاری کی روایت اور مدح رسول ﷺ از ڈاکٹر محمد الحق قریشی
ش ۵، ص ۶۲ تا ۹۷
- مدینہ منورہ کو یثرب کہنے کی ممانعت از رشید وارثی
ش ۵، ص ۱۲۲ تا ۱۳۳
- مراٹھی میں ذکرِ محمد ﷺ از ڈاکٹر سید یحییٰ خلیف
ش ۱۷، ص ۵۱ تا ۶۲
- مسدس در حال جناب رسول خدا (تصنیف روپ کنوار شاگرد نجم آفندی و فضل رسول)
از شفقت رضوی
ش ۱۹، ص ۲۹۳ تا ۳۰۶
- مصرع رضا اور کشفی صاحب از ڈاکٹر عبدالنعیم عزیزی
ش ۸، ص ۶۸ تا ۷۸
- معجزہ فن کی ہے خونِ جگر سے نمود از عزیز احسن
ش ۱۲، ص ۶۸ تا ۷۶
- معراج نامہ: بلاقی از ڈاکٹر سید یحییٰ خلیف
ش ۱۶، ص ۸۶ تا ۱۰۳
- ممنوعاتِ نعت از عاصی کرناٹی
ش ۱، ص ۱۳۹ تا ۱۵۰
- منظوم سراپائے حضور ﷺ از راجا رشید محمود
ش ۱۵، ص ۱۲۸ تا ۱۵۸
- مولانا احمد رضا بریلوی کی نعتیہ شاعری کے حوالے سے شائع ہونے
والی کتب کا تعارف از ڈاکٹر سراج احمد قادری بستوی
ش ۱۸، ص ۶۴۰ تا ۶۶۵
- مولانا حسن رضا خاں اور اعلیٰ حضرت میں کچھ مماثلت طرح از صابر سنبھلی
ش ۱۸، ص ۶۲۳ تا ۶۳۹
- مہاتما جیوتی باپھلے کی نعت رسول ﷺ از ڈاکٹر سید یحییٰ خلیف
ش ۱۲، ص ۱۶۶ تا ۱۷۳
- میانوالی میں نعت نگاری از محمد فیروز شاہ
ش ۱۵، ص ۲۰۳ تا ۲۱۲

(ن)

- نعت اور آدابِ نعت گوئی افادات کشفی کی روشنی میں از پروفیسر محمد اقبال جاوید ش ۱۲، ص ۲۲ تا ۷۷
- نعت اور احترامِ بارگاہ رسالت از پروفیسر محمد اکرم رضا
ش ۱۱، ص ۲۲ تا ۱۰۰

ش ۲۰، ص ۱۵۱ تا ۱۳۲	نعت اور تصور مقصود کائنات از عزیز احسن
ش ۲، ص ۱۱۷ تا ۶۳	نعت اور شعریت از عزیز احسن
ش ۴، ص ۵۴ تا ۱۷	نعت اور گنجینہ معنی کا طلسم از ڈاکٹر سید محمد ابوالخیر کشفی
ش ۱۵، ص ۱۷۸ تا ۷۷	نعت اور نقد نعت --- چند گزارشات از ڈاکٹر محمد اسحاق قریشی
ش ۳، ص ۴۳ تا ۳۶	نعت پر تنقید (دوسرا رخ) از عاصی کرناالی
ش ۳، ص ۲۰۱ تا ۱۵۰	نعت خوانی کے آداب اور اصلاح احوال و متعلقات از پروفیسر افضال احمد انور
ش ۴، ص ۱۹۱ تا ۱۸۴	نعت خوانی کے آداب (کچھ معروضات) از رشید وارثی
ش ۱۹، ص ۳۴۳ تا ۳۳۴	نعت خوانی میں ذکر کی موسیقیت از سید حسن محمود جعفری
ش ۲۰، ص ۲۶۳ تا ۲۵۵	نعت رسول اعظم و آخر (ایک پیغام --- ایک تحریک) از سید محمد اکرام شاہ جیلانی
ش ۱، ص ۱۳۷ تا ۱۳۱	نعت سرور کائنات ایک منفرد صنف سخن از ڈاکٹر محمد اسحاق قریشی
ش ۱۴، ص ۶۷ تا ۴۱	نعت کا ادبی مقام از ڈاکٹر محمد اسماعیل آزاد فتح پوری
ش ۱، ص ۵۷ تا ۲۱	نعت کا سفر از سید آل احمد رضوی
ش ۲، ص ۲۶ تا ۱۵	نعت کا مثالی اسلوب نظم از محمد افضل فقیر
ش ۴، ص ۱۸۳ تا ۱۷۹	نعت کہیے مگر احتیاط کے ساتھ از پروفیسر محمد اقبال جاوید
ش ۱۹، ص ۵۰ تا ۴۳	نعت کی اساس - قرآن اور ادب از سید افتخار حیدر
ش ۱، ص ۲۰ تا ۱۲	نعت کیا ہے؟ از سعید بدر
ش ۱۳، ص ۱۶۸ تا ۱۶۲	نعت کے اشعار میں فنی سقم از شارق جمال
ش ۱۷، ص ۲۷ تا ۱۵	نعت کے جگنوؤں کے تعاقب میں از ڈاکٹر سید محمد ابوالخیر کشفی
ش ۱۵، ص ۱۹۵ تا ۱۳	نعت کے جگنوؤں کے تعاقب میں ماضی کا سفر از ڈاکٹر سید محمد ابوالخیر کشفی
ش ۵، ص ۳۳ تا ۱۷	نعت کے عناصر (ایک طویل مطالعے کی تلخیص) از ڈاکٹر سید محمد ابوالخیر کشفی
ش ۶، ص ۲۱ تا ۱۳	نعت کے موضوعات از ڈاکٹر سید محمد ابوالخیر کشفی
ش ۱۱، ص ۱۱۹ تا ۱۰۱	نعت کے موضوعات از ڈاکٹر محمد اسماعیل آزاد فتح پوری
ش ۱۲، ص ۲۱ تا ۱۳	نعت گوئی اور سیرت و نعت کی محافل کا مطالعہ اعلیٰ تعلیم میں از سید محمد ابوالخیر کشفی
ش ۱، ص ۷۰ تا ۶۵	نعت گوئی ایک عظیم سچائی ایک بے کنار موضوع از جاذب قریشی
ش ۶، ص ۴۶ تا ۲۲	نعت گوئی کا تصور انسان از جمال پانی پتی

- نعت گوئی کا تصور انسان اور مولانا کوکب نورانی از جمال پانی پتی ش ۹، ص ۸۷ تا ۹۴
- نعت گوئی کا تقدس اور اس کی تنقیدی قدریں از ڈاکٹر سراج احمد قادری بستوی ش ۱۹، ص ۱۶۴ تا ۱۷۷
- نعت میں جدید طرز احساس از محمد فیروز شاہ ش ۱۷، ص ۱۷۵ تا ۲۰۳
- نعت میں چراغاں از منصور ملتانی ش ۵، ص ۲۰۱ تا ۲۱۶
- نعت میں ذکر میلاد سرکار ﷺ از راجار شید محمود ش ۱۳، ص ۵۹ تا ۱۶۱
- نعت میں سراپا نگاری اور سیرت نگاری از عاصی کرناٹی ش ۱۵، ص ۱۴۰ تا ۱۴۷
- نعت میں طنز کی شمولیت از ڈاکٹر عبدالنعیم عزیزی ش ۸، ص ۷۹ تا ۸۷
- نعت میں نعت از پروفیسر محمد اکرم رضا ش ۱۷، ص ۱۴۵ تا ۱۷۴
- نعت نبی میں اندلسی شعرا کی ایک جھلک از ڈاکٹر ابوسفیان اصلاحی ش ۲۰، ص ۲۰۰ تا ۲۲۸
- نعت نبی میں زبان و بیان کی بے احتیاطیاں از عزیز احسن ش ۱، ص ۲۰۵ تا ۲۳۶
- نعت نگاری اور اتہنا ز نفس از پروفیسر محمد اقبال جاوید ش ۱۷، ص ۱۲۱ تا ۱۴۴
- نعت نگاری میں احتیاط کے تقاضے از پروفیسر محمد اکرم رضا ش ۲۰، ص ۱۵۲ تا ۱۷۱
- نعت نگاری میں ذم کے پہلو از رشید وارثی ش ۱، ص ۱۶۶ تا ۲۰۳
- نعتیہ ادب پر تنقید یا تنقیص از ڈاکٹر عبدالنعیم عزیزی ش ۱۹، ص ۱۷۸ تا ۱۸۸
- نعتیہ ادب میں تنقیدی جمود از ادیب رائے پوری ش ۱، ص ۱۵۱ تا ۱۶۴
- نعتیہ شاعری خارج از نصاب کیوں؟ از ڈاکٹر محمد اسماعیل آزاد فتح پوری ش ۱۲، ص ۷۸ تا ۱۱۱
- نعتیہ شاعری کے لوازمات از ظہیر غازی پوری ش ۱۱، ص ۱۲۰ تا ۱۴۲
- نعتیہ شاعری میں ذکر احادیث رسول از ڈاکٹر محمد سلطان شاہ ش ۱۶، ص ۷۲ تا ۸۵
- نعتیہ شاعری میں ہائیکو کی روایت از صبیح رحمانی ش ۱، ص ۷۵ تا ۸۲
- نعت قرآن اور شاعری از مولانا شاہ محمد تبریزی ش ۳، ص ۱۳۵ تا ۱۴۹

(۵)

- ہندوستان میں عربی نعت گوئی تحلیل و تجزیے کا ایک جائزہ از ابوسفیان اصلاحی ش ۱۳، ص ۱۶۹ تا ۲۰۵
- ہندو شعرا کی حمد نگاری از نورا احمد میرٹھی ش ۷، ص ۱۱۵ تا ۱۳۲
- ۱۸۸۵ء کا منشور شفاعت بمبئی از نعیم کوثر ش ۱۹، ص ۳۳۱ تا ۳۳۳

فکرو فن

(بلحاظ مصنفین)

آفاق صدیقی، پروفیسر

ش ۴، ص ۱۹۹ تا ۲۰۴

شاہ لطیف کی نعتیہ شاعری

ش ۶، ص ۲۶۵ تا ۲۷۰

مدحت سرکار عالم اور شیخ ایاز

ش ۷، ص ۲۳۷ تا ۲۴۳

آفتاب کریمی کی حمدیہ شاعری

ابوالحسن واحد رضوی

ش ۱۸، ص ۲۹۴ تا ۲۹۸

امام احمد رضا کی سراپا نگاری

ابوالخیر کشفی، سید، محمد، ڈاکٹر

ش ۲، ص ۲۱۷ تا ۲۲۲

ہشام علی حافظ کی نعتیہ شاعری ایک تاثر

ش ۱۰، ص ۲۲۳ تا ۲۳۰

امین راحت چغتائی کی نعت گوئی

ش ۱۶، ص ۲۳۲ تا ۲۳۷

مقبول نقش کا نقش عقیدت

ش ۱۸، ص ۲۵ تا ۳۳

سلام رضا کے دو باغوں کی سیر

کرم و نجات کا سلسلہ

ش ۲۰، ص ۳۲۵ تا ۳۳۰

(عزیز احسن کے شعر عقیدت پر ایک نظر)

ابوسعدات جلیلی

ش ۱۴، ص ۱۳۷ تا ۱۵۳

سعد اللہ مسیح جہانگیری کی فارسی نعتیں

ابوسفیان اصلاحی، ڈاکٹر

ش ۷، ص ۱۴۳ تا ۱۷۴

ابوالعتاہیہ ابونواس اور اسماعیل صبری کی حمدیہ شاعری

ش ۱۱، ص ۲۱۹ تا ۲۳۷

شوقی اور انکا نعتیہ قصیدہ ”الہمزیۃ النبویۃ“

ش ۱۶، ص ۱۹۴ تا ۲۱۹

علامہ فیض الحسن سہارنپوری کی نعتیہ شاعری

ش ۱۹، ص ۳۳۷ تا ۳۷۴

علامہ فضل حق خیر آبادی کی عربی نعتیہ شاعری

ابوسلمان شاہجہانپوری، ڈاکٹر

ش ۹، ص ۱۰۶ تا ۱۳۱

شورش کاشمیری اور نعت گوئی

- نعت اور رشید احمد صدیقی
ش ۱۲، ص ۱۳۶ تا ۱۳۴
- اسحاق قریشی، محمد، ڈاکٹر
ش ۱۸، ص ۶۶ تا ۳۴
- مولانا احمد رضا خان کی اردو نعتیہ شاعری
اسلم فرخی، محمد، ڈاکٹر
ش ۱، ص ۲۸۳ تا ۲۸۸
- تابش دہلوی کی نعت گوئی
اسلوب احمد انصاری
ش ۹، ص ۱۳۲ تا ۱۳۵
- حفیظ تائب کی نعت گوئی ”وہی یسین وہی طہ“ کے حوالے سے
اقبال کی زبانیات میں نعت
ش ۱۱، ص ۲۰۹ تا ۲۱۸
- افضال احمد انور، پروفیسر
سیماب اکبر آبادی کی نعت نگاری
ش ۲۰، ص ۲۸۲ تا ۳۰۴
- اقبال جاوید، محمد، پروفیسر
نذیر قیصر۔۔۔ ایک قابل قدر مسیحی نعت گو
ش ۲، ص ۲۲۳ تا ۲۳۴
- غالب کی ایک نعتیہ غزل
ش ۴، ص ۲۰۵ تا ۲۲۰
- نیاز فتح پوری کی نعت سرائی
ش ۵، ص ۲۴۰ تا ۲۷۱
- سید ضمیر جعفری کی ایک دلاویز نعت
ش ۶، ص ۲۷۱ تا ۲۷۶
- شیخ سعدی کی نعتیہ تب و تاب
ش ۸، ص ۹۸ تا ۱۰۷
- بیدم شاہ وارثی کی نعتیہ تاب و تب
ش ۱۱، ص ۲۳۸ تا ۲۶۸
- خالد شفیق اور ان کی نعت گوئی
ش ۱۵، ص ۳۵۷ تا ۳۶۷
- حضرت حافظ احمد رضا خاں کی نعتیہ شاعری
ش ۱۸، ص ۶۷ تا ۱۰۹
- التفات سید السادات رحمۃ اللہ علیہ
ش ۲۰، ص ۳۱۷ تا ۳۲۴
- اقبال حسین، محمد، ڈاکٹر
بہزاد لکھنوی کی حمد و مناجات کا تنقیدی مطالعہ
ش ۷، ص ۲۱۳ تا ۲۲۰
- اکرم رضا، محمد، پروفیسر
مہر عالم تائب نعت (قبلہ عالم سیدنا پیر مہر علی شاہ گلوڑوی کی نعتیہ شاعری)
ش ۱۶، ص ۱۷۰ تا ۱۹۳

جس سہانی گھڑی چمکا طیبہ کا چاند

ش ۱۸، ص ۱۱۰ تا ۱۲۳

(حدائق بخشش اور نعماتِ آمدِ رسول)

شاہ احمد رضا خاں فاضل بریلوی (فن اور تنقید)

ش ۱۸، ص ۱۳۷ تا ۱۴۹

امجد رضا خاں، محمد

رضا بریلوی کی نشریت کے اساسی محرکات

ش ۱۸، ص ۱۵۸ تا ۱۶۹

طلحہ رضوی برق بحیثیت نعت گو

ش ۱۹، ص ۳۱۷ تا ۳۲۳

انور سدید، ڈاکٹر

بشیر رحمانی کا کیف حضوری

ش ۱۰، ص ۲۲۲ تا ۲۳۴

ایوب شاہد، ڈاکٹر

نعیم صدیقی کی ایک نعت

ش ۴، ص ۲۲۱ تا ۲۳۳

(ت)

تابش دہلوی

حنیف اسعدی کی نعت گوئی

ش ۱، ص ۲۹۲ تا ۲۹۷

تحسین فراقی، ڈاکٹر

بیعت --- چند تاثرات

ش ۱، ص ۳۱۱ تا ۳۱۶

تقی عابدی، سید، ڈاکٹر

اردو کا سحبان محمد ﷺ

ش ۱۵، ص ۳۲۳ تا ۳۵۶

نجم آفندی کی نعت نگاری

ش ۱۹، ص ۳۷۵ تا ۳۸۵

(ث)

ثناء اللہ عمری، محمد، ڈاکٹر

سعدیؒ کی حمد و مناجات

ش ۷، ص ۱۷۵ تا ۱۸۵

(ج)

جعفر بلوچ، پروفیسر

علیم ناصری کی نعت گوئی

ش ۱۱، ص ۲۷۹ تا ۲۷۲

اسد ملتانی کا حمدیہ اور نعتیہ کلام

ش ۱۷، ص ۲۳۳ تا ۲۵۹

جمیل راٹھوی، ڈاکٹر

بیکل التسابی کی نعتیہ شاعری

ش ۱۰، ص ۲۰۶ تا ۲۱۶

(ح)

حفیظ تائب

نعتوں کے گلاب پر ایک نظر

ش ۱، ص ۲۹۸ تا ۳۰۳

نعت خوان و نعت نگار محمد اعظم چشتی

ش ۳، ص ۲۲۲ تا ۲۲۸

حسرت حسین حسرت اور ان کا فن نعت گوئی

ش ۴، ص ۲۲۵ تا ۲۳۶

حافظ لدھیانوی کی حمدیہ شاعری

ش ۷، ص ۲۲۱ تا ۲۲۵

(ر)

رشید وارثی

کلام رضائیں مناقب اہل بیت اطہار (علیہم السلام)

ش ۱۸، ص ۲۱۲ تا ۲۳۱

کی جلوہ گری

رفیع الدین اشفاق، سید، ڈاکٹر

ش ۱، ص ۲۷۱ تا ۲۸۲

حضرت حفیظ تائب کی نعت گوئی

ش ۱۰، ص ۲۱۷ تا ۲۲۲

مسرور کیفی کی نعت گوئی

ریاض حسین چودھری

ش ۱۸، ص ۱۹۷ تا ۲۱۱

فاضل بریلوی کا شعری وژن

(س)

سراج احمد قادری، ڈاکٹر

راجندر نرائن سکسینہ بیکل ٹمپس آبادی (شخصیت اور نعتیہ شاعری کا مطالعہ) ش ۲۰، ص ۳۷۲ تا ۲۸۱

سجاد حسین، سید

ش ۸، ص ۱۲۸ تا ۱۳۵

علیم صبانویدی کافین نعت گوئی

سعید بدر

ش ۱، ص ۳۲۱ تا ۳۳۱

روشنی اور خوشبو کا نعت گو شاعر صبیح رحمانی

(ش)

شبیر احمد قادری، ڈاکٹر

ش ۱۹، ص ۳۹۵ تا ۴۰۸

سلام فیروز۔۔۔۔ ایک مطالعہ

ش ۲۰، ص ۳۰۵ تا ۳۱۶

احمد ندیم قاسمی بحیثیت نعت نگار

شبیر الحسن، ڈاکٹر

ش ۶، ص ۲۵۷ تا ۲۶۴

ظفر علی خاں کی نعت نگاری

شفقت رضوی، پروفیسر

ش ۸، ص ۱۱۷ تا ۱۲۷

حسرت موہانی اور ان کی نعت گوئی

شکیل احمد اعظمی، ڈاکٹر

ش ۱۸، ص ۱۲۵ تا ۱۳۲

فاضل بریلوی کے بعض اشعار کی فنی و لسانی توضیحات

شکیل الرحمن

ش ۱۹، ص ۳۸۶ تا ۳۹۴

عرفی اور غالب در نعت سرور کائنات ﷺ

شمشاد حسین رضوی

ش ۱۸، ص ۱۸۰ تا ۱۹۶

امام احمد رضا کے عربی قصاید کا تجزیاتی مطالعہ

شمیم ترمذی، ڈاکٹر

ش ۴، ص ۲۳۷ تا ۲۳۹

نقد لیس اور نور اول کے مظاہر

شمیم احمد گوہر، سید، ڈاکٹر

صنعت محبوب کے مسائل اور مولانا احمد رضا بریلوی

کی شعری عظمت

ش ۱۸، ص ۱۳۳ تا ۱۳۶

شوذب کاظمی، پروفیسر

عرش صدیقی کی نعتیہ شاعری

ش ۱۶، ص ۲۳۲ تا ۲۴۱

(ض)

ضیاء احمد بدایونی

غالب کا نعتیہ کلام

ش ۶، ص ۲۲۳ تا ۲۵۲

(ط)

طارق جمیل فلاحی، ڈاکٹر

حضرت حسان بن ثابت الانصاری۔۔۔ شاعر رسول ﷺ

ش ۱۱، ص ۱۶۰ تا ۲۰۸

(ظ)

ظہیر غازی پوری

علامہ ارشد القادری کی نعت گوئی میں معنویت،

شعریت اور تخلیقیت

ش ۱۴، ص ۱۵۴ تا ۱۶۶

تاج الفحول۔۔۔ ایک مداح رسول

ش ۱۶، ص ۲۲۰ تا ۲۳۳

(ع)

عاصی کرناٹی

منظف وارثی کی نعت اور گلاب

ش ۱، ص ۲۸۹ تا ۲۹۱

سید قمر زیدی حمد و نعت کے آئینے میں

ش ۱، ص ۳۱۷ تا ۳۲۰

”وقت“ کا تلازمہ (میری نعتوں میں)

ش ۵، ص ۲۸۱۵۲۷۸

عباس طالب صفوی، محمد

جمال الدین کا نعتیہ ترکیب بند

ش ۵، ص ۲۷۷۵۲۷۷

عبدالحکیم شرف قادری

امام احمد رضا بریلوی اور حدائق بخشش (حصہ سوم)

ش ۱۸، ص ۵۹۲۵۸۰

عبدالرحمن عبد، ڈاکٹر

نعتیہ ادب اور اس کی ترویج میں مولانا احمد رضا خان بریلوی کا مقام

ش ۱۸، ص ۲۹۳۵۲۸۶

عبدالنعم عزیزی، ڈاکٹر

عرفان بجنوری کی نعت گوئی

ش ۴، ص ۲۳۳۵۲۳۰

اختر بستوی کی نعتیہ شاعری

ش ۶، ص ۲۹۰۵۲۷۷

جدید لب و لہجہ کا نعت گو۔۔۔ سعید وارثی

ش ۱۰، ص ۲۳۱۵۲۳۱

اسلوب رضا کا بانگ

ش ۱۸، ص ۱۵۷۵۱۵۰

عبید اللہ کوٹی، مولانا

کلام اقبال میں حمد و مناجات

ش ۷، ص ۲۱۲۵۲۰۲

عزیز احسن

شاہ انصار الہ آبادی کی نعتیہ شاعری

ش ۱، ص ۳۱۰۵۳۰۲

جاذب قریشی جدید تر لہجہ کا شاعر

ش ۳، ص ۲۳۵۵۲۲۹

شاخ غزل پہ مدحت کے خوشنما پھول

ش ۵، ص ۲۹۵۵۲۸۸

صبحِ رحمانی کی نعتیہ شاعری

ش ۶، ص ۳۰۱۵۲۹۱

(حب رسول ﷺ کا جمالیاتی اظہار)

منظر وارثی کا حمدیہ آہنگ

ش ۷، ص ۲۳۶۵۲۲۶

کلامِ رضا میں مناقب صحابہ کرامؓ اور امہات المومنینؓ

ش ۱۸، ص ۲۳۹۵۲۳۲

نظر لکھنوی۔۔۔ ایک گمنام، قادر الکلام نعت گو

ش ۱۹، ص ۳۶۶۵۲۵۷

قمر عینی کی نعتیہ شاعری اقدار کا جائزہ

ش ۲۰، ص ۳۵۶۵۲۳۱

(غ)

غفور شاہ قاسم، ڈاکٹر

ملک منظور حسین منظور کی نعت گوئی

ش ۱۷، ص ۲۶۰ تا ۲۷۰

نایاب ہیں ہم (مولانا احمد رضا خان)

ش ۱۸، ص ۲۶۰ تا ۲۶۳

غلام رسول عذیم، پروفیسر

حنیف نازش قادری کی نعتیہ شاعری

ش ۱۷، ص ۳۱۰ تا ۳۲۲

غلام مصطفیٰ خاں، ڈاکٹر

امیر مینائی کے قصائد میں نعتیہ رنگ

ش ۸، ص ۱۰۸ تا ۱۱۶

غلام مصطفیٰ قادری رضوی

کلام رضامیں حسن و جمال مصطفوی صلی اللہ علیہ وسلم کے نزائے تذکرے

ش ۱۸، ص ۲۹۹ تا ۳۰۹

غلام یحییٰ انجم، ڈاکٹر

مولانا احمد رضا قادری کی عربی نعتیہ شاعری

ش ۱۸، ص ۱۷۰ تا ۱۷۹

(علمائے ازہر کے حوالے سے)

(ف)

اروق احمد صدیقی، پروفیسر

ش ۱۸، ص ۱۹۰ تا ۲۰۰

کلام رضامیں توحید کی ضیاء باریاں

فیروز شاہ، محمد

ش ۱۸، ص ۲۷۳ تا ۲۸۵

مولانا احمد رضا خان بریلوی کی نعتیہ شاعری

(ق)

قیصر نجفی، پروفیسر

ش ۱۸، ص ۲۵۰ تا ۲۵۹

رضا بریلوی --- باب تحیر کھولنے والا نعت گو شاعر

(م)

محمود الحسن عارف، ڈاکٹر

ش ۷، ص ۱۸۶ تا ۲۰۱

غاری حمد و مناجات میں مولانا عبدالرحمن جامی کا مقام

مرغوب اشرف، سید

ش ۲۰، ص ۳۵۷ تا ۳۶۶

فیاض ٹانڈوی کی نعتیہ شاعری

مصباح الدین شکیل، شاہ

شاعر جہاد۔۔۔ رحمان کیانی (قوی اور نعتیہ شاعری۔ تعارف اور جائزہ) ش ۱۷، ص ۱ تا ۳۰۹

منظفر عالم جاوید صدیقی، ڈاکٹر

ش ۱۸، ص ۲۶۵ تا ۲۷۲

مولانا احمد رضا خاں کی میلاد نگاری

مناظر عاشق ہر گانوی، ڈاکٹر

ش ۱۹، ص ۲۵۲ تا ۲۵۶

افتخار جمل شاہین اور عقیدت کا سفر

ش ۱۹، ص ۲۴۹ تا ۲۵۱

امان خان دل کی نعتیہ شاعری میں تخلیقی تہا زت

منور حسین سرمد، حافظ

ش ۱۹، ص ۲۲۲ تا ۲۲۸

محمد اکرم رضا۔۔۔ تجلیاتِ نعت کے ایوان میں

(و)

واصل عثمانی

ش ۵، ص ۲۸۲ تا ۲۸۷

منفرد لہجے کا نعت گو شاعر سرشار صدیقی

(ی)

یاسمین زیدی، سید

ش ۸، ص ۲۱۶

حضرت مولانا محمد شفیع اوکاڑوی اور فروغِ نعت

یگی شیط، سید، ڈاکٹر

ش ۱۹، ص ۳۰۹ تا ۳۱۶

کالی داس گپتا رضا کی نعتیہ شاعری

فکرو فن

(بلحاظ مضامین)

(آ)

آفتاب کریمی کی حمدیہ شاعری از پروفیسر آفاق صدیقی ش ۷، ص ۲۳۳ تا ۲۳۷

(۱)

- ابوالعلاہیہ ابونواس اور اسماعیل صبری کی حمدیہ شاعری از ڈاکٹر ابوسفیان اصلاحی ش ۷، ص ۱۳۳ تا ۱۴۷
- احمد ندیم قاسمی بحیثیت نعت نگار از ڈاکٹر شبیر احمد قادری ش ۲۰، ص ۳۰۵ تا ۳۱۶
- اختر بستوی کی نعتیہ شاعری از ڈاکٹر عبدالنعیم عزیزی ش ۶، ص ۲۷۷ تا ۲۹۰
- اردو کا سحبان محمد ﷺ از ڈاکٹر سید تقی عابدی ش ۱۵، ص ۳۳۳ تا ۳۵۶
- اسد ملتانی کا حمدیہ اور نعتیہ کلام از پروفیسر جعفر بلوچ ش ۱۷، ص ۲۳۳ تا ۲۵۹
- اسلوب رضا کا بانگین از ڈاکٹر عبدالنعیم عزیزی ش ۱۸، ص ۱۵۰ تا ۱۵۷
- افتخار جمل شاہین اور عقیدت کا سفر از ڈاکٹر مناظر عاشق ہرگنوی ش ۱۹، ص ۳۵۲ تا ۳۶۵
- اقبال کی رباعیات میں نعت از اسلوب احمد انصاری ش ۱۱، ص ۲۰۹ تا ۲۱۸
- النفات سید السادات علیہ السلام از محمد اقبال جاوید، محمد ش ۲۰، ص ۳۱۷ تا ۳۲۴
- امام احمد رضا بریلوی اور حدائق بخشش (حصہ سوم) از عبدالحکیم شرف قادری ش ۱۸، ص ۵۸۰ تا ۵۹۲
- امام احمد رضا کی سراپا نگاری از ابوالحسن واحد رضوی ش ۱۸، ص ۲۹۲ تا ۲۹۸
- امام احمد رضا کے عربی قصاید کا تجزیاتی مطالعہ از شمشاد حسین رضوی ش ۱۸، ص ۱۸۰ تا ۱۹۶
- امان خان دل کی نعتیہ شاعری میں تخلیقی تمازت از ڈاکٹر مناظر عاشق ہرگنوی ش ۱۹، ص ۳۳۹ تا ۳۵۱
- امیر مینائی کے قصائد میں نعتیہ رنگ از ڈاکٹر غلام مصطفیٰ خاں ش ۸، ص ۱۰۸ تا ۱۱۶
- امین راحت چغتائی کی نعت گوئی از ڈاکٹر سید محمد ابوالخیر کشفی ش ۱۰، ص ۲۲۳ تا ۲۳۰

(ب)

- بشیر رحمانی کا کیف حضوری از ڈاکٹر انور سدید ش ۱۰، ص ۲۳۲ تا ۲۴۴
- بہزاد لکھنوی کی حمد و مناجات کا تنقیدی مطالعہ از ڈاکٹر محمد اقبال حسین ش ۷، ص ۲۱۳ تا ۲۲۰
- بیدم شاہ وارثی کی نعتیہ تاب و تب از پروفیسر محمد اقبال جاوید ش ۱۱، ص ۲۲۸ تا ۲۶۸

ش ۱، ص ۳۱۶ تا ۳۱۱

ش ۱۰، ص ۲۱۶ تا ۲۰۶

بیعت۔۔۔ چند تاثرات از ڈاکٹر تحسین فراقی
بیکل التماہی کی نعتیہ شاعری از جمیل راٹھوی

(ت)

ش ۱، ص ۲۸۸ تا ۲۸۳

ش ۱۶، ص ۲۳۳ تا ۲۲۰

ش ۴، ص ۲۳۹ تا ۲۳۷

تابش دہلوی کی نعت گوئی از ڈاکٹر اسلم فرخی
تاج الفحول۔۔۔ ایک مذاہج رسول از ظہیر غازی پوری
تقدیس اور نور اول کے مظاہر از ڈاکٹر شمیم ترمذی

(ج)

ش ۳، ص ۲۳۵ تا ۲۲۹

ش ۱۰، ص ۲۴۱ تا ۲۳۱

ش ۱۸، ص ۱۴۳ تا ۱۱۰

ش ۵، ص ۲۷۷ تا ۲۷۲

جاذب قریشی جدید تر لہجے کا شاعر از عزیز احسن
جدید لب و لہجے کا نعت گو۔۔۔ سعید وارثی از ڈاکٹر عبدالنعیم عزیزی
جس سہانی گھڑی چمکا طیبہ کا چاند (حدائق بخشش اور نعمات آمد رسول ﷺ)
از پروفیسر محمد اکرم رضا
جمال الدین کا نعتیہ ترکیب بند از محمد عباس طالب صفوی

(ح)

ش ۷، ص ۲۲۵ تا ۲۲۱

ش ۴، ص ۲۳۶ تا ۲۲۵

ش ۸، ص ۱۲۷ تا ۱۱۷

ش ۱۸، ص ۱۰۹ تا ۹۷

حافظ لدھیانوی کی حمدیہ شاعری از حفیظ تائب
حسرت حسین حسرت اور ان کا فن نعت گوئی از حفیظ تائب
حسرت موہانی اور ان کی نعت گوئی از پروفیسر شفقت رضوی
حضرت حافظ احمد رضا خاں کی نعتیہ شاعری از پروفیسر محمد اقبال جاوید
حضرت حسان بن ثابت الانصاری۔۔۔ شاعر رسول ﷺ

ش ۱۱، ص ۲۰۸ تا ۱۶۰

ش ۱، ص ۲۸۲ تا ۲۷۱

ش ۸، ص ۲۱۶

از ڈاکٹر طارق جمیل فلاحی
حضرت حفیظ تائب کی نعت گوئی از ڈاکٹر سید رفیع الدین اشفاق
حضرت مولانا محمد شفیع اوکاڑوی اور فروغ نعت از سید یاسمین زیدی

حفیظ تائب کی نعت گوئی ”وہی یسین وہی طہ“ کے حوالے سے

از اسلوب احمد انصاری

ش ۹، ص ۱۳۵۴۱۳۲

ش ۱، ص ۲۹۷۵۲۹۲

ش ۱۷، ص ۳۲۲۵۳۱۰

حنیف اسعدی کی نعت گوئی از تابش دہلوی

حنیف نازش قادری کی نعتیہ شاعری از پروفیسر غلام رسول عدیم

(خ)

خالد شفیق اور ان کی نعت گوئی از پروفیسر محمد اقبال جاوید

ش ۱۵، ص ۳۶۷۵۳۵۷

(ر)

راجندر رائے سکسینہ بھٹل شمس آبادی (شخصیت اور نعتیہ شاعری کا مطالعہ)

از ڈاکٹر سراج احمد قادری

ش ۲۰، ص ۲۸۱۵۲۷۳

ش ۱۸، ص ۲۵۹۵۲۵۰

ش ۱۸، ص ۱۶۹۵۱۵۸

ش ۱، ص ۳۳۱۵۳۳۱

رضا بریلوی --- باب تحیر کھولنے والا نعت گو شاعر از پروفیسر قیصر نجفی

رضا بریلوی کی نشریت کے اساسی محرکات از محمد امجد رضا خاں

روشنی اور خوشبو کا نعت گو شاعر صبیح رحمانی از سعید بدر

(س)

سعد اللہ مسیح جہانگیری کی فارسی نعتیں از ابوسعادت جلیلی

سعدی کی حمد و مناجات از ڈاکٹر محمد ثناء اللہ عمری

سلام رضا کے دو باغوں کی سیر از ڈاکٹر سید محمد ابوالخیر کشفی

سلام فیروز --- ایک مطالعہ از ڈاکٹر شبیر احمد قادری

سید ضمیر جعفری کی ایک دلاویز نعت از پروفیسر محمد اقبال جاوید

سید قمر زیدی حمد و نعت کے آئینے میں از عاصی کرنالی

سیماب اکبر آبادی کی نعت نگاری از پروفیسر افضال احمد انور

ش ۱۲، ص ۱۵۳۵۱۳۷

ش ۷، ص ۱۸۵۵۱۷۵

ش ۱۸، ص ۳۳۵۲۵

ش ۱۶، ص ۴۰۸۵۳۹۵

ش ۶، ص ۲۷۶۵۲۷۱

ش ۱، ص ۳۲۰۵۳۱۷

ش ۲۰، ص ۳۰۴۵۲۸۲

(ش)

- شاخ غزل پہ مدحت کے خوشنما پھول از عزیز احسن
شاعر جہاد۔۔۔ رحمان کیانی (قومی اور نعتیہ شاعر۔۔۔ تعارف اور جائزہ)
ش ۵، ص ۲۸۸ تا ۲۹۵
- از شاہ مصباح الدین شکیل
ش ۱۷، ص ۲۷۱ تا ۳۰۹
- شاہ احمد رضا خاں فاضل بریلوی (فن اور تنقید) از پروفیسر محمد اکرم رضا
ش ۱۸، ص ۱۳۷ تا ۱۳۹
- شاہ انصار الہ آبادی کی نعتیہ شاعری از عزیز احسن
ش ۱، ص ۳۰۴ تا ۳۱۰
- شاہ لطیف کی نعتیہ شاعری از پروفیسر آفاق صدیقی
ش ۴، ص ۱۹۹ تا ۲۰۴
- شورش کاشمیری اور نعت گوئی از ڈاکٹر ابوسلمان شاہ جہانپوری
ش ۹، ص ۱۰۶ تا ۱۳۱
- شوقی اور انکا نعتیہ قصیدہ "الہمزیۃ النبویۃ" از ڈاکٹر ابوسفیان اصلاحی
ش ۱۱، ص ۲۱۹ تا ۲۲۷
- شیخ سعدی کی نعتیہ تب و تاب از پروفیسر محمد اقبال جاوید
ش ۸، ص ۹۸ تا ۱۰۷

(ص)

- صبحِ رحمانی کی نعتیہ شاعری (حب رسول ﷺ کا جمالیاتی اظہار) از عزیز احسن
صنعتِ محبوب کے مسائل اور مولانا احمد رضا بریلوی کی شعری عظمت
ش ۶، ص ۲۹۱ تا ۳۰۱
- از ڈاکٹر سید شمیم احمد گوہر
ش ۱۸، ص ۱۳۳ تا ۱۳۶

(ط)

- طلحہ رضوی برق بحیثیت نعت گو از محمد امجد رضا خاں
ش ۱۹، ص ۳۱۷ تا ۳۲۳

(ظ)

- ظفر علی خاں کی نعت نگاری از ڈاکٹر شبیہ الحسن
ش ۶، ص ۲۵۷ تا ۲۶۴

(ع)

- عرش صدیقی کی نعتیہ شاعری از پروفیسر شوذب کانلمی
ش ۱۶، ص ۲۳۴ تا ۲۴۱

- عرفان بجنوری کی نعت گوئی از ڈاکٹر عبدالنعیم عزیزی
ش ۴، ص ۲۳۴ تا ۲۴۰
- عرفی اور غالب در نعت سرور کائنات ﷺ از شکیل الرحمن
ش ۱۹، ص ۳۸۶ تا ۳۹۴
- علامہ ارشد القادری کی نعت گوئی میں معنویت، شعریت اور تخلیقیت
ش ۱۴، ص ۱۵۴ تا ۱۶۶
- از ظہیر غازی پوری
- علامہ فضل حق خیر آبادی کی عربی نعتیہ شاعری از ڈاکٹر ابوسفیان اصلاحی
ش ۱۹، ص ۳۳۷ تا ۳۷۴
- علامہ فیض الحسن سہارنپوری کی نعتیہ شاعری از ڈاکٹر ابوسفیان اصلاحی
ش ۱۶، ص ۱۹۴ تا ۲۱۹
- علیم صبانویدی کا فن نعت گوئی از سید سجاد حسین
ش ۸، ص ۱۲۸ تا ۱۳۵
- علیم ناصری کی نعت گوئی از پروفیسر جعفر بلوچ
ش ۱۱، ص ۲۶۹ تا ۲۷۲

(غ)

- غالب کا نعتیہ کلام از ضیاء احمد بدایونی
ش ۶، ص ۲۲۳ تا ۲۵۲
- غالب کی ایک نعتیہ غزل از پروفیسر محمد اقبال جاوید
ش ۴، ص ۲۰۵ تا ۲۲۰

(ف)

- فارسی حمد و مناجات میں مولانا عبدالرحمن جامی کا مقام از ڈاکٹر محمود الحسن عارف
ش ۷، ص ۱۸۶ تا ۲۰۱
- فاضل بریلوی کا شعری وژن از ریاض حسین چودھری
ش ۱۸، ص ۱۹۷ تا ۲۱۱
- فاضل بریلوی کے بعض اشعار کی فنی و لسانی توضیحات از ڈاکٹر شکیل احمد اعظمی
ش ۱۸، ص ۱۲۵ تا ۱۳۲
- فیاض ٹانڈوی کی نعتیہ شاعری از سید مرغوب اشرف
ش ۲۰، ص ۳۵۷ تا ۳۶۶

(ق)

- قمر ربیعنی کی نعتیہ شاعری اقدار کا جائزہ از عزیز احسن
ش ۲۰، ص ۳۳۱ تا ۳۵۶

(ک)

- کالی داس گپتا رضا کی نعتیہ شاعری از ڈاکٹر سید یحییٰ نعیم
ش ۱۹، ص ۳۰۹ تا ۳۱۶

- کرم و نجات کا سلسلہ (عزیز احسن کے شعر عقیدت پر ایک نظر) از سید محمد ابوالخیر کشفی ش ۲۰، ص ۳۳۵ تا ۳۳۰
- کلام اقبال میں حمد و مناجات از مولانا عبید اللہ کوٹی ش ۷، ص ۲۰۲ تا ۲۱۲
- کلام رضا میں توحید کی ضیا باریاں از پروفیسر فاروق احمد صدیقی ش ۱۸، ص ۱۹ تا ۲۳
- کلام رضا میں حسن و جمال مصطفوی کے نزائے تذکرے از غلام مصطفی قادری رضوی ش ۱۸، ص ۲۹۹ تا ۳۰۹
- کلام رضا میں مناقب اہل بیت اطہار (علیہم السلام) کی جلوہ گری از رشید وارثی ش ۱۸، ص ۲۱۲ تا ۲۳۱
- کلام رضا میں مناقب صحابہ کرامؓ اور امہات المؤمنینؓ از عزیز احسن ش ۱۸، ص ۲۳۲ تا ۲۳۹

(م)

- محمد اکرم رضا۔۔۔ تجلیات نعت کے ایوان میں از حافظ منور حسین سرمد ش ۱۹، ص ۳۲۳ تا ۳۳۸
- مدحت سرکار عالم اور شیخ ایاز از پروفیسر آفاق صدیقی ش ۶، ص ۲۶۵ تا ۲۷۰
- مسرور کیفی کی نعت گوئی از ڈاکٹر سید رفیع الدبیر اشفاق مظفر وارثی کا حمدیہ آہنگ از عزیز احسن ش ۷، ص ۲۲۶ تا ۲۳۶
- مظفر وارثی کی نعت اور گلاب از عاصی کرناٹی ش ۱، ص ۲۸۹ تا ۲۹۱
- مقبول نقش کا نقش عقیدت از ڈاکٹر سید محمد ابوالخیر کشفی ش ۱۶، ص ۲۳۲ تا ۲۴۷
- ملک منظور حسین منظور کی نعت گوئی از ڈاکٹر غفور شاہ قاسم منفرد لہجے کا نعت گو شاعر سرشار صدیقی از واصل عثمانی ش ۵، ص ۲۸۲ تا ۲۸۷
- مولانا احمد رضا خان بریلوی کی نعتیہ شاعری از محمد فیروز شاہ ش ۱۸، ص ۲۷۳ تا ۲۸۵
- مولانا احمد رضا خان کی اردو نعتیہ شاعری از ڈاکٹر محمد اسحاق قریشی ش ۱۸، ص ۳۳ تا ۶۶
- مولانا احمد رضا خان کی میلاد نگاری از ڈاکٹر مظفر عالم جاوید صدیقی ش ۱۸، ص ۲۶۵ تا ۲۷۲
- مولانا احمد رضا قادری کی عربی نعتیہ شاعری (علمائے ازہر کے حوالے سے) از ڈاکٹر غلام یحییٰ انجم ش ۱۸، ص ۱۷۰ تا ۱۷۹

مہر عالم تاب نعت (قبلہ عالم سیدنا پیر مہر علی شاہ گولڑوی کی نعتیہ شاعری)
از پروفیسر محمد اکرم رضا

(ن)

ش ۱۸، ص ۲۶۳ تا ۲۶۰

نایاب ہیں ہم (احمد رضا خان) از ڈاکٹر غفور شاہ قاسم

ش ۱۹، ص ۳۸۵ تا ۳۷۵

نجم آفندی کی نعت نگاری از ڈاکٹر سید تقی عابدی

ش ۲، ص ۲۳۳ تا ۲۳۲

نذیر قیصر۔۔۔ ایک قابل قدر مسیحی نعت گو از پروفیسر محمد اقبال جاوید

ش ۱۹، ص ۳۶۶ تا ۳۵۷

نظر لکھنوی۔۔۔ ایک گمنام، قادر الکلام نعت گو از عزیز احسن

ش ۱۴، ص ۱۳۳ تا ۱۳۶

نعت اور رشید احمد صدیقی از ادارہ

ش ۳، ص ۲۲۳ تا ۲۲۸

نعت خوان و نعت نگار محمد اعظم چشتی از حفیظ تائب

ش ۱، ص ۲۹۸ تا ۳۰۳

نعتوں کے گلاب پر ایک نظر از حفیظ تائب

نعتیہ ادب اور اس کی ترویج میں مولانا احمد رضا خان بریلوی کا مقام

ش ۱۸، ص ۲۸۶ تا ۲۹۳

از ڈاکٹر عبدالرحمن عبد

ش ۴، ص ۲۲۱ تا ۲۲۳

نعیم صدیقی کی ایک نعت از ڈاکٹر ایوب شاہد

ش ۵، ص ۲۴۰ تا ۲۷۱

نیاز فتح پوری کی نعت سرائی از پروفیسر محمد اقبال جاوید

(و)

ش ۵، ص ۲۷۸ تا ۲۸۱

”وقت“ کا تلازمہ (میری نعتوں میں) از عاصی کرنالی

(ہ)

ش ۲، ص ۲۱۷ تا ۲۲۲

ہشام علی حافظ کی نعتیہ شاعری ایک تاثر از ڈاکٹر سید محمد ابوالخیر کشفی

مطالعات نعت

آفاق صدیقی، پروفیسر

ش ۹، ص ۱۶۹ تا ۱۷۳ مولانا احمد رضا خاں بریلوی کی نعتیہ شاعری۔ ایک تحقیقی جائزہ

آفاق صدیقی، پروفیسر

ش ۱۰، ص ۱۸۵ تا ۱۸۸ سندھی میں نعتیہ شاعری

ابوسفیان اصلاحی، ڈاکٹر

ش ۹، ص ۱۳۶ تا ۱۶۸ شعراء الرسول ﷺ -- ایک تعارف

احمد غیر صدیقی

ش ۱۴، ص ۱۸۴ تا ۱۹۳ پروفیسر شفقت رضوی کی دونی کتابیں

اکرم رضا، محمد، پروفیسر

ش ۱۹، ص ۵۰۳ تا ۵۰۸ اعلیٰ حضرت نمبر (فروغ نعت کے حوالے سے روشن دستاویز)

اوصاف احمد

ش ۱۶، ص ۳۰۱ تا ۳۰۷ میثاق۔ عقیدت و حب رسول ﷺ کا نیا عہد نامہ

حفیظ تائب

ش ۲، ص ۲۰۵ تا ۲۰۶ ”اوج“ نعت نمبر

ش ۲، ص ۲۱۶ ماہنامہ نعت کی آٹھویں سالگرہ

ش ۱۱، ص ۲۹۶ تا ۳۰۰ گھلتے لہجوں کی سوغات ”تشبیہ“

رفیع الدین اشفاق، سید، ڈاکٹر

ش ۵، ص ۳۲۸ تا ۳۳۱ بہر زماں بہر زباں ﷺ (ایک مختصر تعارف)

ریاض مجید، ڈاکٹر

ش ۱۶، ص ۲۸۱ تا ۲۸۵ جدید اردو نعت گوئی اور ”کاروانِ حرم“ کا حوالہ جاتی نظام

شاہ رشاد عثمانی، ڈاکٹر

برلپ کوثر

ش ۵، ص ۳۳۲ تا ۳۳۶

شفقت رضوی، پروفیسر

اردو میں مسلا دالنبی ﷺ (تحقیق، تنقید، تاریخ) ایک جائزہ ش ۸، ص ۲۲۳ تا ۲۲۹

اردو حمد و نعت پر فارسی شعری روایات کا اثر (تعارف و تجزیہ) ش ۱۵، ص ۳۱۶ تا ۳۲۳

اردو نعت کے جدید رجحانات (تعارف و تبصرہ) ش ۱۶، ص ۲۷۲ تا ۲۸۰

شفیق الدین شارق

ش ۲، ص ۲۰۷ تا ۲۱۵

نعت رنگ - ایک جائزہ

ش ۴، ص ۲۷۹ تا ۲۸۸

خزینہ حمد

ش ۶، ص ۳۳۹ تا ۳۵۲

چراغِ حرا

شمیم احمد گوہر، سید، ڈاکٹر

ش ۱۵، ص ۳۲۵ تا ۳۳۰

دیارِ نعت --- ایک مطالعہ

عبدالغنی فاروق، ڈاکٹر

ش ۷، ص ۲۸۰ تا ۲۸۲

قلمِ سجدے ایک تاثر

عبدالمنان، ڈاکٹر

ش ۶، ص ۳۵۴ تا ۳۵۶

زادِ سفر - ایک مطالعہ

عزیز احسن

ش ۱۰، ص ۱۸۹ تا ۱۹۹

”نسبت“ احساس اور لطافت کا مرقع

ش ۱۲، ص ۱۸۰ تا ۱۸۹

نعتیہ ادب میں تنقید اور مشکلاتِ تنقید (ایک مطالعہ)

ش ۱۲، ص ۱۹۰ تا ۲۰۴

تیرا وجود الکتاب --- ایک مطالعہ

ش ۱۶، ص ۲۹۹ تا ۳۰۰

”سفیرِ نعت“ کا محسن کا کوروی نمبر

ش ۱۴، ص ۲۰۵ تا ۱۹۴ "نعت رنگ" کا ایک طائرانہ جائزہ

ش ۱۵، ص ۳۱۵ تا ۳۰۵ برصغیر پاک و ہند میں عربی نعتیہ شاعری (ایک جائزہ)

غفور شاہ قاسم، پروفیسر

ش ۱۲، ص ۲۰۹ تا ۲۰۵ "دلیل آفتاب"۔۔۔ نعتیہ سمت نما

ش ۱۶، ص ۳۱۲ تا ۳۰۸ "رب آشنا" ایک تجزیہ ایک تاثر

قیصر نجفی، پروفیسر

ش ۱۶، ص ۲۹۳ تا ۲۸۶ "نعت کی تخلیقی سچائیاں"۔۔۔ فکر و فن کا چراغاں

ش ۱۶، ص ۲۹۸ تا ۲۹۴ "نعت اور آداب نعت" پر ایک نظر

مبین مرزا

ش ۷، ص ۲۷۹ تا ۲۷۶ انتخاب حمد: ایک تبصرہ

ش ۸، ص ۲۳۵ تا ۲۳۰ "اردو نعت اور جدید اسالیب" پر ایک نظر

محمود عالم

ش ۵، ص ۳۳۹ تا ۳۳۷ بہار میں نعتیہ شاعری

منصور ملتانی

ش ۶، ص ۳۶۰ تا ۳۵۷ جہانِ حمد پر ایک نظر

واصل عثمانی، پروفیسر

ش ۱۳، ص ۱۸۳ تا ۱۶۷ "نعت اور تنقید نعت" ایک جائزہ

یحییٰ شیط، سید، ڈاکٹر

ش ۱۰، ص ۲۰۵ تا ۲۰۰ حرا کی روشنی۔۔۔ ایک مطالعہ

تجزیاتی مطالعه

ابوالخیر کشفی، سید، محمد، ڈاکٹر
دونعتیہ نظمیں

(میں جا رہا ہوں کے مدینے از محمود احمد برکاتی،

ش ۱۱، ص ۲۷۸ تا ۲۷۳

اعتراف از حمایت علی شاعر)

حمید نسیم

ش ۶، ص ۲۰۱ تا ۲۲۲

حضارت جدید - تجزیاتی مطالعہ

سرشار صدیقی

ش ۵، ص ۲۳۳ تا ۲۳۴

دل مدینے کی رہ گزر میں ہے (تجزیاتی مطالعہ)

عزیز احسن

ش ۷، ص ۲۲۳ تا ۲۲۸

ایک حمدیہ نظم کا تجزیاتی مطالعہ

فرمان فتح پوری، ڈاکٹر

ش ۵، ص ۲۳۳

دل مدینے کی رہ گزر میں ہے (تجزیاتی مطالعہ)

گوشے

گوشتے ڈاکٹر سید آفتاب احمد نقوی

اخلاق عاطف

ش ۲، ص ۲۸۰ تا ۲۸۱

علم و ادب کا قتل

حافظ لدھیانوی

ش ۲، ص ۲۷۲ تا ۲۷۳

ڈاکٹر آفتاب احمد نقوی کی یاد میں

حفظ تائب

ش ۲، ص ۲۷۵ تا ۲۷۶

ڈاکٹر آفتاب احمد نقوی کے لیے چند آہیں۔ چند آنسو

رانا اصغر علی، پروفیسر

ش ۲، ص ۲۷۷ تا ۲۷۹

آفتاب۔۔۔ میرا ساتھی

ریاض حسین چودھری

ش ۲، ص ۲۷۱

منظوم خراج عقیدت

صبح رحمانی، سید

ش ۲، ص ۲۶۲ تا ۲۶۳

گوشتے آفتاب احمد نقوی

عطاء الحق قاسمی

ش ۲، ص ۲۶۲ تا ۲۶۶

ڈاکٹر آفتاب احمد نقوی

ظہور احمد اظہر، ڈاکٹر

ش ۲، ص ۲۶۹ تا ۲۷۱

آہ! ڈاکٹر آفتاب احمد نقوی

میرزا ادیب

ش ۲، ص ۲۶۷ تا ۲۶۸

ایک آنسو آفتاب نقوی کے المناک حادثہ موت پر

تعزیت نامے:

ش ۲، ص ۲۹۰	آل احمد رضوی، سید
ش ۲، ص ۲۸۲	ابوالخیر کشفی، محمد، ڈاکٹر
ش ۲، ص ۲۸۳	احمد ندیم قاسمی
ش ۲، ص ۲۸۵	اسحاق قریشی، محمد، ڈاکٹر
ش ۲، ص ۲۸۹	اسلم رانا، ڈاکٹر
ش ۲، ص ۲۹۰	امان اللہ خان اجمل
ش ۲، ص ۲۸۲	امجد اسلام امجد
ش ۲، ص ۲۸۳	انتظار حسین
ش ۲، ص ۲۸۲	انور سدید، ڈاکٹر
ش ۲، ص ۲۸۳	تابش دہلوی
ش ۲، ص ۲۸۷	تحسین فراقی، ڈاکٹر
ش ۲، ص ۲۸۷	جعفر بلوچ
ش ۲، ص ۲۸۷	حسن رضوی
ش ۲، ص ۲۸۶-۲۸۷	حنیف سعدی
ش ۲، ص ۲۸۹-۲۹۰	خالد شفیق
ش ۲، ص ۲۹۰-۲۹۱	رشید وارثی
ش ۲، ص ۲۸۸-۲۸۹	ریاض مجید، ڈاکٹر
ش ۲، ص ۲۸۵-۲۸۶	سحر انصاری
ش ۲، ص ۲۸۲	سلیم اختر، ڈاکٹر
ش ۲، ص ۲۹۲	شبیر احمد قادری

ش ۲، ص ۲۸۷	شہباز ملک، ڈاکٹر
ش ۲، ص ۲۸۴	شہزاد احمد
ش ۲، ص ۲۸۸	صالح چشتی
ش ۲، ص ۲۸۲	طاہر القادری، پروفیسر
ش ۲، ص ۲۸۵	ظفر اقبال
ش ۲، ص ۲۸۴	عبدالکریم خالد، پروفیسر
ش ۲، ص ۲۹۱ تا ۲۹۲	عزیز احسن
ش ۲، ص ۲۹۳	غوث میاں
ش ۲، ص ۲۹۳	قمر خان رحمانی، محمد
ش ۲، ص ۲۸۷ تا ۲۸۸	مرتضیٰ زیدی، سید
ش ۲، ص ۲۸۷	مظفر عباس، ڈاکٹر
ش ۲، ص ۲۸۴	معین الرحمن، ڈاکٹر
ش ۲، ص ۲۸۳	منیر نیازی
ش ۲، ص ۲۸۲	وحید قریشی، ڈاکٹر

گوشتہ آفتاب کریمی

انوار احمد زئی، ڈاکٹر

ش ۲۰، ص ۳۶۹ تا ۳۷۵	آفتاب کریمی کی نعت گوئی
	شبیر احمد قادری، ڈاکٹر
ش ۲۰، ص ۳۸۵ تا ۳۹۶	غروب آفتاب

سانحہ غروب آفتاب

ش ۲۰، ص ۳۸۱ تا ۳۸۳

یحییٰ نشیط، سید، ڈاکٹر

آسماں اس کی لحد پر شبنم افشانی کرے

ش ۲۰، ص ۳۷۶ تا ۳۸۰

گوشہ سید محمد ابوالخیر کشفی

(صاحب گوشہ کا نعتیہ کلام)

ش ۳، ص ۲۶۳ تا ۲۶۷

گوشہ ڈاکٹر محمد اسلم فرخی

(صاحب گوشہ کا نعتیہ کلام)

ش ۲، ص ۱۷۹ تا ۱۸۲

گوشہ افتخار عارف

(صاحب گوشہ کا نعتیہ کلام)

ش ۱۶، ص ۱۶۰ تا ۱۶۹

گوشہ حافظ لدھیانوی

اقبال جاوید، محمد، پروفیسر

آہ۔۔۔۔۔ حافظ لدھیانوی

ش ۹، ص ۲۱۳ تا ۲۱۶

حفیظ تائب، پروفیسر

ادب و نعت کا سراج روشن۔۔۔ حافظ لدھیانوی

ش ۹، ص ۲۰۹ تا ۲۱۲

شبیر احمد قادری، پروفیسر

قدوة الناعتین حافظ لدھیانوی مرحوم

ش ۹، ص ۲۱۷ تا ۲۲۳

گوشہ حفیظ تائب

ادارہ

چند سطریں حفیظ تائب کے لیے

ش ۱۷، ص ۳۲۵

ش ۱۷، ص ۳۲۲ تا ۳۲۲

ذکر حفیظ تائب

عمران نقوی

ش ۱۷، ص ۳۳۳ تا ۳۳۳

تائب ساخوش کلام بھی خاموش ہو گیا

ش ۴، ص ۱۵۵ تا ۱۵۸

(صاحب گوشہ کا نعتیہ کلام)

گوشہ خورشید رضوی

ش ۴، ص ۱۵۹ تا ۱۶۲

(صاحب گوشہ کا نعتیہ کلام)

گوشہ سحر انصاری

ش ۹، ص ۹۵ تا ۱۰۵

(صاحب گوشہ کا نعتیہ کلام)

گوشہ سلیم کوثر

ش ۱۷، ص ۲۲۲ تا ۲۴۰

ش ۲، ص ۱۸۳ تا ۱۸۶

(صاحب گوشہ کا نعتیہ کلام)

گوشہ شبنم رومانی

ش ۶، ص ۱۷۲ تا ۱۸۰

(صاحب گوشہ کا نعتیہ کلام)

گوشہ شوکت عابد

ش ۶، ص ۳۱۲ تا ۳۱۶

(صاحب گوشہ کا نعتیہ کلام)

گوشہ شبیا حیدری

ش ۳، ص ۲۵۲ تا ۲۶۲

(صاحب گوشہ کا نعتیہ کلام)

گوشہ صبا کبر آبادی

گوشہ غالب

ادیب رائے پوری

ش ۱۲، ص ۳۰۱ تا ۳۷۷

غالب کے فارسی کلام میں نعت

اسماعیل آزاد فتح پوری، ڈاکٹر

ش ۱۲، ص ۲۷۶ تا ۲۵۸

غالب کی نعتیہ شاعری

شفقت رضوی، ڈاکٹر

ش ۱۲، ص ۲۵۷ تا ۲۳۵

غالب حضور رسالت مآب ﷺ میں

عاصی کرناٹی، ڈاکٹر

ش ۱۲، ص ۳۱۵ تا ۳۲۳

غزلیات غالب کی زمینوں میں نعت گوئی

عزیز احسن

ش ۱۲، ص ۳۳۴ تا ۳۲۵

غالب کی اردو شاعری میں مضامین نعت کا فقدان

وزیر حسن، پروفیسر

ش ۱۲، ص ۳۳۵ تا ۳۳۸

قدسی کی غزل پر غالب کی تضمین

یحییٰ شیط، سید، ڈاکٹر

ش ۱۲، ص ۳۰۲ تا ۳۱۴

عظمت رسول ﷺ خطوط غالب میں

گوشہ والی آسی

ش ۶، ص ۱۷۳ تا ۱۶۷

(صاحب گوشہ کا نعتیہ کلام)

گوشہ یعقوب لطیف

ش ۶، ص ۱۸۱ تا ۱۸۶

(صاحب گوشہ کا نعتیہ کلام)

حاصل مطالعہ

(تبصرہ کتب بلحاظ کتب)

(۲)

- آبرو (نعتیہ مجموعہ) از محمد حنیف نازش۔ تبصرہ نگار: قیصر نجفی
ش ۱۶، ص ۳۲۱ تا ۳۲۰
- آب و تاب رنگ و نور از دبستان وارثیہ۔ تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق
ش ۵، ص ۳۵۲ تا ۳۵۳
- آپ ﷺ از حنیف سعدی۔ تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق
ش ۳، ص ۲۲۸ تا ۲۳۰
- آدم تارحمت عالم از انوار عزیزی۔ تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق
ش ۵، ص ۳۵۲ تا ۳۵۵
- آقا کملی والے از محمد یعقوب فردوسی۔ تبصرہ نگار: قمر وارثی
ش ۱۹، ص ۵۳۲ تا ۵۳۰
- آنکھ بنی کشلول از آفتاب کریمی۔ تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق
ش ۵، ص ۲۲۷ تا ۲۲۸

(۱)

- ابر نیساں از احسان دانش۔ تبصرہ نگار: حنیف سعدی
ش ۹، ص ۱۸۱
- اجالوں کا سفر از سید شاہ نصیر الدین بسمل ابوالعلائی۔ تبصرہ نگار: قیصر نجفی
ش ۱۰، ص ۳۲۳ تا ۳۲۵
- اجمل و اکمل از محسن احسان۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
ش ۴، ص ۲۹۰
- احترام از کالی داس گپتارضا۔ تبصرہ نگار: حنیف سعدی
ش ۸، ص ۲۳۸ تا ۲۳۹
- ادائے رحمت از ریاض احمد پرویز۔ تبصرہ نگار: حنیف سعدی
ش ۶، ص ۳۲۰ تا ۳۲۱
- اذان دیر از طاہر سلطانی۔ تبصرہ نگار: حنیف سعدی
ش ۶، ص ۳۲۹ تا ۳۳۰
- اردو شاعری میں نعت گوئی از ڈاکٹر شاہ رشاد عثمانی۔ تبصرہ نگار: حنیف سعدی
ش ۶، ص ۳۱۷ تا ۳۱۸
- اردو میں حمد و مناجات از ڈاکٹر سید یحییٰ نشیط۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
ش ۱۱، ص ۳۱۹ تا ۳۲۳
- ارمغان حافظ (نعتیہ مجموعہ) از حافظ عبدالغفار حافظ۔ تبصرہ نگار: قیصر نجفی
ش ۱۶، ص ۳۳۰ تا ۳۳۲
- ارمغان لطیف از کیف الاثر۔ تبصرہ نگار: محمد صابر
ش ۱۹، ص ۵۵۶ تا ۵۶۰
- ارمغان نعت از حکیم رازی ادیبی اشرفی۔ تبصرہ نگار: منصور ملتانی
ش ۱۹، ص ۵۴۷ تا ۵۴۸
- ازل تا ابد از نگار فاروقی۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
ش ۱۱، ص ۳۰۸ تا ۳۰۹

- اشکوں کے پھول از مانی فاروقی۔ تبصرہ نگار: حنیف سعدی ش ۱، ص ۲۶۸ تا ۲۶۷
- اصحابی کالجیوم از حفیظ تائب۔ تبصرہ نگار: عارف منصور ش ۲۰، ص ۴۳۲ تا ۴۳۱
- اکرام از نذیر فتح پوری / دلدار ہاشمی / ریاض بجنوری۔ تبصرہ نگار: حنیف سعدی ش ۹، ص ۱۸۰
- اک شخص مہکتی چھاؤں سا از عمران نقوی۔ تبصرہ نگار: قمر عینی ش ۱۹، ص ۵۵۳ تا ۵۵۲
- الصلوة والسلام (نعتیہ مجموعہ) از محمد علی صدیقی شیدا۔ تبصرہ نگار: قیصر نجفی ش ۱۶، ص ۳۱۵ تا ۳۱۷
- العشق هو اللہ از عنبر شاہ۔ تبصرہ نگار: حنیف سعدی ش ۶، ص ۳۲۲ تا ۳۲۱
- اللہ از مرتضیٰ اشعر۔ تبصرہ نگار: حنیف سعدی ش ۶، ص ۳۱۸ تا ۳۱۹
- اللہ اکبر از گہرا عظمیٰ۔ تبصرہ نگار: حنیف سعدی ش ۹، ص ۱۷۷
- اللہم از لطیف اثر۔ تبصرہ نگار: حنیف سعدی ش ۶، ص ۳۲۳ تا ۳۲۲
- اللہم بارک علی محمد از ریاض مجید۔ تبصرہ نگار: عارف منصور ش ۲۰، ص ۴۰۱ تا ۴۰۲
- اللہم صل علی محمد از ریاض مجید۔ تبصرہ نگار: حنیف سعدی ش ۲، ص ۱۹۸ تا ۲۰۰
- انتخاب مناجات از طاہر سلطانی۔ تبصرہ نگار: قیصر نجفی ش ۱۶، ص ۳۱۳ تا ۳۱۵
- انتخاب نعت (حصہ دوم) از عبدالغفور قمر۔ تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق ش ۵، ص ۳۵۸ تا ۳۵۹
- انوارِ حرا از تنویر پھول۔ تبصرہ نگار: حنیف سعدی ش ۹، ص ۱۷۹
- انوارِ حرم از مجلس احباب ملت۔ تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق ش ۵، ص ۳۵۱ تا ۳۵۳
- انوارِ عقیدت از شہزاد احمد۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن ش ۱۱، ص ۳۰۶ تا ۳۰۷
- اور بھی کچھ مانگ از عبدالستار نیازی۔ تبصرہ نگار: قیصر نجفی ش ۱۹، ص ۵۱۲ تا ۵۱۳
- اوصاف از جمیل ملک۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن ش ۹، ص ۱۹۶ تا ۱۹۷

(ب)

بارگاہ ادب میں از ڈاکٹر خالد عباس الاسدی۔ تبصرہ نگار: حنیف سعدی ش ۶، ص ۳۳۲ تا ۳۳۵

ش ۱۶، ص ۳۲۳ تا ۳۲۱	باریابی (نعتیہ مجموعہ) از صدیق شاہد۔ تبصرہ نگار: قیصر نجفی
ش ۱۹، ص ۵۴۷ تا ۵۴۶	باوضو آرزو از محمد فیروز شاہ۔ تبصرہ نگار: منصور ملتانی
ش ۲۰، ص ۴۱۲	برق نور از حبیب احمد محسنی۔ تبصرہ نگار: عارف منصور
ش ۹، ص ۱۸۴ تا ۱۸۳	بساط عجز از ایم سلیم چشتی۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
ش ۱۱، ص ۳۲۹	بیاض نعت (مجلہ) از مولانا محمود الحسن کمالی۔ تبصرہ نگار: عثمان غنی عادل
ش ۱۲، ص ۲۱۳ تا ۲۱۴	بیاض نعتیہ از مولانا حامد حسن قادری۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
ش ۲۰، ص ۴۲۷ تا ۴۲۸	بینات از عزیز الدین خاکی۔ تبصرہ نگار: عارف منصور

(پ)

ش ۱، ص ۲۶۴	پاکستان میں نعت از راجا رشید محمود۔ تبصرہ نگار: حنیف اسعدی
ش ۱۹، ص ۵۲۷ تا ۵۲۸	پرتو ماہ تمام از شوکت قادری۔ تبصرہ نگار: قمر وارثی
ش ۶، ص ۳۲۲	پیکر نور از اقبال عظیم۔ تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

(ت)

ش ۱۹، ص ۵۱۵ تا ۵۱۶	تاجدار حرم از فرحت عباس شاہ۔ تبصرہ نگار: قیصر نجفی
ش ۸، ص ۲۳۷ تا ۲۳۸	تجلی از حسین سحر۔ تبصرہ نگار: حنیف اسعدی
ش ۱۷، ص ۳۵۴ تا ۳۵۵	مذکرہ نعت گویان راولپنڈی از قمر عینی۔ تبصرہ نگار: قیصر نجفی
ش ۸، ص ۲۴۰ تا ۲۴۱	تسکین قلب از مسعود چشتی۔ تبصرہ نگار: منصور ملتانی
ش ۱۲، ص ۲۱۰ تا ۲۱۱	تقدیس قلم از رشید ساقی۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
ش ۱۱، ص ۳۱۴	تمنائے حضوری از ریاض حسین چودھری۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
ش ۱۲، ص ۲۲۰ تا ۲۲۱	تنویر از حسین سحر۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن

توشہ ہلال از ہلال جعفری۔ تبصرہ نگار: عارف منصور ش ۲۰، ص ۳۱۳ تا ۳۱۲

توصیف از محمد علی ظہوری۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن ش ۱۱، ص ۳۱۳ تا ۳۱۲

تیری شان جل جلالہ از محمد مشرف حسین انجم۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن ش ۹، ص ۱۹۱ تا ۱۹۲

(ٹ)

ٹمل ناڈو میں نعت گوئی از علیم صبانویدی۔ تبصرہ نگار: قیصر نجفی ش ۱۷، ص ۳۵۵ تا ۳۵۷

(ث)

ثائے آقا ﷺ از عبدالجبار اثر۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن ش ۱۱، ص ۳۰۹ تا ۳۱۰

شاکا مہسم از شہزاد مجددی۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن ش ۱۵، ص ۳۳۵ تا ۳۳۶

ثائے محمد (مجلہ) از بزم اقبال بھوپال۔ تبصرہ نگار: عثمان غنی عادل ش ۱۱، ص ۳۲۸ تا ۳۲۹

(ج)

جبین نیاز از عابدہ کرامت۔ تبصرہ نگار: عارف منصور ش ۲۰، ص ۴۰۳ تا ۴۰۴

جذبات وجیہہ از شاہ وجیہہ الدین احمد خان قادری۔ تبصرہ نگار: منصور ملتانی ش ۸، ص ۲۴۴ تا ۲۴۵

جستجوئے نعت از محمد عبدالرحمن صدیقی عابد۔ تبصرہ نگار: منصور ملتانی ش ۱۹، ص ۵۵۰ تا ۵۵۱

جمال جہاں فروز از بشیر حسین ناظم۔ تبصرہ نگار: منصور ملتانی ش ۸، ص ۲۳۸ تا ۲۳۹

جمال نظر از خورشید بیگ میلسوی۔ تبصرہ نگار: قیصر نجفی ش ۱۷، ص ۳۳۶ تا ۳۳۸

جوئے باز بخشش از حامد امروہوی۔ تبصرہ نگار: قیصر نجفی ش ۱۹، ص ۵۱۶

جوئے رحمت از سید جمیل الدین شرفی۔ تبصرہ نگار: عارف منصور ش ۲۰، ص ۴۰۲ تا ۴۰۳

• جہان شوق از ابوبکر ناظم۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن ش ۱۲، ص ۲۱۴ تا ۲۱۵

جہان عقیدت از عزیز جبران انصاری۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن

ش ۹، ص ۱۸۴ تا ۱۸۵

(ج)

چراغ مدحت از اعجاز رحمانی۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن

ش ۴، ص ۲۹۳ تا ۲۹۵

(ح)

حبیبی یا رسول اللہ ﷺ از عزیز الدین خاکی قادری۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن ش ۹، ص ۱۹۳ تا ۱۹۴

حدول و دھ درود نبی تے از حنیف نازش قادری۔ تبصرہ نگار: عارف منصور ش ۲۰، ص ۳۳۹ تا ۳۴۰

حدیقہ عقیدت از مظہر عارف۔ تبصرہ نگار: منصور ملتانی ش ۱۹، ص ۵۳۹ تا ۵۴۱

حراتا عرش از سید نبی رضا عظیم آبادی۔ تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق ش ۵، ص ۳۲۸ تا ۳۲۹

حرف ثبات از مقبول نقش۔ تبصرہ نگار: منصور ملتانی ش ۱۹، ص ۵۴۵ تا ۵۴۶

حرف خوشبو از وقار جمیری۔ تبصرہ نگار: حنیف اسعدی ش ۶، ص ۳۲۸ تا ۳۲۹

حرف حرف روشنی از اجمل نقشبندی۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن ش ۴، ص ۲۹۶ تا ۲۹۷

حرف طیب از حکیم محمد رمضان اطہر۔ تبصرہ نگار: حنیف اسعدی ش ۶، ص ۳۲۰

حرف معتبر از شاہ ستار وارثی۔ تبصرہ نگار: حنیف اسعدی ش ۲، ص ۱۹۷ تا ۱۹۸

حرف منزہ از سید انوار طہوری۔ تبصرہ نگار: حنیف اسعدی ش ۶، ص ۳۳۲ تا ۳۳۳

حریم نعت از رئیس احمد۔ تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق ش ۳، ص ۲۵۳ تا ۲۵۴

حسان بن ثابتؓ سے حفیظ تائب تک از سید امتیاز احمد۔ تبصرہ نگار: عارف منصور ش ۲۰، ص ۴۱۵ تا ۴۱۶

حسن ازل از خالد محمود خالد۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن ش ۹، ص ۱۸۹ تا ۱۹۰

حسن نعت از سکندر شر فی۔ تبصرہ نگار: عارف منصور ش ۲۰، ص ۴۱۱

حضور چاہتی ہوں از پروین جاوید۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن ش ۱۵، ص ۳۳۶ تا ۳۳۸

- ش ۹، ص ۲۰۵ تا ۲۰۴
ش ۱۱، ص ۳۱۵ تا ۳۱۶
ش ۱۱، ص ۳۰۷ تا ۳۰۸
- حمد نامہ از شیباحیدری۔ تبصرہ نگار: منصور ملتانی
حمد و مناجات (منظوم) از منصور ملتانی۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
حمد و نعت از سہیل غازی پوری۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن

(خ)

- ش ۲۰، ص ۴۱۳ تا ۴۱۴
ش ۹، ص ۲۰۴
ش ۱۷، ص ۳۵۲ تا ۳۵۳
ش ۴، ص ۲۹۷ تا ۲۹۸
ش ۱۶، ص ۳۲۸ تا ۳۳۰
ش ۱۵، ص ۳۴۰ تا ۳۴۱
ش ۱۵، ص ۳۴۱ تا ۳۴۲
ش ۱۹، ص ۵۲۲ تا ۵۲۵
ش ۲۰، ص ۴۲۶ تا ۴۲۷
ش ۳، ص ۲۵۰ تا ۲۵۳
ش ۲۰، ص ۴۲۲ تا ۴۲۳
ش ۲، ص ۲۰۱ تا ۲۰۳
- حائثم المرسلین علیہ السلام از اختر ہوشیار پوری۔ تبصرہ نگار: عارف منصور
خالق ذوالجلال از ابرار کرت پوری۔ تبصرہ نگار: منصور ملتانی
خرابات۔۔۔ نذر ساقی از مولانا عبدالبہادی القادری۔ تبصرہ نگار: قیصر نجفی
خطیب الامم از ریحانہ تبسم فاضلی۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
خلق مجسم از محمد حنیف اختر ملیح آبادی۔ تبصرہ نگار: قیصر نجفی
خواتین کی حمدیہ شاعری از غوث میاں۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
خواتین کی نعتیہ شاعری از غوث میاں۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
خوش بوئے التفات از رشید وارثی۔ تبصرہ نگار: قیصر نجفی
خوش بوئے گل از نثار احمد نثار۔ تبصرہ نگار: عارف منصور
خوشبو سے آسمان تک از قمر وارثی / اختر لکھنوی۔ تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق
خیراتِ مدحت از محمد اقبال نجمی۔ تبصرہ نگار: عارف منصور
خیر کثیر از سید سلمان رضوی۔ تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

(د)

- ش ۱۹، ص ۵۲۵ تا ۵۲۷
ش ۱۱، ص ۳۱۰ تا ۳۱۱
- دریچہ نور از سید احمد ثقلین حیدر۔ تبصرہ نگار: قمر وارثی
دل ریزہ ریزہ از سید طفیل احمد مدنی۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن

(ذ)

- ش ۱، ص ۲۶۳ ذکر ارفع از مبارک مونگیری۔ تبصرہ نگار: حنیف اسعدی
- ش ۸، ص ۲۳۷ ذوق عرفان از اسرار احمد سہاروی۔ تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

(ر)

- ش ۱، ص ۲۶۷ راہ نجات از غلام مجتبیٰ احدی۔ تبصرہ نگار: حنیف اسعدی
- ش ۹، ص ۱۷۸ رب العالمین و رحمت اللعالمین ﷺ از گہرا عظمیٰ۔ تبصرہ نگار: حنیف اسعدی
- ش ۱۹، ص ۵۳۹ رب خیر البشر از قمر وارثی۔ تبصرہ نگار: منصور ملتانی
- ش ۲۰، ص ۴۰۱ رحمت پروردگار از علی اصغر عباس۔ تبصرہ نگار: عارف منصور
- ش ۱۲، ص ۲۱۵ رحمت نورلم یزل از ضیا انصاری۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
- ش ۹، ص ۱۹۶ رزق ثنا از ریاض حسین چودھری۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
- ش ۹، ص ۱۷۶ رشک بشر از تمثیل جاوید۔ تبصرہ نگار: حنیف جاوید
- ش ۳، ص ۲۴۲ رنگ روشنی خوشبو از سجاد سخن۔ تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق
- ش ۲۰، ص ۴۰۰ رنگ نعت از پروفیسر فیروز شاہ۔ تبصرہ نگار: عارف منصور
- ش ۱۹، ص ۵۳۰ رنگ و خوشبو نور و نکہت از حکیم راؤ عبداللہ عزمی۔ تبصرہ نگار: قمر وارثی
- ش ۸، ص ۲۵۰ روح عالم از یوسف طاہر قریشی۔ تبصرہ نگار: حنیف اسعدی
- ش ۱۲، ص ۲۱۸ روح کونین از عثمان ناعم۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
- ش ۱۹، ص ۵۳۲ روشنی کا سفر از وسیم فاضلی۔ تبصرہ نگار: منصور ملتانی
- ش ۱۹، ص ۵۳۸ روشنی کے خدو خال از رفیع الدین راز۔ تبصرہ نگار: منصور ملتانی
- ش ۱۶، ص ۳۳۶ روشنی ہی روشنی از ماجد خلیل۔ تبصرہ نگار: قیصر نجفی
- ش ۱۶، ص ۳۲۰ ریاض مدحت از سید ریاض حسین زیدی۔ تبصرہ نگار: قیصر نجفی

(ز)

- زبور حرم از اقبال عظیم۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
ش ۱۱، ص ۳۰۴ تا ۳۰۳
- زیر معتبر از ریاض حسین چودھری۔ تبصرہ نگار: حنیف اسعدی
ش ۲، ص ۲۰۰ تا ۲۰۱

(س)

- سارے حرف گلاب از شوکت ہاشمی۔ تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق
ش ۶، ص ۲۴۴ تا ۲۴۶
- ساقی کوثر از خان اختر ندیم نقشبندی۔ تبصرہ نگار: منصور ملتانی
ش ۱۹، ص ۵۴۴
- سامان تسکین از شاہ حسین نہری۔ تبصرہ نگار: قیصر نجفی
ش ۱۷، ص ۳۴۴ تا ۳۴۶
- سائبان رحمت از شیر افگن خان جوہر۔ تبصرہ نگار: منصور ملتانی
ش ۱۹، ص ۵۳۴ تا ۵۳۵
- سب اچھا کہیں جسے از انعام گوالیاری۔ تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق
ش ۳، ص ۲۳۶ تا ۲۳۸
- سبز گنبد کے خیالوں میں از محمد شرف حسین انجم۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
ش ۹، ص ۱۹۱ تا ۱۹۲
- سجدہ گاہ دل از صدیق فتح پوری۔ تبصرہ نگار: حنیف اسعدی
ش ۶، ص ۳۲۶
- سخن سخن خوشبو از محمد حنیف نازش۔ تبصرہ نگار: حنیف اسعدی
ش ۶، ص ۳۳۰ تا ۳۳۱
- سخن نعت از راجا رشید محمود۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
ش ۱۵، ص ۳۳۸ تا ۳۳۹
- سرکار از اختر لکھنوی۔ تبصرہ نگار: حنیف اسعدی
ش ۱، ص ۲۶۹ تا ۲۷۰
- سرمایہ نجات از ڈاکٹر محبوب راہی۔ تبصرہ نگار: قیصر نجفی
ش ۱۶، ص ۳۲۵ تا ۳۲۸
- سرود نعت از عس مسلم۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
ش ۱۱، ص ۳۰۷
- سعادت از حسین سحر۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
ش ۹، ص ۱۹۲
- سلام علیک از ریاض حسین چودھری۔ تبصرہ نگار: منصور ملتانی
ش ۱۹، ص ۵۳۸
- سلک درود از عبدالرشاد شاد۔ تبصرہ نگار: عارف منصور
ش ۲۰، ص ۴۴۲ تا ۴۴۳
- سوغات از سیرت اکادمی بلوچستان۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
ش ۱۱، ص ۳۱۴ تا ۳۱۵

سورۃ مصطفیٰ ﷺ از منیر قصوری۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن

ش ۱۲، ص ۲۲۲ تا ۲۲۲

(ث)

شاعر نعت از ڈاکٹر سید سلطان شاہ۔ تبصرہ نگار: قیصر نجفی

ش ۱۹، ص ۵۱۳ تا ۵۱۳

شعاع نور از حاجی مراد علی نور۔ تبصرہ نگار: عارف منصور

ش ۲۰، ص ۴۳۶

شعراۓ امرتسر کی نعتیہ شاعری از محمد سلیم چوہدری۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن

ش ۴، ص ۲۹۰ تا ۲۹۱

شعراۓ بدایوں دربار رسول ﷺ میں

از ڈاکٹر شمس بدایونی۔ تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

ش ۶، ص ۳۳۶ تا ۳۳۷

شوق نیاز از سجاد مرزا۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن

ش ۹، ص ۱۹۸ تا ۱۹۹

شہر شرف از عبدالرحمن انجم۔ تبصرہ نگار: عارف منصور

ش ۲۰، ص ۴۱۰ تا ۴۱۱

شہر نعت از آصف بشیر چشتی۔ تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق

ش ۵، ص ۳۳۳ تا ۳۳۴

شہر نعت از شبیر احمد قادری۔ تبصرہ نگار: عارف منصور

ش ۲۰، ص ۳۳۳ تا ۳۳۴

(ص)

صدائے اللہ اکبر۔ حریم ناز میں از طاہر سلطانی۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن

ش ۹، ص ۱۹۹ تا ۲۰۰

صدائے روح از صفرا فاطمہ نصیر۔ تبصرہ نگار: عارف منصور

ش ۲۰، ص ۴۱۲ تا ۴۱۵

(ض)

ضیائے ہفت درخشاں از سلیم اختر فارانی۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن

ش ۱۱، ص ۳۰۱ تا ۳۰۲

(ط)

- طلح البدر علینا از علیم ناصری۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
ش ۹، ص ۱۸۸ تا ۱۸۹
- طلح البدر علینا از ڈاکٹر عبدالمنان طرزی۔ تبصرہ نگار: قیصر نجفی
ش ۱۷، ص ۳۳۱ تا ۳۳۲
- طور سے حراتک از افرامہ پوری۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
ش ۴، ص ۲۹۳ تا ۲۹۴

(ع)

- عالم افروز از خالد شفیق۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
ش ۴، ص ۲۹۵ تا ۲۹۶
- عالم داسر کردہ از محمد انور میر۔ تبصرہ نگار: قیصر نجفی
ش ۱۷، ص ۳۵۰ تا ۳۵۲
- عالم رحمت از شاداں دہلوی۔ تبصرہ نگار: حنیف اسعدی
ش ۲، ص ۲۰۳ تا ۲۰۴
- عبدہ و رسولہ ﷺ از حکیم شریف احسن۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
ش ۱۱، ص ۳۲۲ تا ۳۲۸
- عرضانہ از قاضی فراز احمد۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
ش ۱۵، ص ۳۳۳ تا ۳۳۵
- عرفانیات عارف از عارف اکبر آبادی۔ تبصرہ نگار: عارف منصور
ش ۲۰، ص ۴۲۵ تا ۴۲۶
- عطائے حریمین از عطاء الرحمن شیخ۔ تبصرہ نگار: حنیف اسعدی
ش ۶، ص ۳۱۹
- عقیدت از یوسف مرزا۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
ش ۱۱، ص ۳۱۸ تا ۳۱۹
- عقیدت (سہ ماہی) از شا کر کنڈان۔ تبصرہ نگار: قیصر نجفی
ش ۱۹، ص ۵۱۱ تا ۵۱۲
- عقیدت از شا کر کنڈان۔ تبصرہ نگار: عارف منصور
ش ۲۰، ص ۴۳۴
- عقیدت کا سفر از حمایت علی شاعر۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
ش ۱۱، ص ۳۱۱ تا ۳۱۲
- عقیدت کے پھول از شیو بہادر سنگھ دلبر۔ تبصرہ نگار: عارف منصور
ش ۲۰، ص ۴۰۵ تا ۴۰۶
- عکسِ تمنا از مسرور کیفی۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
ش ۹، ص ۱۸۷ تا ۱۸۸

(غ)

غزوات رحمۃ اللعالمین ﷺ از عاصی کرمانی۔ تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق ش ۵، ص ۳۳۵ تا ۳۶۲

(ف)

قائوس ہفت رنگ از رشیدہ عیاں۔ تبصرہ نگار: منصور ملتانی ش ۱۹، ص ۵۴۹ تا ۵۵۰

فردوسِ سخن از سید شاہ قاسم القادری۔ تبصرہ نگار: عارف منصور ش ۲۰، ص ۲۳۵

فہرست کتب (نعت لائبریری)

از چوہدری محمد یوسف ورک۔ تبصرہ نگار: عارف منصور ش ۲۰، ص ۴۰۹ تا ۴۱۰

فی احسن تقویم از جاوید احسن خان۔ تبصرہ نگار: منصور ملتانی ش ۸، ص ۲۳۲ تا ۲۳۳

فیوض الحرمین از عطاء الرحمن۔ تبصرہ نگار: منصور ملتانی ش ۱۹، ص ۵۴۵

(ق)

قصیدہ نعتیہ از لالہ صحرائی۔ تبصرہ نگار: منصور ملتانی ش ۸، ص ۲۳۱ تا ۲۳۲

قلم کی سجدہ ریزیاں از منتخب احمد نور۔ تبصرہ نگار: عارف منصور ش ۲۰، ص ۴۰۴ تا ۴۰۵

قتیل راحت از احمد شہباز خاور۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن ش ۴، ص ۲۹۱ تا ۲۹۳

(ک)

کاروانِ نعت (نعت خوانی نمبر)

از محمد ابراہیم حنیف مغل۔ تبصرہ نگار: عارف منصور ش ۲۰، ص ۴۱۸ تا ۴۱۹

کاسۂ ہلال از ہلال جعفری۔ تبصرہ نگار: منصور ملتانی ش ۸، ص ۲۵۱ تا ۲۵۲

کجری از ظافر تشنہ۔ تبصرہ نگار: قیصر نجفی ش ۱۷، ص ۳۴۸ تا ۳۵۰

- شکل بلال از بلال جعفری۔ تبصره نگار: عزیز احسن
ش ۱۱، ص ۳۰۵ تا ۳۰۴
- کفیل غریب از محمد تفضل حسین / عبدالرحیم قاسمی۔ تبصره نگار: منصور ملتانی
ش ۸، ص ۲۳۵ تا ۲۳۶
- کلام لاکلام از شاه انصار الہ آبادی۔ تبصره نگار: شفیق الدین شارق
ش ۳، ص ۲۳۰ تا ۲۳۲
- کھف الوریٰ از قمر وارثی۔ تبصره نگار: حنیف اسعدی
ش ۱، ص ۲۶۲ تا ۲۶۶

(گ)

- گلبن۔ نعت نمبر از ثریا ہاشمی۔ تبصره نگار: منصور ملتانی
ش ۸، ص ۲۵۰ تا ۲۵۱
- گلدستہ نعت از عادل امیر دہلوی۔ تبصره نگار: حنیف اسعدی
ش ۶، ص ۳۲۵
- گلشن صل علی از عظمت اللہ خان۔ تبصره نگار: عزیز احسن
ش ۱۱، ص ۳۰۲ تا ۳۰۳
- گونج (نعت نمبر) از محمد اظہر الدین قادری۔ تبصره نگار: عثمان غنی عادل
ش ۱۱، ص ۳۱۹-۳۲۰

(ل)

- لاریب از اقبال حیدر۔ تبصره نگار: عارف منصور
ش ۲۰، ص ۲۲۲ تا ۲۲۵
- لم یات نظیرک فی نظر از عنبر بہرائچی۔ تبصره نگار: عزیز احسن
ش ۴، ص ۲۸۹
- لوح نور از کلیم شفقائی۔ تبصره نگار: حنیف اسعدی
ش ۹، ص ۱۷۸

(م)

- م صلی اللہ علیہ وسلم از غالب عرفان۔ تبصره نگار: عزیز احسن
ش ۹، ص ۱۸۱ تا ۱۸۳
- مالک ارض و سما از دبستان وارثیہ۔ تبصره نگار: عزیز احسن
ش ۹، ص ۲۰۰ تا ۲۰۳
- ماہ تاب حرا از اظہر صدیقی۔ تبصره نگار: عارف منصور
ش ۲۰، ص ۲۲۰ تا ۲۲۱
- ماہ حرا از کلیم عثمانی۔ تبصره نگار: عزیز احسن
ش ۱۵، ص ۳۳۲ تا ۳۳۳

- ش ۳، ص ۲۵۰ تا ۲۴۸ مایہ دل نشیں از وجاہت شوقی۔ تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق
- ش ۱۵، ص ۳۳۲ تا ۳۳۱ مثال از منیر یوسفی۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
- ش ۹، ص ۱۸۶ تا ۱۸۵ مجتبیٰ رحمۃ اللہ علیہ از اختر ہوشیار پوری۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
- ش ۱۹، ص ۵۴۳ تا ۵۴۲ محمد محمد رحمۃ اللہ علیہ از خالد علیم۔ تبصرہ نگار: منصور ملتانی
- ش ۱۱، ص ۳۱۰ محبت حضور رحمۃ اللہ علیہ کی از شفیق مرزا / عقیف ط۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
- ش ۵، ص ۳۴۲ تا ۳۴۱ محراب حرم از رحمان خاور۔ تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق
- ش ۱۱، ص ۳۱۸ تا ۳۱۶ محسن کا کوروی کی نعتیہ شاعری از عبدالنعیم عزیز ی۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
- ش ۲۰، ص ۴۳۸ تا ۴۳۷ محمد جان محبوبی از شکیب وجدانی۔ تبصرہ نگار: عارف منصور
- ش ۶، ص ۳۳۳ تا ۳۳۲ مخزن نور از رحمت اللہ راشد احمد آبادی۔ تبصرہ نگار: حنیف اسعدی
- ش ۱۹، ص ۵۱۹ تا ۵۱۷ مدحت کے پھول از حامد امروہوی۔ تبصرہ نگار: قیصر نجفی
- ش ۶، ص ۳۲۵ تا ۳۲۴ مدحت کے چراغ از امتیاز راہی۔ تبصرہ نگار: حنیف اسعدی
- ش ۲۰، ص ۴۳۹ تا ۴۳۸ مدینے کی قریں از مسرور جالندھری۔ تبصرہ نگار: عارف منصور
- ش ۱۹، ص ۵۱۰ تا ۵۰۹ مدینہ یاد آتا ہے از رضاء اللہ حیدر۔ تبصرہ نگار: قیصر نجفی
- ش ۱۷، ص ۳۴۱ تا ۳۳۹ مرا آئینہ مدینہ از فراغ روہوی۔ تبصرہ نگار: قیصر نجفی
- ش ۹، ص ۱۹۵ تا ۱۹۴ مرا پیمبر عظیم تر ہے از محمد متین خالد۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
- ش ۱۹، ص ۵۴۳ تا ۵۴۲ مرحبا سیدی از تابش صدانی۔ تبصرہ نگار: منصور ملتانی
- ش ۱۹، ص ۵۳۳ تا ۵۳۲ مرحبا صل علی سید کی مدنی از عبدالحمید قیصر۔ تبصرہ نگار: قمر وارثی
- ش ۱۹، ص ۵۲۱ تا ۵۱۹ مشارق از اسد ملتانی (مرتب جعفر بلوچ)۔ تبصرہ نگار: قیصر نجفی
- ش ۲۰، ص ۴۳۰ تا ۴۲۹ معجزہ معجزہ از سید محمد رفیع الدین شرنی۔ تبصرہ نگار: عارف منصور
- ش ۲۰، ص ۴۱۷ تا ۴۱۵ مفیض (نعت نمبر) از محمد اقبال نجمی۔ تبصرہ نگار: عارف منصور
- ش ۲۰، ص ۴۲۹ تا ۴۲۸ مواجہ کے سامنے از زاہد نیازی۔ تبصرہ نگار: عارف منصور

ش ۳، ص ۲۳۸۵۲۳۶ مہر جہاں تاب از مقبول شارب۔ تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق
ش ۶، ص ۳۲۶۵۳۲۵ میلاد کاراز از قاسم حسین ہاشمی بریلوی۔ تبصرہ نگار: حنیف سعدی

(ن)

ش ۸، ص ۲۳۸۵۲۳۷ نام بنام حمد و ثناء از انوار عزیزی۔ تبصرہ نگار: منصور ملتانی
ش ۵، ص ۳۳۱۵۳۴۰ نبی الحرمین ﷺ از مسعود احمد رہبر چشتی۔ تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق
ش ۲۰، ص ۴۲۴۵۳۲۳ نجات از عابد سعید عابد۔ تبصرہ نگار: عارف منصور
ش ۱۹، ص ۵۵۶۵۵۵۴ پنجہ اور جاں مدینے پر از احمد جلیل۔ تبصرہ نگار: مسعود احمد
ش ۹، ص ۱۷۴ نزول از شفیق الدین شارق۔ تبصرہ نگار: حنیف سعدی
ش ۲۰، ص ۴۲۴۵۳۲۱ نسبت از رضوان رانا۔ تبصرہ نگار: عارف منصور
ش ۳، ص ۲۵۷۵۲۵۵ نعت (ماہنامہ) از راجا رشید محمود۔ تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق
ش ۲۰، ص ۴۲۰۵۳۱۹ نعت حقیقت کے آئینے میں از محمد شفیق اختر۔ تبصرہ نگار: عارف منصور
ش ۱۱، ص ۳۱۴۵۳۱۳ نعت رسول خدا از محمد علی اثر۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
ش ۱۷، ص ۳۳۹۵۳۳۷ نعت رنگ کا تجزیاتی و تنقیدی مطالعہ از شفقت رضوی۔ تبصرہ نگار: قیصر نجفی
ش ۹، ص ۱۷۵ نعت کا دریا از شمیم متھراوی۔ تبصرہ نگار: حنیف سعدی
ش ۲۰، ص ۴۱۸۵۳۱۷ نعت گویان سرگودھا از شا کر کنڈان۔ تبصرہ نگار: عارف منصور
ش ۲۰، ص ۴۰۷۵۳۰۶ نعت میر بھرا از محمود احمد مفتی۔ تبصرہ نگار: عارف منصور
ش ۵، ص ۳۵۸۵۳۵۶ نعت میری زندگی از طاہر سلطانی۔ تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق
ش ۹، ص ۱۸۷۵۳۱۸۶ نعت نگار از مسرور کیفی۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
نعتیہ روایت کا عروج و ارتقاء۔۔۔ ایک تاریخی و تجزیاتی مطالعہ
ش ۱۶، ص ۳۳۸۵۳۳۶ از ڈاکٹر سراج احمد قادری۔ تبصرہ نگار: قیصر نجفی
ش ۲۰، ص ۴۰۹۵۳۰۸ نعتیہ شاعری میں ہیبتی تجربے از علیم صبا نویدی۔ تبصرہ نگار: عارف منصور

ش ۵، ص ۳۳۳۳۳۳۳	نغمات طیبات از عزیز الدین خاکی قادری۔ تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق
ش ۱۲، ص ۲۲۰۵۲۱۸	نغمہ روح از قادری روتق بدایونی۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
ش ۱۹، ص ۵۵۳۳۵۵۱	نفاس النبی از سید نفیس الحسینی۔ تبصرہ نگار: قمر عینی
ش ۱۱، ص ۳۰۶۳۳۰۵	نقش اولین از زاہد فتح پوری۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
ش ۵، ص ۳۵۶۳۳۵۵	نقش کف پا از وقار احمد صدیقی۔ تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق
ش ۶، ص ۳۳۶۳۳۳۵	نوازش مصطفی ﷺ از نظمی مارہروی۔ تبصرہ نگار: حنیف اسعدی
ش ۵، ص ۳۵۱۳۳۳۹	نور بے مثال از حیرت الہ آبادی۔ تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق
ش ۹، ص ۱۸۰۵۱۷۹	نور حق از علیم النساء شا۔ تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

(و)

ش ۹، ص ۲۰۳	والفجر از بیکل اتاسی۔ تبصرہ نگار: منصور ملتانی
ش ۹، ص ۲۰۷۳۲۰۶	وسیلہ نجات از ساحر شیوی۔ تبصرہ نگار: منصور ملتانی
ش ۱۲، ص ۲۱۳۳۲۱۲	وظیفہ از سید عاصم گیلانی۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن
ش ۱۷، ص ۳۵۹۳۳۵۷	ولائے رسول ﷺ از قمر عینی۔ تبصرہ نگار: قیصر نجفی
ش ۸، ص ۲۳۷۳۲۳۶	وہی یسین وہی طہ از حفیظ تائب۔ تبصرہ نگار: منصور ملتانی

(ہ)

ہر لفظ کے لب پر صل علیٰ از ڈاکٹر شوزب کاظمی۔ تبصرہ نگار: عارف منصور ش ۲۰، ص ۳۳۱۳۳۳۰

(ی)

ش ۹، ص ۲۰۶۳۲۰۵	یا ایہا المزل از قمر الحسن قمر بستوی۔ تبصرہ نگار: منصور ملتانی
ش ۶، ص ۳۲۷	یا سمن از وحید الحسن ہاشمی۔ تبصرہ نگار: حنیف اسعدی
ش ۸، ص ۲۵۰۳۲۳۹	یہ تو کرم ہے ان کا ورنہ از کوثر بریلوی۔ تبصرہ نگار: حنیف اسعدی
ش ۹، ص ۲۰۸۳۲۰۷	یہ ہیں کارنامے رسول خدا کے از راجہ محمد عبداللہ نیاز۔ تبصرہ نگار: منصور ملتانی

حاصل مطالعہ

(تبصرہ کتب بلحاظ مصنفین / مرتبین)

(۲)

آصف بشیر چشتی

ش ۵، ص ۲۲۳ تا ۲۲۴ تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق شہر نعت۔

آفتاب کریمی

ش ۵، ص ۲۲۷ تا ۲۲۸ آنکھ بنی کسکول۔ تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق

ابرار حنیف مغل، محمد

ش ۲۰، ص ۳۱۸ تا ۳۱۹ کاروان نعت (نعت خوانی نمبر)۔ تبصرہ نگار: عارف منصور

ابرار کرت پوری

ش ۹، ص ۲۰۴ خالق ذوالجلال۔ تبصرہ نگار: منصور ملتانی

ابوبکر ناظم

ش ۱۲، ص ۲۱۳ تا ۲۱۵ جہان شوق۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن

اجمل نقشبندی

ش ۴، ص ۲۹۶ تا ۲۹۷ حرف حرف روشنی۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن

احمد ثقلین حیدر، سید

ش ۱۹، ص ۵۲۵ تا ۵۲۷ دریچہ نور۔ تبصرہ نگار: قمر وارثی

احسان دانش

ش ۹، ص ۱۸۱ ابر نیساں۔ تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

احمد جلیل

ش ۱۹، ص ۵۵۴ تا ۵۵۶ پنچھاور جاں مدینے پر۔ تبصرہ نگار: مسعود احمد

احمد شہباز خاور

ش ۴، ص ۲۹۱ تا ۲۹۳ قذیل راحت۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن

اختر لکھنوی

سرکار۔ تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

ش ۱، ص ۲۶۹ تا ۲۷۰

اختر ہوشیار پوری

مجتبیٰ رحمۃ اللہ علیہ۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن

ش ۹، ص ۱۸۵ تا ۱۸۶

خاتم المرسلین رحمۃ اللہ علیہ۔ تبصرہ نگار: عارف منصور

ش ۲۰، ص ۴۱۳ تا ۴۱۴

اسد ملتان

مشارق (مرتب جعفر بلوچ)۔ تبصرہ نگار: قیصر نجفی

ش ۱۹، ص ۵۱۹ تا ۵۲۱

اسرار احمد سہاروی

ذوق عرفان۔ تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

ش ۸، ص ۲۳۶ تا ۲۳۷

اطہر صدیقی

ماہ تاب ۱۷۔ تبصرہ نگار: عارف منصور

ش ۲۰، ص ۴۲۰ تا ۴۲۱

اظہر الدین قادری، محمد

گونج (نعت نمبر)۔ تبصرہ نگار: عثمان غنی عادل

ش ۱۱، ص ۳۱۹ تا ۳۲۰

اعجاز رحمانی

چراغِ مدحت۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن

ش ۴، ص ۲۹۴ تا ۲۹۵

افسر ماہ پوری

طور سے حراتک۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن

ش ۴، ص ۲۹۳ تا ۲۹۴

اقبال حیدر

لا ریب۔ تبصرہ نگار: عارف منصور

ش ۲۰، ص ۴۲۴ تا ۴۲۵

اقبال عظیم

پیکر نور۔ تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

ش ۶، ص ۳۲۲

ش ۱۱، ص ۳۰۳ تا ۳۰۴

زبور حرم - تبصرہ نگار: عزیز احسن

اقبال نجمی، محمد

ش ۲۰، ص ۴۲۲ تا ۴۲۳

خیرات مدحت - تبصرہ نگار: عارف منصور

ش ۲۰، ص ۴۱۶ تا ۴۱۷

مفیض (نعت نمبر) - تبصرہ نگار: عارف منصور

امتیاز احمد، سید

ش ۲۰، ص ۴۱۵ تا ۴۱۶

حسان بن ثابتؓ سے حفیظ تا نب تک - تبصرہ نگار: عارف منصور

امتیاز راہی

ش ۶، ص ۳۲۲ تا ۳۲۵

مدحت کے چراغ - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

انصار الہ آبادی، شاہ

ش ۳، ص ۲۴۰ تا ۲۴۲

کلام الکلام - تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق

انعام گوالیاری

ش ۳، ص ۲۳۶ تا ۲۳۸

سب اچھا کہیں جسے - تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق

انوار طہوری، سید

ش ۶، ص ۳۳۲ تا ۳۳۴

حرف منزہ - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

انوار عزمی

ش ۵، ص ۳۵۲ تا ۳۵۵

آدم تارحمت عالم - تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق

ش ۸، ص ۲۳۷ تا ۲۳۸

نام بنام حمد و ثناء - تبصرہ نگار: منصور ملتانی

انور میر، محمد

ش ۱۷، ص ۳۵۰ تا ۳۵۲

عالم داسر کردہ - تبصرہ نگار: قیصر نجفی

ایم سلیم چشتی

ش ۹، ص ۱۸۳ تا ۱۸۴

بساط عجز - تبصرہ نگار: عزیز احسن

(ب)

بزم اقبال بھوپال

ش ۱۱، ص ۳۲۸ تا ۳۲۹

ثنائے محمد (مجلہ) - تبصرہ نگار: عثمان غنی عادل

بشیر حسین ناظم

ش ۸، ص ۲۳۸ تا ۲۳۹

جمال جہاں فروز - تبصرہ نگار: منصور ملتانی

بیکل اتاسی

ش ۹، ص ۲۰۳

والفجر - تبصرہ نگار: منصور ملتانی

(پ)

پروین جاوید

ش ۱۵، ص ۳۳۶ تا ۳۳۸

حضورِ چاہتی ہوں - تبصرہ نگار: عزیز احسن

(ت)

تابش صدانی

ش ۱۹، ص ۵۴۳ تا ۵۴۴

مرحبا سیدی - تبصرہ نگار: منصور ملتانی

تفضل حسین، محمد عبدالرحیم قاسمی

ش ۸، ص ۲۳۵ تا ۲۳۶

کفیل غریب - تبصرہ نگار: منصور ملتانی

تمثیل جاوید

ش ۹، ص ۱۷۵ تا ۱۷۶

رشدک بشر - تبصرہ نگار: حنیف جاوید

تنویر پھول

ش ۹، ص ۱۷۹

انوارِ چرا - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

(ث)

ثریا ہاشمی

گلبن۔ نعت نمبر۔ تبصرہ نگار: منصور ملتانی

ش ۸، ص ۲۵۰ تا ۲۵۱

(ج)

جاوید احسن خان

فی احسن تقویم۔ تبصرہ نگار: منصور ملتانی

ش ۸، ص ۲۳۲ تا ۲۳۳

جمیل الدین شرفی، سید

جوئے رحمت۔ تبصرہ نگار: عارف منصور

ش ۲۰، ص ۴۰۲ تا ۴۰۳

جمیل ملک

اوصاف۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن

ش ۹، ص ۱۹۶ تا ۱۹۷

(ح)

حافظ عبدالغفار حافظ

ارمغان حافظ (نعتیہ مجموعہ)۔ تبصرہ نگار: قیصر نجفی

ش ۱۶، ص ۳۳۰ تا ۳۳۲

حامد امروہوی

جوئے بارِ بخشش۔ تبصرہ نگار: قیصر نجفی

ش ۱۹، ص ۵۱۶

مدحت کے پھول۔ تبصرہ نگار: قیصر نجفی

ش ۱۹، ص ۵۱۷ تا ۵۱۹

مولانا حامد حسن قادری

بیاض نعتیہ۔ تبصرہ نگار: عزیز احسن

ش ۱۲، ص ۲۱۳ تا ۲۱۴

حبیب احمد محسنی

ش ۲۰، ص ۲۱۲

برق نور - تبصرہ نگار: عارف منصور

حسین سحر

ش ۸، ص ۲۲۷ تا ۲۲۸

تجلی - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

ش ۹، ص ۱۹۲

سعادت - تبصرہ نگار: عزیز احسن

ش ۱۲، ص ۲۲۰ تا ۲۲۱

تنویر - تبصرہ نگار: عزیز احسن

حفیظ تائب

ش ۸، ص ۲۳۶ تا ۲۳۷

وہی یسین وہی ط - تبصرہ نگار: منصور ملتانی

ش ۲۰، ص ۲۳۱ تا ۲۳۲

اصحابی کالنجوم - تبصرہ نگار: عارف منصور

حمایت علی شاعر

ش ۱۱، ص ۳۱۱ تا ۳۱۲

عقیدت کاسفر - تبصرہ نگار: عزیز احسن

حنیف اختر بلخ آبادی، محمد

ش ۱۶، ص ۳۲۸-۳۳۰

خلق مجسم از - تبصرہ نگار: قیصر نجفی

حنیف اسعدی

ش ۳، ص ۲۳۸ تا ۲۴۰

آپ ﷺ - تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق

حنیف نازش قادری، محمد

ش ۶، ص ۳۳۰ تا ۳۳۱

نخن نخن خوشبو - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

ش ۱۶، ص ۳۲۰ تا ۳۲۱

آبرو (نعتیہ مجموعہ) - تبصرہ نگار: قیصر نجفی

ش ۲۰، ص ۲۳۹ تا ۲۴۰

حدول و دھ درود نبی تے - تبصرہ نگار: عارف منصور

حیرت الہ آبادی

ش ۵، ص ۳۴۹ تا ۳۵۱

نور بے مثال - تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق

(خ)

خالد شفیق

ش ۴، ص ۲۹۵ تا ۲۹۶

عالم افروز - تبصرہ نگار: عزیز احسن

خالد عباس الاسدی، ڈاکٹر

ش ۶، ص ۳۳۳ تا ۳۳۵

بارگاہ ادب میں از - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

خالد علیم

ش ۱۹، ص ۵۳۳ تا ۵۳۴

محمد محمد ﷺ - تبصرہ نگار: منصور ملتانی

خالد محمود خالد

ش ۹، ص ۱۸۹ تا ۱۹۰

حسن ازل - تبصرہ نگار: عزیز احسن

خان اختر ندیم نقشبندی

ش ۱۹، ص ۵۳۳

ساقی کوثر - تبصرہ نگار: منصور ملتانی

خورشید بیگ میلوی

ش ۱۷، ص ۳۳۶ تا ۳۳۸

جمال نظر - تبصرہ نگار: قیصر نجفی

(د)

دبستان وارثیہ

ش ۵، ص ۳۵۳ تا ۳۵۴

آب و تاب رنگ و نور - تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق

ش ۹، ص ۲۰۰ تا ۲۰۳

مالک ارض و سما - تبصرہ نگار: عزیز احسن

(ر)

راجا رشید محمود

- پاکستان میں نعت - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی
ش ۱، ص ۲۶۴
نعت (ماہنامہ) - تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق
ش ۳، ص ۲۵۵ تا ۲۵۷
نخن نعت - تبصرہ نگار: عزیز احسن
ش ۱۵، ص ۳۳۸ تا ۳۳۹

راجہ محمد عبداللہ نیاز

- یہ ہیں کارنامے رسول خدا کے - تبصرہ نگار: منصور ملتانی
ش ۹، ص ۲۰۷ تا ۲۰۸
رازی ادبی اشرفی، حکیم

- ارمغان نعت - تبصرہ نگار: منصور ملتانی
ش ۱۹، ص ۵۳۷ تا ۵۳۸
راؤ عبداللہ عزمی، حکیم

- رنگ و خوشبو نور و نکبت - تبصرہ نگار: قمر وارثی
ش ۱۹، ص ۵۲۹ تا ۵۳۰

رحمان خاور

- محراب حرم - تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق
ش ۵، ص ۳۳۱ تا ۳۳۲
رحمت اللہ راشداً احمد آبادی

- مخزن نور - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی
ش ۶، ص ۳۳۲ تا ۳۳۳

رشید ساقی

- تقدیس قلم - تبصرہ نگار: عزیز احسن
ش ۱۲، ص ۲۱۰ تا ۲۱۱

رشید وارثی

- خوش بوئے التفات - تبصرہ نگار: قیصر نجفی
ش ۱۹، ص ۵۲۲ تا ۵۲۵

رشیدہ عیاں

- فانوس ہفت رنگ - تبصرہ نگار: منصور ملتانی
ش ۱۹، ص ۵۳۹ تا ۵۵۰

رضاء اللہ حیدر

مدینہ یاد آتا ہے - تبصرہ نگار: قیصر نجفی

ش ۱۹، ص ۵۰۹ تا ۵۱۰

رضوان رانا

نسبت - تبصرہ نگار: عارف منصور

ش ۲۰، ص ۴۲۱ تا ۴۲۲

رفیع الدین راز

روشنی کے خدو خال - تبصرہ نگار: منصور ملتانی

ش ۱۹، ص ۵۲۵ تا ۵۲۸

سید محمد رفیع الدین شرفی، سید

معجزہ معجزہ - تبصرہ نگار: عارف منصور

ش ۲۰، ص ۴۲۹ تا ۴۳۰

رمضان اطہر، محمد، حکیم

حرف طیب - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

ش ۶، ص ۳۲۰

رواق بدایونی، قادری

نغمہ روح - تبصرہ نگار: عزیز احسن

ش ۱۲، ص ۲۱۸ تا ۲۲۰

رئیس احمد

حریم نعت - تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق

ش ۳، ص ۲۵۳ تا ۲۵۴

ریاض احمد پرویز

ادائے رحمت - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

ش ۶، ص ۳۲۰ تا ۳۲۱

ریاض حسین چودھری

زرِ معتبر - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

ش ۲، ص ۲۰۰ تا ۲۰۱

رزقِ ثنا - تبصرہ نگار: عزیز احسن

ش ۹، ص ۱۹۵ تا ۱۹۶

تمنائے حضوری - تبصرہ نگار: عزیز احسن

ش ۱۱، ص ۳۱۴

سلام علیک - تبصرہ نگار: منصور ملتانی

ش ۱۹، ص ۵۳۸

ریاض حسین زیدی، سید

ریاض مدحت - تبصرہ نگار: قیصر نجفی ش ۱۶، ص ۳۱۷ تا ۳۲۰

ریاض مجید

اللہم صل علی محمد - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی ش ۲، ص ۱۹۸ تا ۲۰۰

اللہم بارک علی محمد - تبصرہ نگار: عارف منصور ش ۲۰، ص ۴۰۱ تا ۴۰۲

ریحانہ تبسم فاضلی

خطیب الامم از - تبصرہ نگار: عزیز احسن ش ۴، ص ۲۹۷ تا ۲۹۸

(ز)

زاہد فتح پوری

نقش اولین - تبصرہ نگار: عزیز احسن ش ۱۱، ص ۳۰۵ تا ۳۰۶

زاہد نیازی

مواجه کے سامنے - تبصرہ نگار: عارف منصور ش ۲۰، ص ۴۲۸ تا ۴۲۹

(س)

ساحر شیوی

وسیلہ نجات - تبصرہ نگار: منصور ملتانی ش ۹، ص ۲۰۶ تا ۲۰۷

ستار وارثی، شاہ

حرف معتبر - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی ش ۲، ص ۱۹۷ تا ۱۹۸

سجاد سخن

رنگ روشنی خوشبو - تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق ش ۳، ص ۲۴۲ تا ۲۴۳

سجاد مرزا

ش ۹، ص ۱۹۸ تا ۱۹۹

شوق نیاز - تبصرہ نگار: عزیز احسن

سراج احمد قادری، ڈاکٹر

نعتیہ روایت کا عروج و ارتقا۔۔۔ ایک تاریخی و تجزیاتی مطالعہ

ش ۱۶، ص ۲۳۶ تا ۲۳۸

- تبصرہ نگار: قیصر نجفی

سکندر شرفی

ش ۲۰، ص ۳۱۱

حسن نعت - تبصرہ نگار: عارف منصور

سلطان شاہ، سید، ڈاکٹر

ش ۱۹، ص ۵۱۳ تا ۵۱۴

شاعر نعت - تبصرہ نگار: قیصر نجفی

سلمان رضوی، سید

ش ۲، ص ۲۰۱ تا ۲۰۳

خیر کثیر - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

سلیم اختر فارانی

ش ۱۱، ص ۳۰۱ تا ۳۰۲

ضیائے ہفت درخشاں - تبصرہ نگار: عزیز احسن

سلیم چوہدری، محمد

ش ۴، ص ۲۹۰ تا ۲۹۱

شعراے امرتسر کی نعتیہ شاعری - تبصرہ نگار: عزیز احسن

سہیل غازی پوری

ش ۱۱، ص ۳۰۷ تا ۳۰۸

حمد و نعت - تبصرہ نگار: عزیز احسن

سیرت اکادمی بلوچستان

ش ۱۱، ص ۳۱۴ تا ۳۱۵

سوغات - تبصرہ نگار: عزیز احسن

(ش)

شاداں دہلوی

ش ۲، ص ۲۰۳ تا ۲۰۴

عالمِ رحمت - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

شا کر کنڈان

ش ۱۹، ص ۵۱۱ تا ۵۱۲

عقیدت (سہ ماہی) - تبصرہ نگار: قیصر نجفی

ش ۲۰، ص ۳۴

عقیدت - تبصرہ نگار: عارف منصور

ش ۲۰، ص ۳۱۷ تا ۳۱۸

نعت گویانِ سرگودھا - تبصرہ نگار: عارف منصور

شاہ رشاد عثمانی، ڈاکٹر

ش ۶، ص ۳۱۷ تا ۳۱۸

اردو شاعری میں نعت گوئی - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

شاہ حسین نہری

ش ۱۷، ص ۳۴۴ تا ۳۴۶

سامانِ تسکین - تبصرہ نگار: قیصر نجفی

شاہ قاسم قادری، سید

ش ۲۰، ص ۴۳۵

فردوسِ سخن - تبصرہ نگار: عارف منصور

شبیر احمد قادری

ش ۲۰، ص ۴۳۳ تا ۴۳۴

شہر نعت - تبصرہ نگار: عارف منصور

شریف احسن، حکیم

ش ۱۱، ص ۳۲۲ تا ۳۲۸

عبدہ و رسولہ ﷺ - تبصرہ نگار: عزیز احسن

شفقت رضوی

ش ۱۷، ص ۳۳۷ تا ۳۳۹

نعت رنگ کا تجزیاتی و تنقیدی مطالعہ - تبصرہ نگار: قیصر نجفی

شفیق اختر، محمد

ش ۲۰، ص ۴۱۹ تا ۴۲۰

نعت حقیقت کے آئینے میں - تبصرہ نگار: عارف منصور

شفیق الدین شارق

ش ۹، ص ۱۷۴

نزول - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

شفیق مرزا / عقیف طہ

ش ۱۱، ص ۳۱۰

محبت حضور ﷺ کی - تبصرہ نگار: عزیز احسن

حکیم وجدانی

ش ۲۰، ص ۲۳۷ تا ۲۳۸

محمد جان محبوبی - تبصرہ نگار: عارف منصور

شمس بدایونی، ڈاکٹر

ش ۶، ص ۳۳۶ تا ۳۳۷

شعرائے بدایوں دربار رسول ﷺ میں - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

شمیم مہراوی

ش ۹، ص ۱۷۵

نعت کا دریا - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

ڈاکٹر شوذب کاظمی، ڈاکٹر

ش ۲۰، ص ۲۳۰ تا ۲۳۱

ہر لفظ کے لب پر صل علی - تبصرہ نگار: عارف منصور

شوکت قادری

ش ۱۹، ص ۵۲۷ تا ۵۲۸

پرتو ماہ تمام - تبصرہ نگار: قمر وارثی

شوکت ہاشمی

ش ۶، ص ۲۳۴ تا ۲۳۶

سارے حرف گلاب - تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق

شہزاد احمد

ش ۱۱، ص ۳۰۶ تا ۳۰۷

انوار عقیدت - تبصرہ نگار: عزیز احسن

شہزاد مجددی

ش ۱۵، ص ۳۳۵ تا ۳۳۶

شنا کا موسم - تبصرہ نگار: عزیز احسن

شیبا حیدری

ش ۹، ص ۲۰۵۳۲۰

حمد نامہ - تبصرہ نگار: منصور ملتانی

شیراقلن خان جوہر

ش ۱۹، ص ۵۳۵۳۳۵

سائبان رحمت - تبصرہ نگار: منصور ملتانی

شیو بہادر سنگھ دلبر

ش ۲۰، ص ۴۰۶۳۴۰

عقیدت کے پھول - تبصرہ نگار: عارف منصور

(ص)

صدیق شاہد

ش ۱۶، ص ۳۲۳۳۳۲

باریابی (نعتیہ مجموعہ) - تبصرہ نگار: قیصر نجفی

صدیق فتح پوری

ش ۶، ص ۳۲۶

سجدہ گاہِ دل - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

صغرافاطمہ نصیر

ش ۲۰، ص ۴۱۵۳۴۱

صدائے روح - تبصرہ نگار: عارف منصور

(ض)

ضیا انصاری

ش ۱۲، ص ۲۱۷۳۲۱

رحمت نورلم یزل - تبصرہ نگار: عزیز احسن

(ط)

طاہر سلطانی

- ش ۵، ص ۲۵۸ تا ۲۵۶ - نعت میری زندگی - تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق
- ش ۶، ص ۳۳۰ تا ۳۲۹ - اذان دیر - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی
- ش ۹، ص ۲۰۰ تا ۱۹۹ - صدائے اللہ اکبر - حریم ناز میں - تبصرہ نگار: عزیز احسن
- ش ۱۶، ص ۳۱۵ تا ۳۱۴ - انتخاب مناجات - تبصرہ نگار: قیصر نجفی

طفیل احمد مدنی، سید

- ش ۱۱، ص ۳۱۱ تا ۳۱۰ - دل ریزہ ریزہ - تبصرہ نگار: عزیز احسن

(ظ)

ظافر شنہ

- ش ۱۷، ص ۳۵۰ تا ۳۴۸ - کجری - تبصرہ نگار: قیصر نجفی

(ع)

عابد سعید عابد

- ش ۲۰، ص ۴۲۴ تا ۴۲۳ - نجات - تبصرہ نگار: عارف منصور

عابدہ کرامت

- ش ۲۰، ص ۴۰۴ تا ۴۰۳ - جبین نیاز - تبصرہ نگار: عارف منصور

عادل امیر دہلوی

- ش ۶، ص ۳۲۵ - گلستہ نعت - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

عارف اکبر آبادی

عرفانیات عارف - تبصرہ نگار: عارف منصور

ش ۲۰، ص ۴۲۵ تا ۴۲۶

عاصم گیلانی، سید

وظیفہ - تبصرہ نگار: عزیز احسن

ش ۱۲، ص ۲۱۲ تا ۲۱۳

عاصی کرنالی

غزوات رحمۃ اللعالمین ﷺ - تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق

ش ۵، ص ۳۲۵ تا ۳۲۶

عبد الجبار اثر

ثنائے آقا ﷺ - تبصرہ نگار: عزیز احسن

ش ۱۱، ص ۳۰۹ تا ۳۱۰

عبد الحمید قیصر

مرحبا صل علی سید مکی مدنی - تبصرہ نگار: قمر وارثی

ش ۱۹، ص ۵۳۲ تا ۵۳۳

عبد الرحمن انجم

شہر شرف - تبصرہ نگار: عارف منصور

ش ۲۰، ص ۴۱۰ تا ۴۱۱

محمد عبدالرحمن صدیقی عابد، محمد

جستجوئے نعت - تبصرہ نگار: منصور ملتانی

ش ۱۹، ص ۵۵۰ تا ۵۵۱

عبدالرشاد شاد

سلک درود - تبصرہ نگار: عارف منصور

ش ۲۰، ص ۴۳۲ تا ۴۳۳

عبدالستار نیازی

اور بھی کچھ مانگ - تبصرہ نگار: قیصر نجفی

ش ۱۹، ص ۵۱۲ تا ۵۱۳

عبدالغفور قمر

انتخاب نعت (حصہ دوم) - تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق

ش ۵، ص ۳۵۸ تا ۳۵۹

عبد المنان طرزی، ڈاکٹر

ش ۱۷، ص ۳۳۱ تا ۳۳۴ تبصرہ نگار: قیصر نجفی

عبد النعیم عزیزی، ڈاکٹر

ش ۱۱، ص ۳۱۶ تا ۳۱۸ محسن کا کوروی کی نعتیہ شاعری - تبصرہ نگار: عزیز احسن

عبد الہادی القادری، مولانا

ش ۱۷، ص ۳۵۲ تا ۳۵۴ خرابات --- نذر ساقی - تبصرہ نگار: قیصر نجفی

عثمان ناعم

ش ۱۲، ص ۲۱۷ تا ۲۱۸ روح کونین - تبصرہ نگار: عزیز احسن

عزیز الدین خاکی القادری

ش ۵، ص ۳۳۲ تا ۳۳۳ نغمات طیبات - تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق

ش ۹، ص ۱۹۳ تا ۱۹۴ حبیبی یا رسول اللہ ﷺ - تبصرہ نگار: عزیز احسن

ش ۲۰، ص ۳۲۷ تا ۳۲۸ بینات - تبصرہ نگار: عارف منصور

عزیز جبران انصاری

ش ۹، ص ۱۸۴ تا ۱۸۵ جہان عقیدت - تبصرہ نگار: عزیز احسن

عس مسلم

ش ۱۱، ص ۳۰۷ سرود نعت - تبصرہ نگار: عزیز احسن

عطاء الرحمن شیخ

ش ۶، ص ۳۱۹ عطائے حریمین - تبصرہ نگار: حذیفہ اسعدی

ش ۱۹، ص ۵۴۵ فیوض الحرمین - تبصرہ نگار: منصور ملتانی

عظمت اللہ خان

ش ۱۱، ص ۳۰۲ تا ۳۰۳ گلشن صل علی - تبصرہ نگار: عزیز احسن

علی اصغر عباس

رحمت پروردگار - تبصرہ نگار: عارف منصور

ش ۲۰، ص ۲۰۱ تا ۲۰۰

علیم النساء شا

نور حق - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

ش ۹، ص ۱۷۹ تا ۱۸۰

علیم ناصری

طلع البدر علینا - تبصرہ نگار: عزیز احسن

ش ۹، ص ۱۸۸ تا ۱۸۹

علیم صبا نویدی

ٹہل ناڈو میں نعت گوئی - تبصرہ نگار: قیصر نجفی

ش ۱۷، ص ۳۵۵ تا ۳۵۷

نعتیہ شاعری میں ہیبتی تجربے - تبصرہ نگار: عارف منصور

ش ۲۰، ص ۲۰۸ تا ۲۰۹

عمران نقوی

اک شخص مہکتی چھاؤں سا - تبصرہ نگار: قمر عینی

ش ۱۹، ص ۵۵۳ تا ۵۵۴

عنبر بہرائچی

لم یات نظیرک فی نظر - تبصرہ نگار: عزیز احسن

ش ۴، ص ۲۸۹

عنبر شاہ

العشق هو اللہ - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

ش ۶، ص ۳۲۱ تا ۳۲۲

(غ)

غالب عرفان

م ﷺ - تبصرہ نگار: عزیز احسن

ش ۹، ص ۱۸۱ تا ۱۸۳

غلام مجتبیٰ احدی

راہ نجات - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

ش ۱، ص ۲۶۶ تا ۲۶۷

غوث میاں

ش ۱۵، ص ۳۳۰ تا ۳۳۱

خواتین کی حمد یہ شاعری - تبصرہ نگار: عزیز احسن

ش ۱۵، ص ۳۳۱ تا ۳۳۲

خواتین کی نعتیہ شاعری - تبصرہ نگار: عزیز احسن

(ف)

فراز احمد، قاضی

ش ۱۵، ص ۳۳۲ تا ۳۳۵

عرضانہ - تبصرہ نگار: عزیز احسن

فیروز شاہ، محمد، پروفیسر

ش ۲۰، ص ۳۹۹ تا ۴۰۰

رنگِ نعت - تبصرہ نگار: عارف منصور

ش ۱۹، ص ۵۳۶ تا ۵۳۷

باوضو آرزو - تبصرہ نگار: منصور ملتانی

فراغِ روہوی

ش ۱۷، ص ۳۳۹ تا ۳۴۱

مرا آئینہ مدینہ - تبصرہ نگار: قیصر نجفی

فرحت عباس شاہ

ش ۱۹، ص ۵۱۵ تا ۵۱۶

تاجدارِ حرم - تبصرہ نگار: قیصر نجفی

(ق)

قاسم حسین ہاشمی بریلوی

ش ۶، ص ۳۲۵ تا ۳۲۶

میلادِ کاراز - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

قمر الحسن قمر بستوی

ش ۹، ص ۲۰۵ تا ۲۰۶

یا ایہا المزمّل - تبصرہ نگار: منصور ملتانی

قمر عینی

تذکرہ نعت گویان راولپنڈی - تبصرہ نگار: قیصر نجفی ش ۱۷، ص ۳۵۵ تا ۳۵۴

ولائے رسول ﷺ - تبصرہ نگار: قیصر نجفی ش ۱۷، ص ۳۵۷ تا ۳۵۹

قمر وارثی

کہف الوریٰ - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی ش ۱۷، ص ۲۶۶ تا ۲۶۴

رب خیر البشر - تبصرہ نگار: منصور ملتانی ش ۱۹، ص ۵۳۸ تا ۵۳۹

قمر وارثی / اختر لکھنوی

خوشبو سے آسمان تک - تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق ش ۳، ص ۲۵۰ تا ۲۵۳

(ک)

کالی داس گیتارضا

احترام - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی ش ۸، ص ۲۳۸ تا ۲۳۹

کلیم شفقائی

لوح نور - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی ش ۹، ص ۱۷۸

لوح نور - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی ش ۹، ص ۱۷۸

کوثر بریلوی

یہ تو کرم ہے ان کا ورنہ - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی ش ۸، ص ۲۳۹ تا ۲۵۰

کیف الاثر

ارمغان لطیف - تبصرہ نگار: محمد صابر ش ۱۹، ص ۵۵۶ تا ۵۶۰

(گ)

گہرا عظمی

ش ۹، ص ۱۷۷

اللہ اکبر - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

ش ۹، ص ۱۷۷ تا ۱۷۸

رب العالمین ورحمت اللعالمین ﷺ - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

(ل)

لالہ صحرائی

ش ۸، ص ۲۳۲ تا ۲۳۳

قصیدہ نعتیہ - تبصرہ نگار: منصور ملتانی

لطیف اثر

ش ۶، ص ۳۲۳ تا ۳۲۴

اللھم - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

(م)

ماجد خلیل

ش ۱۶، ص ۳۳۲ تا ۳۳۶

روشنی ہی روشنی - تبصرہ نگار: قیصر نجفی

مانی فاروقی

ش ۱، ص ۲۶۷ تا ۲۶۸

اشکوں کے پھول - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

مبارک مونگیری

ش ۱، ص ۲۶۳

ذکر ارفع - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

متین خالد، محمد

ش ۹، ص ۱۹۳ تا ۱۹۵

مراپیمبر عظیم تر ہے - تبصرہ نگار: عزیز احسن

مجلس احباب ملت

ش ۵، ص ۳۵۱ تا ۳۵۳

انوارِ حرم - تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق

محبوب رائی، ڈاکٹر

سرماہ نجات - تبصرہ نگار: قیصر نجفی

ش ۱۶، ص ۳۲۵ تا ۳۲۸

محسن احسان

اجمل واکمل - تبصرہ نگار: عزیز احسن

ش ۴، ص ۲۹۰

محمد علی اثر

نعت رسول خدا - تبصرہ نگار: عزیز احسن

ش ۱۱، ص ۳۱۳ تا ۳۱۴

محمد علی صدیقی شیدا

الصلوة والسلام (نعتیہ مجموعہ) - تبصرہ نگار: قیصر نجفی

ش ۱۶، ص ۳۱۵ تا ۳۱۷

محمد علی ظہوری

توصیف - تبصرہ نگار: عزیز احسن

ش ۱۱، ص ۳۱۲ تا ۳۱۳

محمود احمد مفتی

نعت میرا بھرا - تبصرہ نگار: عارف منصور

ش ۲۰، ص ۴۰۶ تا ۴۰۷

مولانا محمود الحسن کمالی، مولانا

بیاض نعت (مجلہ) - تبصرہ نگار: عثمان غنی عادل

ش ۱۱، ص ۳۲۹

مراد علی نور، حاجی

شعاع نور - تبصرہ نگار: عارف منصور

ش ۲۰، ص ۴۳۶

مرتضیٰ اشعر

اللہ - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

ش ۶، ص ۳۱۸ تا ۳۱۹

مسرور جالندھری

مدینے کی قریں - تبصرہ نگار: عارف منصور

ش ۲۰، ص ۴۳۸ تا ۴۳۹

ش ۹، ص ۱۸۶ تا ۱۸۷

نعت نگار - تبصرہ نگار: عزیز احسن

ش ۹، ص ۱۸۷ تا ۱۸۸

عکس تمنا - تبصرہ نگار: عزیز احسن

مسعود احمد رہبر چشتی، صوفی

ش ۵، ص ۳۳۰ تا ۳۳۱

نبی الحرمین ﷺ - تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق

مسعود چشتی

ش ۸، ص ۲۳۰ تا ۲۳۱

تسکین قلب - تبصرہ نگار: منصور ملتانی

مشرف حسین انجم، محمد

ش ۹، ص ۱۹۱ تا ۱۹۲

تیری شان جل جلالہ - تبصرہ نگار: عزیز احسن

ش ۹، ص ۱۹۱ تا ۱۹۲

سزگنبد کے خیالوں میں - تبصرہ نگار: عزیز احسن

مظہر عارف

ش ۱۹، ص ۵۳۹ تا ۵۴۱

حدیقہ عقیدت - تبصرہ نگار: منصور ملتانی

مقبول شارب

ش ۳، ص ۲۳۶ تا ۲۳۸

مہر جہاں تاب - تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق

مقبول نقش

ش ۱۹، ص ۵۴۵ تا ۵۴۶

حرف ثبات - تبصرہ نگار: منصور ملتانی

منتخب احمد نور

ش ۲۰، ص ۴۰۴ تا ۴۰۵

قلم کی سجدہ ریزیاں - تبصرہ نگار: عارف منصور

منصور ملتانی

ش ۱۱، ص ۳۱۵ تا ۳۱۶

حمد و مناجات (منظوم) - تبصرہ نگار: عزیز احسن

منیر قصوری

ش ۱۲، ص ۲۲۲ تا ۲۲۲

سوئے مصطفیٰ ﷺ - تبصرہ نگار: عزیز احسن

منیر یوسفی

ش ۱۵، ص ۳۳۲ تا ۳۳۲

مثال - تبصرہ نگار: عزیز احسن

(ن)

سید نبی رضا عظیم آبادی، سید

ش ۵، ص ۳۳۹ تا ۳۳۸

حراتا عرش - تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق

نثار احمد نثار

ش ۲۰، ص ۴۲۶ تا ۴۲۷

خوش بوئے گل - تبصرہ نگار: عارف منصور

مندی ریح پوری ادلدار ہاشمی ارباض بجنوری

ش ۹، ص ۱۸۰

اکرام - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

نصیر الدین بسمل ابوالعلائی، شاہ، سید

ش ۱۰، ص ۳۲۳ تا ۳۲۵

اجالوں کا سفر - تبصرہ نگار: قیصر نجفی

نظمی مارہروی

ش ۶، ص ۳۳۵ تا ۳۳۶

نوازش مصطفیٰ ﷺ - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

میس الحسنی، سید

ش ۱۹، ص ۵۵۳ تا ۵۵۱

نفائس النبی - تبصرہ نگار: قمر عینی

نکار فاروقی

ش ۱۱، ص ۳۰۸-۳۰۹

ازل تا ابد - تبصرہ نگار: عزیز احسن

وجاہت شوقی

مایہ دل نشیں - تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق

ش ۳، ص ۲۲۸ تا ۲۵۰

وجیہ الدین احمد خان قادری، شاہ

جذبات و جیہہ - تبصرہ نگار: منصور ملتانی

ش ۸، ص ۲۲۳ تا ۲۴۵

وحید الحسن ہاشمی

یاسین - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

ش ۶، ص ۳۲۷

وسیم فاضلی

روشنی کا سفر - تبصرہ نگار: منصور ملتانی

ش ۱۹، ص ۵۳۳ تا ۵۴۱

وقار احمد صدیقی

نقش کف پا - تبصرہ نگار: شفیق الدین شارق

ش ۵، ص ۳۵۵ تا ۳۶۷

وقار جمیری

حرف حرف خوشبو - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

ش ۶، ص ۳۲۸ تا ۳۹۷

(۵)

ہلال جعفری

کاسۂ ہلال - تبصرہ نگار: منصور ملتانی

ش ۸، ص ۲۵۱ تا ۲۵۲

کشلول ہلال - تبصرہ نگار: عزیز احسن

ش ۱۱، ص ۳۰۴ تا ۳۰۵

توشہ ہلال - تبصرہ نگار: عارف منصور

ش ۲۰، ص ۴۱۲ تا ۴۱۳

(ی)

یحییٰ خلیفہ، سید، ڈاکٹر

اردو میں حمد و مناجات - تبصرہ نگار: عزیز احسن

ش ۱۱، ص ۳۱۹ تا ۳۲۳

یعقوب فردوسی، محمد

آقا کملی والے - تبصرہ نگار: قمر وارثی

ش ۱۹، ص ۵۳۰ تا ۵۳۲

یوسف طاہر قریشی

روح عالم - تبصرہ نگار: حنیف اسعدی

ش ۸، ص ۲۵۰

یوسف مرزا

عقیدت - تبصرہ نگار: عزیز احسن

ش ۱۱، ص ۳۱۸ تا ۳۱۹

یوسف ورک، محمد، چوہدری

فہرست کتب (نعت لائبریری) - تبصرہ نگار: عارف منصور

ش ۲۰، ص ۴۰۹ تا ۴۱۰

حاصل مطالعہ

(تبصرہ کتب بلحاظ تبصرہ نگاران)

حنیف اسعدی

- اشکوں کے پھول از مانی فاروقی
پاکستان میں نعت از راجا رشید محمود
راہِ نجات از غلام مجتبیٰ احدی
ذکر ارفع از مبارک مونگیری
سرکار از اختر لکھنوی
کہف الوریٰ از قمر وارثی
اللہم صل علی محمد از ریاض مجید
حرف معتبر از شاہ ستار وارثی
خیر کثیر از سید سلمان رضوی
زیر معتبر از ریاض حسین چودھری
عالمِ رحمت از شاداں دہلوی
ادائے رحمت از ریاض احمد پرویز
اذان دیر از طاہر سلطانی
اردو شاعری میں نعت گوئی از ڈاکٹر شاہ رشاد عثمانی
العشق هو اللہ از عنبر شاہ
اللہ از مرتضیٰ اشعر
اللہم از لطیف اثر
بارگاہ ادب میں از ڈاکٹر خالد عباس الاسدی
پیکر نور از اقبال عظیم
- ش ۱، ص ۲۶۸ تا ۲۶۷
ش ۱، ص ۲۶۲
ش ۱، ص ۲۶۷ تا ۲۶۸
ش ۱، ص ۲۶۳
ش ۱، ص ۲۶۹ تا ۲۷۰
ش ۱، ص ۲۶۲ تا ۲۶۷
ش ۲، ص ۱۹۸ تا ۲۰۰
ش ۲، ص ۱۹۷ تا ۱۹۸
ش ۲، ص ۲۰۱ تا ۲۰۳
ش ۲، ص ۲۰۰ تا ۲۰۱
ش ۲، ص ۲۰۳ تا ۲۰۴
ش ۶، ص ۳۲۰ تا ۳۲۱
ش ۶، ص ۳۲۹ تا ۳۳۰
ش ۶، ص ۳۱۷ تا ۳۱۸
ش ۶، ص ۳۲۱ تا ۳۲۲
ش ۶، ص ۳۱۸ تا ۳۱۹
ش ۶، ص ۳۲۳ تا ۳۲۴
ش ۶، ص ۳۳۲ تا ۳۳۵
ش ۶، ص ۳۲۲

ش ۶، ص ۳۲۸ تا ۳۲۹	حرف خوشبو از وقار جمیری
ش ۶، ص ۳۲۰	حرف طیب از حکیم محمد رمضان اطہر
ش ۶، ص ۳۳۳ تا ۳۳۴	حرف منزہ از سید انوار طہوری
ش ۶، ص ۳۲۶	سجدہ گاہ دل از صدیق فتح پوری
ش ۶، ص ۳۳۰ تا ۳۳۱	نخن نخن خوشبو از محمد حنیف نازش
ش ۶، ص ۳۱۹	عطائے حریمین از عطاء الرحمن شیخ
ش ۶، ص ۳۲۵	گلدستہ نعت از عادل امیر دہلوی
ش ۶، ص ۳۳۲ تا ۳۳۳	محزن نور از رحمت اللہ راشد احمد آبادی
ش ۶، ص ۳۲۴ تا ۳۲۵	مدحت کے چراغ از امتیاز راہی
ش ۶، ص ۳۲۵ تا ۳۲۶	میلاد کاراز از قاسم حسین ہاشمی بریلوی
ش ۶، ص ۳۳۵ تا ۳۳۶	نوازش مصطفیٰ ﷺ از نظمی مارہروی
ش ۶، ص ۳۳۶ تا ۳۳۷	شعراے بدایوں دربار رسول ﷺ میں از ڈاکٹر شمس بدایونی
ش ۶، ص ۳۲۷	یاسین از وحید الحسن ہاشمی
ش ۸، ص ۲۴۸ تا ۲۴۹	احترام از کالی داس گپتارضا
ش ۸، ص ۲۴۷ تا ۲۴۸	تجلی از حسین سحر
ش ۸، ص ۲۴۶ تا ۲۴۷	ذوق عرفان از اسرار احمد سہاروی
ش ۸، ص ۲۵۰	روح عالم از یوسف طاہر قریشی
ش ۸، ص ۲۴۹ تا ۲۵۰	یہ تو کرم ہے ان کا ورنہ از کوثر بریلوی
ش ۹، ص ۱۸۱	ابر نیساں از احسان دانش
ش ۹، ص ۱۸۰	اکرام از نذیر فتح پوری / دلدار ہاشمی / ریاض بجنوری
ش ۹، ص ۱۷۷	اللہ اکبر از گہرا عظمی

ش ۹، ص ۱۷۹	انوارِ حرا از تنویر پھول
ش ۹، ص ۱۷۷ تا ۱۷۸	رب العالمین و رحمت اللعالمین ﷺ از گہرا عظمی
ش ۹، ص ۱۷۸	لوح نور از کلیم شفائی
ش ۹، ص ۱۷۴	نزول از شفیق الدین شارق
ش ۹، ص ۱۷۵	نعت کادریا از شمیم مہراوی
ش ۹، ص ۱۷۹ تا ۱۸۰	نور حق از علیم النساء شا

حنیف جاوید

ش ۹، ص ۱۷۵ تا ۱۷۶	رنگ بشر از تمثیل جاوید
-------------------	------------------------

(ش)

شفیق الدین شارق

ش ۳، ص ۲۳۸ تا ۲۴۰	آپ ﷺ از حنیف اسعدی
ش ۳، ص ۲۵۳ تا ۲۵۴	حریم نعت از رئیس احمد
ش ۳، ص ۲۵۰ تا ۲۵۳	خوشبو سے آسمان تک از قمر وارثی / اختر لکھنوی
ش ۳، ص ۲۴۲ تا ۲۴۴	رنگ روشنی خوشبو از سجاد خن
ش ۳، ص ۲۳۶ تا ۲۳۸	سب اچھا کہیں جسے از انعام گوالیاری
ش ۳، ص ۲۴۰ تا ۲۴۲	کلام لا کلام از شاہ انصار الہ آبادی
ش ۳، ص ۲۳۸ تا ۲۵۰	مایہ دل نشیں از وجاہت شوقی
ش ۳، ص ۲۳۶ تا ۲۳۸	مہر جہاں تاب از مقبول شارب
ش ۳، ص ۲۵۵ تا ۲۵۷	نعت (ماہنامہ) از راجا رشید محمود

ش ۵، ص ۳۵۲ تا ۳۵۴	آب و تاب رنگ و نور از دبستان وارثہ
ش ۵، ص ۳۵۲ تا ۳۵۵	آدم تارحت عالم از انوار عزمی
ش ۵، ص ۲۲۷ تا ۲۲۸	آنکھ بنی کشلول از آفتاب کریبی
ش ۵، ص ۳۵۸ تا ۳۵۹	انتخاب نعت (حصہ دوم) از عبدالغفور قمر
ش ۵، ص ۳۵۱ تا ۳۵۳	انوار حرم از مجلس احباب ملت
ش ۵، ص ۳۲۸ تا ۳۲۹	حراتا عرش از سید نبی رضا عظیم آبادی
ش ۵، ص ۳۲۳ تا ۳۲۴	شہر نعت از آصف بشیر چشتی
ش ۵، ص ۳۲۵ تا ۳۲۶	غزوات رحمۃ اللعالمین ﷺ از عاصی کرناٹی
ش ۵، ص ۳۳۱ تا ۳۳۲	محراب حرم از رحمان خاور
ش ۵، ص ۳۳۰ تا ۳۳۱	نبی الحرمین ﷺ از مسعود احمد رہبر چشتی
ش ۵، ص ۳۵۶ تا ۳۵۸	نعت میری زندگی از طاہر سلطانی
ش ۵، ص ۳۳۲ تا ۳۳۳	نغمات طیبات از عزیز الدین خاکی القادری
ش ۵، ص ۳۵۵ تا ۳۵۶	نقش کف پا از وقار احمد صدیقی
ش ۵، ص ۳۳۹ تا ۳۵۱	نور بے مثال از حیرت الہ آبادی
ش ۶، ص ۲۲۴ تا ۲۲۶	سارے حرف گلاب از شوکت ہاشمی

(ع)

عارف منصور

ش ۲۰، ص ۴۳۱ تا ۴۳۲	اصحابی کالنجوم از حفیظ تائب
ش ۲۰، ص ۴۰۱ تا ۴۰۲	اللہم بارک علی محمد از ریاض مجید
ش ۲۰، ص ۴۱۲	برق نور از حبیب احمد محسنی

- بینات از عزیز الدین خاکی
ش ۲۰، ص ۲۲۷ تا ۲۲۸
- توہم ہلال از ہلال جعفری
ش ۲۰، ص ۲۱۲ تا ۲۱۳
- جبین نیاز از عابدہ کرامت
ش ۲۰، ص ۲۰۳ تا ۲۰۴
- جوئے رحمت از سید جمیل الدین شرفی
ش ۲۰، ص ۲۰۲ تا ۲۰۳
- حدوں و دھ درود نبی تے از حنیف نازش قادری
ش ۲۰، ص ۲۳۹ تا ۲۴۰
- حسان بن ثابتؓ سے حفیظ تائب تک از سید امتیاز احمد
ش ۲۰، ص ۲۱۵ تا ۲۱۶
- حسن نعت از سکندر شرفی
ش ۲۰، ص ۲۱۱
- خاتم المرسلین ﷺ از اختر ہوشیار پوری
ش ۲۰، ص ۲۱۳ تا ۲۱۴
- خوش بوئے گل از ثار احمد ثار
ش ۲۰، ص ۲۲۶ تا ۲۲۷
- خیراتِ مدحت از محمد اقبال نجمی
ش ۲۰، ص ۲۲۲ تا ۲۲۳
- رحمت پروردگار از علی اصغر عباس
ش ۲۰، ص ۲۰۰ تا ۲۰۱
- رنگ نعت از پروفیسر فیروز شاہ
ش ۲۰، ص ۳۹۹ تا ۴۰۰
- سلک درود از عبدالرشاد شاد
ش ۲۰، ص ۲۳۲ تا ۲۳۳
- شعاع نور از حاجی مراد علی نور
ش ۲۰، ص ۲۳۶
- شہر شرف از عبدالرحمن انجم
ش ۲۰، ص ۲۱۰ تا ۲۱۱
- شہر نعت از شبیر احمد قادری
ش ۲۰، ص ۲۳۳ تا ۲۳۴
- صدائے روح از صغرا فاطمہ نصیر
ش ۲۰، ص ۲۱۴ تا ۲۱۵
- عرفانیات عارف از عارف اکبر آبادی
ش ۲۰، ص ۲۲۵ تا ۲۲۶
- عقیدت از شا کر کنڈان
ش ۲۰، ص ۲۳۴
- عقیدت کے پھول از شیو بہادر سنگھ دلبر
ش ۲۰، ص ۲۰۵ تا ۲۰۶
- فردوسِ سخن از سید شاہ قاسم القادری
ش ۲۰، ص ۲۳۵

- فہرست کتب (نعت لائبریری) از چوہدری محمد یوسف ورک ش ۲۰، ص ۴۰۹ تا ۴۱۰
- قلم کی سجدہ ریزیاں از منتخب احمد نور ش ۲۰، ص ۴۰۴ تا ۴۰۵
- کاروانِ نعت (نعت خوانی نمبر) از محمد ابرار حنیف مغل ش ۲۰، ص ۴۱۸ تا ۴۱۹
- لاریب از اقبال حیدر ش ۲۰، ص ۴۲۴ تا ۴۲۵
- ماہ تابِ حرا از اطہر صدیقی ش ۲۰، ص ۴۲۰ تا ۴۲۱
- محمد جان محبوبی از شکیب وجدانی ش ۲۰، ص ۴۳۷ تا ۴۳۸
- مدینے کی قریں از مسرور جالندھری ش ۲۰، ص ۴۳۸ تا ۴۳۹
- مفیض (نعت نمبر) از محمد اقبال نجمی ش ۲۰، ص ۴۱۶ تا ۴۱۷
- معجزہ معجزہ از سید محمد رفیع الدین شرنی ش ۲۰، ص ۴۲۹ تا ۴۳۰
- مواجهہ کے سامنے از زاہد نیازی ش ۲۰، ص ۴۲۸ تا ۴۲۹
- نجات از عابد سعید عابد ش ۲۰، ص ۴۲۳ تا ۴۲۴
- نسبت از رضوان رانا ش ۲۰، ص ۴۲۱ تا ۴۲۲
- نعت حقیقت کے آئینے میں از محمد شفیق اختر ش ۲۰، ص ۴۱۹ تا ۴۲۰
- نعت گویانِ سرگودھا از شا کر کنڈان ش ۲۰، ص ۴۱۷ تا ۴۱۸
- نعت میر بھرا از محمود احمد مفتی ش ۲۰، ص ۴۰۶ تا ۴۰۷
- نعتیہ شاعری میں ہیبتی تجربے از علیم صبانویدی ش ۲۰، ص ۴۰۸ تا ۴۰۹
- ہر لفظ کے لب پر صلِ علیٰ از ڈاکٹر شوب کاظمی ش ۲۰، ص ۴۳۰ تا ۴۳۱

عثمان غنی عادل

- بیاض نعت (مجلہ) از مولانا محمود الحسن کمالی ش ۱۱، ص ۳۲۹
- ثنائے محمد (مجلہ) از بزمِ اقبال بھوپال ش ۱۱، ص ۳۲۸ تا ۳۲۹

ش ۱۱، ص ۳۱۹ تا ۳۲۰

گونج (نعت نمبر) از محمد اظہار الدین قادری

عزیز احسن

- ش ۴، ص ۲۹۰ تا ۲۹۱
اجمل و اکمل از محسن احسان
- ش ۴، ص ۲۹۶ تا ۲۹۷
حرف حرف روشنی از اجمل نقشبندی
- ش ۴، ص ۲۹۷ تا ۲۹۸
خطیب الامم از ریحانہ تبسم فاضلی
- ش ۴، ص ۲۹۰ تا ۲۹۱
شعرائے امرتسر کی نعتیہ شاعری از محمد سلیم چوہدری
- ش ۴، ص ۲۹۳ تا ۲۹۴
طور سے حراتک از افرامہ پوری
- ش ۴، ص ۲۹۵ تا ۲۹۶
عالم افروز از خالد شفیق
- ش ۴، ص ۲۹۱ تا ۲۹۳
قتیل راحت از احمد شہباز خاور
- ش ۴، ص ۲۸۹
لم یات نظیرک فی نظر از عنبر بہرائچی
- ش ۹، ص ۱۹۶ تا ۱۹۷
اوصاف از جمیل ملک
- ش ۹، ص ۱۸۳ تا ۱۸۴
بساطِ عجز از ایم سلیم چشتی
- ش ۹، ص ۱۹۱ تا ۱۹۲
تیری شان جل جلالہ از محمد مشرف حسین انجم
- ش ۹، ص ۱۸۴ تا ۱۸۵
جہان عقیدت از عزیز جبران انصاری
- ش ۴، ص ۲۹۴ تا ۲۹۵
چراغِ مدحت از اعجاز رحمانی
- ش ۹، ص ۱۹۳ تا ۱۹۴
حبیبی یا رسول اللہ ﷺ از عزیز الدین خاکی قادری
- ش ۹، ص ۱۸۹ تا ۱۹۰
حسن ازل از خالد محمود خالد
- ش ۹، ص ۱۹۵ تا ۱۹۶
رزقِ ثنا از ریاض حسین چودھری
- ش ۹، ص ۱۹۱ تا ۱۹۲
سبز گنبد کے خیالوں میں از محمد مشرف حسین انجم
- ش ۹، ص ۱۹۲
سعادت از حسین سحر

- شوقِ نیاز از سجاد مرزا
ش ۹، ص ۱۹۸ تا ۱۹۹
- صدائے اللہ اکبر حریم ناز میں از طاہر سلطانی
ش ۹، ص ۱۹۹ تا ۲۰۰
- طلع البدر علینا از علیم ناصری
ش ۹، ص ۱۸۸ تا ۱۸۹
- عکسِ تمنا از مسرور کیفی
ش ۹، ص ۱۸۷ تا ۱۸۸
- م صلی اللہ علیہ وسلم از غالب عرفان
ش ۹، ص ۱۸۱ تا ۱۸۳
- مالک ارض و سما از دبستان وارثیہ
ش ۹، ص ۲۰۰ تا ۲۰۳
- مجتبی صلی اللہ علیہ وسلم از اختر ہوشیار پوری
ش ۹، ص ۱۸۵ تا ۱۸۶
- مراپیمبر عظیم تر ہے از محمد متین خالد
ش ۹، ص ۱۹۲ تا ۱۹۵
- نعت نگار از مسرور کیفی عزیز احسن
ش ۹، ص ۱۸۶ تا ۱۸۷
- اردو میں حمد و مناجات از ڈاکٹر سید یحییٰ شیط
ش ۱۱، ص ۳۱۹ تا ۳۲۳
- ازل تاابد از نگار فاروقی
ش ۱۱، ص ۳۰۸ تا ۳۰۹
- انوارِ عقیدت از شہزاد احمد
ش ۱۱، ص ۳۰۶ تا ۳۰۷
- تمنائے حضوری از ریاض حسین چودھری
ش ۱۱، ص ۳۱۴
- توصیف از محمد علی ظہوری
ش ۱۱، ص ۳۱۲ تا ۳۱۳
- ثنائے آقا صلی اللہ علیہ وسلم از عبدالجبار اثر
ش ۱۱، ص ۳۰۹ تا ۳۱۰
- حمد و مناجات (منظوم) از منصور ملتانی
ش ۱۱، ص ۳۱۵ تا ۳۱۶
- حمد و نعت از سہیل غازی پوری
ش ۱۱، ص ۳۰۷ تا ۳۰۸
- دل ریزہ ریزہ از سید طفیل احمد مدنی
ش ۱۱، ص ۳۱۰ تا ۳۱۱
- زبورِ حرم از اقبال عظیم
ش ۱۱، ص ۳۰۳ تا ۳۰۴
- سرودِ نعت از ع س مسلم
ش ۱۱، ص ۳۰۷
- سوغات از سیرت اکادمی بلوچستان
ش ۱۱، ص ۳۱۲ تا ۳۱۵

- ش ۱۱، ص ۳۰۴ تا ۳۰۱ از سلیم اختر فارانی
 ش ۱۱، ص ۳۲۸ تا ۳۲۴ عہدہ و رسولہ ﷺ از حکیم شریف احسن
 ش ۱۱، ص ۳۱۹ تا ۳۱۸ عقیدت از یوسف مرزا
 ش ۱۱، ص ۳۱۴ تا ۳۱۱ عقیدت کا سفر از حمایت علی شاعر
 ش ۱۱، ص ۳۰۵ تا ۳۰۴ شکول ہلال از ہلال جعفری
 ش ۱۱، ص ۳۰۳ تا ۳۰۲ گلشن صل علی از عظمت اللہ خان
 ش ۱۱، ص ۳۱۰ محبت حضور ﷺ کی از شفیق مرزا / عقیف طہ
 ش ۱۱، ص ۳۱۸ تا ۳۱۶ محسن کا کوروی کی نعتیہ شاعری از عبدالنعیم عزیزی
 ش ۱۱، ص ۳۱۴ تا ۳۱۳ نعت رسول خدا از محمد علی اثر
 ش ۱۱، ص ۳۰۶ تا ۳۰۵ نقش اولین از زاہد فتح پوری
 ش ۱۲، ص ۲۱۴ تا ۲۱۳ بیاض نعتیہ از مولانا حامد حسن قادری
 ش ۱۲، ص ۲۱۱ تا ۲۱۰ تقدیس قلم از رشید ساقی
 ش ۱۲، ص ۲۲۱ تا ۲۲۰ تنویر از حسین سحر
 ش ۱۲، ص ۲۱۵ تا ۲۱۴ جہان شوق از ابوبکر ناظم
 ش ۱۲، ص ۲۱۷ تا ۲۱۵ رحمت نورلم یزل از ضیا انصاری
 ش ۱۲، ص ۲۱۸ تا ۲۱۷ روح کونین از عثمان ناعم
 ش ۱۲، ص ۲۲۲ تا ۲۲۱ سوئے مصطفیٰ ﷺ از منیر قصوری
 ش ۱۲، ص ۲۲۰ تا ۲۱۸ نغمہ روح از قادری روتق بدایونی
 ش ۱۲، ص ۲۱۳ تا ۲۱۲ وظیفہ از سید عاصم گیلانی
 ش ۱۵، ص ۳۳۶ تا ۳۳۵ ثنا کا موسم از شہزاد مجددی
 ش ۱۵، ص ۳۳۸ تا ۳۳۶ حضوری چاہتی ہوں از پروین جاوید

ش ۱۵، ص ۳۳۱ تا ۳۳۰	خواتین کی حمدیہ شاعری از غوث میاں
ش ۱۵، ص ۳۳۱ تا ۳۳۲	خواتین کی نعتیہ شاعری از غوث میاں
ش ۱۵، ص ۳۳۸ تا ۳۳۹	سخن نعت از راجا رشید محمود
ش ۱۵، ص ۳۳۳ تا ۳۳۵	عرضانہ از قاضی فراز احمد
ش ۱۵، ص ۳۳۲ تا ۳۳۳	ماہ حرا از کلیم عثمانی
ش ۱۵، ص ۳۳۱ تا ۳۳۲	مثال از منیر یوسفی

(ق)

قمر عینی

ش ۱۹، ص ۵۵۳ تا ۵۵۴	اک شخص مہکتی چھاؤں سا از عمران نقوی
ش ۱۹، ص ۵۵۱ تا ۵۵۳	نفائس النبی از سید نفیس الحسنی

قمر وارثی

ش ۱۹، ص ۵۳۰ تا ۵۳۲	آقا کملی والے از محمد یعقوب فردوسی
ش ۱۹، ص ۵۲۷ تا ۵۲۸	پرتو ماہ تمام از شوکت قادری
ش ۱۹، ص ۵۲۵ تا ۵۲۷	دریچہ نور از سید احمد ثقلین حیدر
ش ۱۹، ص ۵۲۹ تا ۵۳۰	رنگ و خوشبو نور و نکہت از حکیم راؤ عبداللہ عزمی
ش ۱۹، ص ۵۳۲ تا ۵۳۳	مرحبا صل علی سید کی مدنی از عبدالحمید قیصر

قیصر نجفی، پروفیسر

- ش ۱۰، ص ۳۲۵ تا ۳۲۳ : اجالوں کا سفر از سید شاہ نصیر الدین بسمل ابوالعلائی
- ش ۱۶، ص ۳۲۱ تا ۳۲۰ : آبرو (نعتیہ مجموعہ) از محمد حنیف نازش
- ش ۱۶، ص ۳۲۲ تا ۳۲۰ : ارمغان حافظ (نعتیہ مجموعہ) از حافظ عبدالغفار حافظ
- ش ۱۶، ص ۳۱۵ تا ۳۱۷ : الصلوٰۃ والسلام (نعتیہ مجموعہ) از محمد علی صدیقی شیدا
- ش ۱۶، ص ۳۱۵ تا ۳۱۳ : انتخاب مناجات از طاہر سلطانی
- ش ۱۶، ص ۳۲۳ تا ۳۲۱ : باریابی (نعتیہ مجموعہ) از صدیق شاہد
- ش ۱۶، ص ۳۳۰ تا ۳۲۸ : خلق مجسم از محمد حنیف اختر علی آبادی
- ش ۱۶، ص ۳۳۶ تا ۳۳۲ : روشنی ہی روشنی از ماجد خلیل
- ش ۱۶، ص ۳۲۰ تا ۳۱۷ : ریاض مدحت از سید ریاض حسین زیدی
- ش ۱۶، ص ۳۲۸ تا ۳۲۵ : سرمایہ نجات از ڈاکٹر محبوب راہی
- ش ۱۶، ص ۳۲۸ تا ۳۳۶ : نعتیہ روایت کا عروج و ارتقا ایک تاریخی و تجزیاتی مطالعہ
- ش ۱۶، ص ۳۲۸ تا ۳۳۶ : از ڈاکٹر سراج احمد قادری
- ش ۱۷، ص ۳۵۵ تا ۳۵۴ : تذکرہ نعت گوینان راو پلنڈی از قمر عینی
- ش ۱۷، ص ۳۵۷ تا ۳۵۵ : ٹمل ناڈو میں نعت گوئی از علیم صبانویدی
- ش ۱۷، ص ۳۵۴ تا ۳۵۲ : خرابات نذر ساقی از مولانا عبدالہادی القادری
- ش ۱۷، ص ۳۲۸ تا ۳۳۶ : جمال نظر از خورشید بیگ میلسوی
- ش ۱۷، ص ۳۳۶ تا ۳۳۴ : سامان تسکین از شاہ حسین نہری
- ش ۱۷، ص ۳۳۴ تا ۳۳۱ : طلع البدر علینا از ڈاکٹر عبدالمنان طرزی
- ش ۱۷، ص ۳۵۲ تا ۳۵۰ : عالم داسر کردہ از محمد انور میر
- ش ۱۷، ص ۳۵۰ تا ۳۴۸ : کجری از ظافر تشنہ

ش ۱۷، ص ۳۳۹ تا ۳۴۱	مرا آئینہ مدینہ از فراغ روہوی
ش ۱۹، ص ۵۱۲ تا ۵۱۳	اور بھی کچھ مانگ از عبدالستار نیازی
ش ۱۹، ص ۵۱۵ تا ۵۱۶	تاجدارِ حرم از فرحت عباس شاہ
ش ۱۹، ص ۵۱۶	جوئے بارِ بخشش از حامد امر و ہوی
ش ۱۹، ص ۵۲۲ تا ۵۲۵	خوش بوئے التفات از رشید وارثی
ش ۱۹، ص ۵۱۳ تا ۵۱۴	شاعرِ نعت از ڈاکٹر سید سلطان شاہ
ش ۱۹، ص ۵۱۱ تا ۵۱۲	عقیدت (سہ ماہی) از شاکر کنڈان
ش ۱۹، ص ۵۱۷ تا ۵۱۹	مدحت کے پھول از حامد امر و ہوی
ش ۱۹، ص ۵۰۹ تا ۵۱۰	مدینہ یاد آتا ہے از رضاء اللہ حیدر
ش ۱۹، ص ۵۱۹ تا ۵۲۱	مشارق از اسد ملتانی (مرتب جعفر بلوچ)
ش ۱۷، ص ۳۳۷ تا ۳۳۹	نعت رنگ کا تجزیاتی و تنقیدی مطالعہ از شفقت رضوی
ش ۱۷، ص ۳۵۷ تا ۳۵۹	ولائے رسول ﷺ از قمر عینی

(م)

محمد صابر

ش ۱۹، ص ۵۵۶ تا ۵۶۰

ارمغان لطیف از کیف الاثر

مسعود احمد

ش ۱۹، ص ۵۵۳ تا ۵۵۶

نچھاور جاں مدینے پر از احمد جلیل

- ش ۸، ص ۲۳۰ تا ۲۳۱ تسکین قلب از مسعود چشتی
- ش ۸، ص ۲۳۲ تا ۲۳۵ جذبات و جیہہ از شاہ وجیہہ الدین احمد خان قادری
- ش ۸، ص ۲۳۸ تا ۲۳۹ جمال جہاں فروز از بشیر حسین ناظم
- ش ۸، ص ۲۳۲ تا ۲۳۳ فی احسن تقویم از جاوید احسن خان
- ش ۸، ص ۲۳۱ تا ۲۳۲ قصیدہ نعتیہ از لالہ صحرائی
- ش ۸، ص ۲۵۱ تا ۲۵۲ کاسہ ہلال از ہلال جعفری
- ش ۸، ص ۲۳۵ تا ۲۳۶ کفیل غریب از محمد تفضل حسین عبدالرحیم قاسمی
- ش ۸، ص ۲۵۰ تا ۲۵۱ گلبن نعت نمبر از شریاہاشمی
- ش ۸، ص ۲۳۷ تا ۲۳۸ نام بنام حمد و ثناء از انوار عزیزی
- ش ۸، ص ۲۳۶ تا ۲۳۷ وہی یسین وہی طہ از حفیظ تائب
- ش ۹، ص ۲۰۴ تا ۲۰۵ حمد نامہ از شیباحیدری
- ش ۹، ص ۲۰۴ خالق ذوالجلال از ابرار کرت پوری
- ش ۹، ص ۲۰۳ والفجر از بیکل اتسای
- ش ۹، ص ۲۰۶ تا ۲۰۷ وسیلہ نجات از ساحر شیوی
- ش ۹، ص ۲۰۵ تا ۲۰۶ یالہا المزل از قمر الحسن قمر بستوی
- ش ۹، ص ۲۰۷ تا ۲۰۸ یہ ہیں کارنامے رسول خدا کے از راجہ محمد عبداللہ نیاز
- ش ۱۹، ص ۵۳۷ تا ۵۳۸ ارمغان نعت از حکیم رازی ادیبی اشرفی
- ش ۱۹، ص ۵۳۶ تا ۵۳۷ با وضو آرزو از محمد فیروز شاہ
- ش ۱۹، ص ۵۵۰ تا ۵۵۱ جستجوئے نعت از محمد عبدالرحمن صدیقی عابد
- ش ۱۹، ص ۵۳۹ تا ۵۴۱ حدیقہ عقیدت از مظہر عارف

ش ۱۹، ص ۵۳۶ تا ۵۳۵	حرف ثبات از مقبول نقش
ش ۱۹، ص ۵۳۹ تا ۵۳۸	رب خیر البشر از قمر وارثی
ش ۱۹، ص ۵۴۲ تا ۵۴۱	روشنی کاسفر از وسیم فاضلی
ش ۱۹، ص ۵۳۸ تا ۵۳۵	روشنی کے خدو خال از رفیع الدین راز
ش ۱۹، ص ۵۴۲	ساقی کوثر از خان اختر ندیم نقشبندی
ش ۱۹، ص ۵۳۵ تا ۵۳۴	سائبان رحمت از شیر افکن خان جوہر
ش ۱۹، ص ۵۴۸	سلام علیک از ریاض حسین چودھری
ش ۱۹، ص ۵۵۰ تا ۵۴۹	فانوس ہفت رنگ از رشیدہ عیاں
ش ۱۹، ص ۵۴۵	فیوض الحرمین از عطاء الرحمن
ش ۱۹، ص ۵۴۳ تا ۵۴۲	محمد محمد ﷺ از خالد علیم
ش ۱۹، ص ۵۴۳ تا ۵۴۲	مرحباسیدی از تابش صدانی

حمد

(۱)

احمد صغیر صدیقی

دنیا کو دیکھتا ہوں اسے سوچتا ہوں میں
سوچوں سے ماورا ہے جسے سوچتا ہوں میں
ش ۱۵، ص ۷

اسلم انصاری۔ ملتان

بادباں تیرے، ہوا تیری، سفینے تیرے
موج دریا میں بنائے ہوئے رستے تیرے
ش ۷، ص ۲۵

اشفاق انجم۔ بھارت

ہزاروں رنگ کے منظر ابھارنے والا
وہ ایک لفظ سے پیکر تراشنے والا
ش ۷، ص ۲۶۲

اطہر عباسی

سارے عالم کا سہارا تو
عاصیوں کے لیے کنارا تو
ش ۱۵، ص ۸

اظہار الحق۔ اسلام آباد

شہنشاہوں کو جس دن بے سروساماں کرے گا
فقیران تہی کیسہ کو بھی حیراں کرے گا
ش ۷، ص ۲۶۴

افضال احمد انوار۔ فیصل آباد

فکر خن ہے قبلہ رو
دھرتی ہے رشک مینو

ش ۷، ص ۲۷۰ تا ۲۷۱

افضل الفت۔ کراچی

اے خدائے لم یزل اے مالک ارض و سما
خالق برحق ہے تو کوئی نہیں ثانی ترا

ش ۷، ص ۲۷۳ تا ۲۷۴

امین راحت چغتائی

مرے افکار کا محور ہے پھر بھی گردشِ دوراں
اگرچہ جستجو تیری نہیں ہے اس قدر آساں

ش ۱۴، ص ۸

(ت)

تابش دہلوی

اے رب ذوالجلال والاکرام اے خدا
تو ہی خبر ہے اپنی، تو ہی اپنا مبتدا

ش ۵، ص ۱۳

(ث)

ثاقب انجان۔ کراچی

امیر مہر کو اکب ماہ لا الہ الا اللہ
لاکھ شواہد لاکھ گواہ لا الہ الا اللہ

ش ۷، ص ۲۶۷

(ج)

حافظ عبدالغفار حافظ۔ کراچی

بفیضِ حمد کبریا یہ انقلاب ہے
کہ فکر میں ہے بانگین، قلم بھی پر شباب ہے

ش ۵، ص ۱۵

تارگ جان چھڑا یہ کس نے آیا لبوں پر "الحمد لله"
ذکر خدا سے ہو گئیں سانسیں میری معطر "الحمد لله"

ش ۷، ص ۲۶۸

حافظ لدھیانوی۔ فیصل آباد

چمک دمک ہے ساری تیری سب نظارے تیرے ہیں
ارض و سما میں جتنے ہیں آئینے سارے تیرے ہیں

ش ۷، ص ۲۵۴

حفیظ اسعدی۔ کراچی

حواس بیش و کم کر کے بہم لکھے تو کیا لکھے
تری توصیف اور میرا قلم لکھے تو کیا لکھے

ش ۷، ص ۲۵۵

حفیظ الرحمن احسن۔ لاہور

مشام روح کی مہکار ہی ہے بوئے حرم
بسی ہوئی ہے دل و جاں میں آرزوئے حرم

ش ۱۹، ص ۹

حفیظ تائب۔ لاہور

تو خالق ہر عالم کا یاجی یا قیوم
ہر پل تیرا رنگ نیا یاجی یا قیوم

ش ۳، ص ۸

اللہ تعالیٰ ہے جہانوں کا اَجالا
ہر آن ہے روپ اُس کا نیا اور نرالا

ش ۷، ص ۲۵۳

دیں سکوں تیرے نام پر عزیز یا سلام
دل کشا ترا کلام یا عزیز یا سلام

ش ۱۴، ص ۷

(ر)

رفیق عزیزی، سید، علیگ۔ کراچی

تو نے تقدیر لکھ دی نفس در نفس
حکمرانی ہے تری نفس در نفس

ش ۷، ص ۲۶۱

(ش)

شبیم رومانی۔ کراچی

جو تو نہ بخشے تو دل چاک چاک ہو جائیں
جو تو نہ رحم کرے، ہم ہلاک ہو جائیں

ش ۷، ص ۲۵۶

(مناجات)

شفیق الدین شارق

مرا خدا مجھ پہ مہرباں ہے
عطا اس کی وہ سائباں ہے

ش ۴، ص ۱۵

شمیم احمد گوہر، سید

فرش و فلک پہ ہر سو اجالا خدا کا ہے
دل میں، زباں پہ اسمِ مجلیٰ خدا کا ہے

ش ۹، ص ۱۲

شوکت عابد۔ کراچی

سازِ دل بھی حمد ہے، سوزِ نہاں بھی حمد ہے
دل ہے گر زندہ تو پھر آہ و دغاں بھی حمد ہے

ش ۷، ص ۲۶۶

شہزاد مجیدی۔ لاہور

وہ صاحبِ کن، مالکِ کل، خالقِ انوار
وہ قادرِ مطلق ہے ہر اک چیز کا مختار

ش ۲۰، ص ۲۲

(ص)

صبح رحمانی۔ کراچی

حاضر ہیں تیرے دربار میں ہم اللہ کرم اللہ کرم
دیتی ہے صدا یہ چشم نم اللہ کرم اللہ کرم

ش ۶، ص ۱۲

نشاں اسی کے ہیں اور بے نشاں وہ ہے
چراغ اور اندھیرے کے درمیاں وہ ہے

ش ۷، ص ۲۷۵

خوشا وہ دن حرم پاک کی فضاؤں میں تھا
زباں خموش تھی دل محو التجاؤں میں تھا

ش ۱۲، ص ۱۰

(ض)

ضبط سہارنپوری

وجہ سکون زندگی حمد خدا نعت نبی ﷺ
ہر دم زبان پر ہے مری حمد خدا نعت نبی ﷺ

ش ۴، ص ۲۵۱

(ظ)

ظفر مراد آبادی۔ بھارت

جب اجنبی ہو فضا آشنائی دے، تو ہی
گھٹن کے لمحوں سے مجھ کو رہائی دے، تو ہی

ش ۷، ص ۲۵۹

(ع)

عزیز احسن۔ کراچی

تیرے گواہ ہیں سبھی، شام و سحر، شجر حجر
تیرے ہی ذکر میں مگن، برگ ہوں، پھول یا ثمر

ش ۷، ص ۲۶۵

دل پر مرے احساس نے جو حرف لکھا ہے
ہے تیرے سوا کون کہ جس نے وہ پڑھا ہے

ش ۱۰، ص ۷-ش ۱۲، ص ۹

عزیز الدین خاکی۔ کراچی

یہ روپوش ہے کون؟ جاناں نظر میں
عمیاں کس کی ہیں خوبیاں خشک و تر میں

ش ۷، ص ۲۷

علیم ناصری۔ لاہور

یا رب یہ تمام ارض و سما تیرے لیے ہے
یہ بحر و بر و ابر و ہوا تیرے لیے ہے

ش ۷، ص ۲۵۸

عمر خیام

کنہ خردم در خور اثبات تو نیست
و اندیشہ من بجز مناجات تو نیست

عنایت علی خان۔ حیدرآباد

مجھے تو نے جو بھی ہنر دیا بکمال حسن عطا دیا
میرے دل کو حب رسول ﷺ دی میرے لب کو ذوق نوا دیا

ش ۴، ص ۲۵۱

(ق)

قمر عباس وفا کانپوری۔ کراچی

فکر بشر حیران ہے کیسے وصف خدا تحریر کرے
ایسا کوئی پھول نہیں جو خوشبو کو زنجیر کرے

ش ۷، ص ۲۶۰

قمر وارثی

میں گنہگار، اور یہ سعادتِ عظیم اے رحیم اے کریم
بیچ اہل حرم کے ہوں میں بھی مقیم اے رحیم اے کریم

ش ۱۹، ص ۱۱

(م)

محمود شام۔ کراچی

میں تھا خدا کے پیش یا خود کے حضور تھا
کچھ کھل نہ سکا، پورا حرم نور نور تھا

ش ۲۰، ص ۲۱

منظف وارثی

صفات رحمن کا ترانہ ہے قل ھواللہ
تہائی قرآن کا خزانہ ہے قل ھواللہ

ش ۱۱، ص ۹

منصور ملتانی۔ کراچی

جو میرے تصرف میں ہے دولت ہے اسی کی
ہر سانس جو لیتا ہوں عنایت ہے اسی کی

ش ۷، ص ۲۶۹

(و)

وقار صدیقی اجیری (مرحوم)

تو احد ہے تو صد ہے قادر و قیوم ہے
خالق ہر ہستی معلوم و نامعلوم --- ہے

ش ۷، ص ۲۵۱ تا ۲۵۲

حمدیہ نظمیں،
رباعیات، قطعات

حمدیہ نظمیں

احمد رضا خان، مولانا

احمد صغیر صدیقی

تراشکر ہے

احمد ندیم قاسمی

اے خدا۔۔۔۔۔

اسلم انصاری

ترا اسم ہے مری زندگی

امجد اسلام امجد

جاوید اقبال ستار

تیرے سوا یہ ہنر کس کو آتا ہے

حفیظ الرحمن احسن

پیرایہ حمد (قصیدہ نما)

التجا

حفیظ تائب

ریمس وارثی۔ امریکا

سحر انصاری۔ کراچی

خالق برتر

سرشار صدیقی۔ کراچی

سلیم شہزاد۔ بھارت

صبح رحمانی

عزیز احسن

ش ۱۸، ص ۹

ش ۱۹، ص ۱۰

ش ۲، ص ۱۳

ش ۹، ص ۱۰ تا ۹

ش ۴، ص ۱۳

شش ۵، ص ۱۵

ش ۱۳، ص ۱۳ تا ۱۳

ش ۱۷، ص ۷

ش ۲، ص ۱۴

ش ۷، ص ۱۴۰ تا ۱۴۲

ش ۱، ص ۹

ش ۷، ص ۱۳۴

ش ۷، ص ۱۳۹

ش ۲، ص ۱۴

وہ رب ہے

عنبر بہرائچی۔ بھارت

کرامت بخاری۔ لاہور

گوہر ملیسانی

مری آنکھیں

نصیر احمد ناصر۔ آزاد کشمیر

ش ۸، ص ۱۰

ش ۷، ص ۱۳۶ تا ۱۳۷

ش ۷، ص ۱۳۵

ش ۵، ص ۱۴

ش ۷، ص ۱۳۸

حمدیہ رباعیات

شاگورکھ پوری۔ کراچی

ش ۷، ص ۲۶۳

حمدیہ قطعات

احمد صغیر صدیقی۔ کراچی

ش ۱۳، ص ۲۳۳

نعت

(آ)

آصف اکبر۔ اسلام آباد

بتائیں تم کو کہ کیا ہم نے رب کے گھر مانگا
رسول پاک ﷺ کی تعریف کا ہنر مانگا

ش ۱۷، ص ۴۰۵

آفتاب کریمی۔ کراچی

خدا دکھائے یہ منظر نبی ﷺ کی مسجد میں
ہوا اعتکاف میسر نبی ﷺ کی مسجد میں

ش ۵، ص ۳۱۳

گزریں کے پل صراط سے لے کر نبی ﷺ کا نام
ہوگا، ہمارا مونس و یاور نبی ﷺ کا نام

ش ۶، ص ۴۰۳

ہر وقت تصور میں سرکار کا روضہ ہواے کاش کہ ایسا ہو
اور ورد رہے جاری جو صل علی کا ہواے کاش کہ ایسا ہو

ش ۱۵، ص ۳۸۷

آل احمد رضوی، سید

مطلع انوارِ حق، کہف الراء کی روشنی
نجلہء جاں کی جلا ماہِ حرا کی روشنی

ش ۲، ص ۲۳۷

(۱)

ابرار کرتھوری۔ نئی دہلی

مہک سے ذکر کی ہر شعر پھول ہو جائے
ادب کے ساتھ ثنائے رسول ﷺ ہو جائے

ش ۲، ص ۲۳۵

ابوالحسنات حقّی۔ کانپور

انجام جس کا خوب اس آغاز پر سلام
گوئی جوش جہت میں اس آواز پر سلام

ش ۲، ص ۲۴۴

ابوالحسن واحد رضوی، صاحبزادہ۔ انک

لب پر جہاں کے ہادی و سرور کی بات ہے
یعنی علاج خاطر مضطر کی بات ہے

ش ۱۷، ص ۴۰۴

تا ابد مثل حبیب کبریا ممکن نہیں
دوسرا میں اُن سا کوئی دوسرا ممکن نہیں

ش ۱۹، ص ۵۹۳

ابوالخیر کشفی، سید۔ کراچی

ہے یاد تری اپنا ہنر سید عالم ﷺ
اور اشک جگر تاب گہر سید عالم ﷺ

ش ۱، ص ۲۵۳

احسان دانش (مرحوم)

شاہی کی آرزو نہ امارت پسند ہے
مجھ کو حضور ﷺ کا درِ دولت پسند ہے

ش ۱۷، ص ۳۸۰

احسان اکبر۔ اسلام آباد

ہجر شہ طیبہ میں رونا بھی چھپانا بھی
خوش باش زمانے کو خوش نظر آنا بھی

ش ۲۰، ص ۴۹۹

احسان کا کوروی، کراچی

یہ عرض آپ ﷺ سے ہے اور بڑے ادب سے ہے
حضور ﷺ مجھ کو بھی آنے کا شوق کب سے ہے

ش ۲، ص ۲۴۲

احسن زیدی

یہ گنبد خضرا ہے، اسے جاں میں سمو لے
دل کھول کے اسے دیدہء پر غم یہاں رو لے

ش ۳، ص ۳۱۱

احمد جاوید۔ لاہور

چشم تر جلوہ گہہ دوست میں کام آئی نہیں
منزل دید پہ درکار یہ بینائی نہیں

ش ۸، ص ۱۹۵

احمد رضا خاں بریلوی (مولانا)

پوچھتے کیا ہو عرش پر یوں گئے مصطفیٰ ﷺ کہ یوں
کیف کے پر جہاں جلیں کوئی بتائے کیا کہ یوں

ش ۱۲، ص ۳۵۸ تا ۳۵۹

سب سے اولیٰ و اعلیٰ ہمارا نبی
سب سے بالا و والا ہمارا نبی

ش ۱۸، ص ۱۰

احمد شہباز خاور

کاش ہم اس دور میں ہوتے تو ہم بھی دیکھتے
سرور عالم ﷺ کو، چلتے پھرتے۔ اٹھتے بیٹھتے

ش ۴، ص ۲۶۳

احمد صغیر صدیقی۔ کراچی

تمنا بن کے جب دل میں مدینہ جگمگاتا ہے
جمال سید عالم ﷺ سے سینہ جگمگاتا ہے

ش ۵، ص ۳۱۵

کیا ان کی طرف آئی یہ بہکی ہوئی دنیا
قرب نفس پاک سے، اُجلی ہوئی دنیا

ش ۱۶، ص ۲۵۰

نظرون میں بسی ہے کسی مہتاب کی صورت
دیکھے چلے جاتے ہیں جسے خواب کی صورت

ش ۱۷، ص ۳۹۱

احمد فراز۔ لاہور

مرے رسول کہ نسبت تجھے اُجالوں سے
میں تیرا ذکر کروں صبح کے حوالوں سے

ش ۱۹، ص ۵۶۵

احمد ندیم قاسمی۔ لاہور

عرش کے آخری پیام تجھ پہ درود اور سلام
راہنمائے خاص و عام تجھ پہ درود اور سلام

ش ۳، ص ۲۹۱

اختر سعیدی

ہر گھڑی ان کے ذکر پر جلوے
وجد کرتے ہیں کس قدر جلوے

ش ۵، ص ۳۲۵

اختر لکھنوی

ذکر سرکار ﷺ ہوا جب سے ترانہ دل کا
ہر زمانہ ہے دھنک رنگ زمانہ دل کا

ش ۱، ص ۲۵۴

ارتضاعزی، سید

خورشیدِ حرا نکل رہا ہے
عالم ہے کہ آنکھ مل رہا ہے

ش ۲، ص ۲۵۶

اسرار احمد سہاروی

میرے آقا ﷺ کے لیے وقت عنان گیر نہیں
شب معراج میں لمحات کی زنجیر نہیں

ش ۱۲، ص ۳۶۵

اسعد شاہ جان پوری

عرب کا مہر، عجم کا مہہ تمام آیا
اتھو کہ لمحہ تجدید صبح شام آیا

ش ۱، ص ۲۳۷

اسلم فرخی، محمد، ڈاکٹر۔ کراچی

مدحت سرور کونین ﷺ تو کیا لکھی ہے
میں نے اپنے لیے بخشش کی دعا لکھی ہے

ش ۱، ص ۲۵۳

جس نورِ سماوات سے ہر شمع جلی ہے
پیکر میں محمد ﷺ کے وہ نور ازلی ہے

ش ۹، ص ۲۳۷

نذرِ اشرف کے توسط سے پہنچ جائے سلام
بہ حضورِ ہمہ جود و کرم آقائے انام ﷺ

ش ۱۰، ص ۲۳۵

اشتیاق طالب

رحمت دو جہاں آپ ﷺ سا کون ہے
فخر کون و مکاں آپ ﷺ سا کون ہے

ش ۳، ص ۳۱۳

اشفاق انجم۔ بھارت

ہے خاک سجدہ ریز نبی ﷺ کی جناب میں
رونق فزا یہیں تھے، یہیں پر ہیں خواب میں

ش ۱۲، ص ۳۶۳ تا ۳۶۴

بدن میں چاند کی تشکیل کر رہا ہوں میں
درود، روح میں تحلیل کر رہا ہوں میں

ش ۱۹، ص ۵۷۷

اطہر شاہد۔ کراچی

تمام اشک دعا تھے قبول ہوتے رہے
درود پڑھتا رہا زخم پھول ہوتے رہے

ش ۱۱، ص ۳۳۸

اطہر عباسی۔ جدہ

رفاقتوں کو مدینے کی یوں شمار کیا
دل و نظر کو محبت سے اشکبار کیا

ش ۱۴، ص ۲۲۲

یا رب خیال اُن کا ہو، تحریر رفعتیں
وہ پیکر جمال کے تنویر رفعتیں

ش ۱۶، ص ۲۶۸

اطہر عنایتی۔ بھارت

ایسا نہ ہو کہ ہونٹوں پہ نام نبی ﷺ نہ ہو
جو سانس لے رہے ہو کہیں آخری نہ ہو

ش ۱۰، ص ۲۴۹

اعجاز رحمانی

نور محمدی ﷺ جو ازل سے سفر میں ہے
یہ ساری کائنات اسی کے اثر میں ہے

ش ۱، ص ۲۵۴

اور دل چہ کیا لکھے
نام مصطفیٰ ﷺ لکھے

ش ۳، ص ۳۱۰

میں چپ کھڑا ہوں دربارِ مصطفیٰ ﷺ میں
آنکھوں سے بولتا ہوں دربارِ مصطفیٰ ﷺ میں

ش ۵، ص ۳۱۲

افتخار امام صدیقی - بھارت

خدا یقین کا پہلے اثر مہکتا ہے
تو اک جہان پہ میرا ہنر مہکتا ہے

ش ۴، ص ۲۵۶

خدا نے قلب پر میرے محمد ﷺ نام لکھا ہے
مجھے دنیا عطا کر کے، فلک انعام لکھا ہے

ش ۱۴، ص ۲۰۸

افتخار حیدر، سید، ٹورانٹو، کینیڈا

آپ ﷺ کے اسوہ حسنہ کا میں شیدا ہوتا
آپ ﷺ کے نقشِ قدم پر مرا سجدہ

ش ۱۳، ص ۲۳۰

ہر قدم آپ ﷺ کی رحمت کے ملے ہم کو سراغ
زیست نے آپ ﷺ کو دیکھا سدا جو ابلاغ

ش ۱۴، ص ۲۱۰

افسر ماہ پوری

جلال کبریا دل میں جمالِ مصطفیٰ ﷺ دل میں
سیفِ دین کے محفوظ ہیں آغوشِ ساحل میں

ش ۱، ص ۲۴۹

وجہ تسکین نہ زمیں ہے نہ زماں ہے ہم کو
نغمہ نعت نبی راحت جان ہے ہم کو

ش ۳، ص ۲۹۲

افضال احمد انور۔ (فیصل آباد)

جو طبع سید مختار رحمۃ اللہ علیہ کو منظور ہو جائے
وہی قانون حق ٹھہرے، وہی دستور ہو جائے

ش ۳، ص ۳۲۳

کہی جو کنز خفی کی ضیا نے پہلے نعت
ہر انتہا کی پڑھی ابتدا نے پہلے نعت

ش ۹، ص ۲۳۴

جو قائم ہم اپنا بھرم دیکھتے ہیں
محمد صلی اللہ علیہ وسلم کا لطف و کرم دیکھتے ہیں

ش ۱۲، ص ۳۷۵ تا ۳۷۴

عام بیداری مسلم کا نشان ہو جائے
آخر شب ہے مری نعت اذان ہو جائے

ش ۱۵، ص ۳۸۶

افضل الفت۔ کراچی

تہی داماں پریشان حال بے نام و نمود ہو کر
نجیف و ناتواں بے آسرا بے آبرو ہو کر

ش ۸، ص ۲۱۳

افضل خاکسار، محمد

ہر گھڑی تیری توجہ ہے مرے شامل نعت
للہ الحمد تصور ہے ترا حاصل نعت

ش ۵، ص ۳۲۴

کیا بھلے دن تھے کہ ہم شغلِ ثار رکھتے تھے
فکرِ امروز کو فردا پہ اٹھا رکھتے تھے

ش ۱۹، ص ۵۸۲ تا ۵۸۱

اقبال حیدر

ازل ابد آشنا محمد ﷺ تجلیء کبریا محمد ﷺ
وہ جس سے کون و مکاں ہیں روشن وہ جلوہء حق نما محمد ﷺ

ش ۳، ص ۳۱۳

اقبال عظیم (مرحوم)

ظہور کرتی ہے جس دم سحر مدینے میں
اذائیں دیتے ہیں دیوار و در مدینے میں

ش ۱۹، ص ۵۶۳

اکرم رضا، محمد۔ گوجرانوالہ

نعت کیا ہے ذکر سلطان عرب کا اہتمام
نعت کیا ہے راحتِ قلوبِ حزیں لطفِ دوام

ش ۱۱، ص ۳۳۹ تا ۳۴۰

چار جانبِ ضو فگن یوں رحمت سرکار ﷺ ہے
میں ہوں، نعتِ مصطفیٰ ﷺ ہے کلکِ عنبر بار ہے

ش ۱۵، ص ۳۷۷

ذوقِ یقین سے سرورِ دیں کو پکار دیکھ
ہوتی ہے کیسے رحمتِ پروردگار دیکھ

ش ۱۷، ص ۳۸۹

میں جو قسمت سے زمانہ ترا پاتا آقا ﷺ
تیرے قدموں پہ میں جان اپنی لٹاتا آقا ﷺ

ش ۱۹، ص ۵۶۶

امانت (ڈاکٹر)۔ بھارت

فقط زمیں کے لیے ہیں نہ آسمان کے لیے
حضور ﷺ پیکر رحمت ہیں دو جہاں کے لیے

ش ۱۲، ص ۳۶۶

امان خان دل۔ نیویارک

لکھا ہو گا ملک نے بھی کہ کس جانب قدم نکلے
نبی کے روضہ اقدس پہ جانے کو جو ہم نکلے

ش ۱۹، ص ۵۹۷

امتیاز ساغر

زندگی، بندگی، روشنی ان سے ہے کس کا ان کے کرم پر گزارا نہیں
دامن مصطفیٰ ﷺ میں اماں ڈھونڈ لے جس کا دنیا میں کوئی سہارا نہیں

ش ۴، ص ۲۶۳

امیر الاسلام صدیقی۔ کراچی

قدم جو زیست کی راہ سفر میں رکھا جائے
نبی ﷺ اسوہء کامل نظر میں رکھا جائے

ش ۱۱، ص ۳۳۹

حروفِ نعت ہیں میری عقیدتوں کے گلاب
برائے نذر میں لایا ہوں مدحتوں کے گلاب

ش ۱۲، ص ۲۳۱

شافی ابتلا، دافع رنج و غم نامِ خیر الامم
بے گماں بعدِ حق، وجہ فیض و کرم نامِ خیر الامم

ش ۱۹، ص ۵۸۴

امیر الاسلام ہاشمی

کوئی حد ہو تو بتلائیں کہاں سے کہاں تک ہے
جہاں تک بھی جہاں ہیں ان کی سلطانی وہاں تک ہے

ش ۳، ص ۳۱۱

اس کو معراج نظر کہیے کہ تقدیر نظر
بزرگنبد دیکھ کر انمول بن جاتی ہے آنکھ

ش ۵، ص ۳۱۰

امین راحت چغتائی۔ راولپنڈی

وہ رنگ گلستاں، وہی آثار بہاراں
وہ طبع شمیم گل ز، احسن فراواں

ش ۱۷، ص ۳۸۵

انجم رومانی

افق دل سے پرے، حد سفر سے آگے
کون پہنچا ہے مقامات سفر سے آگے

ش ۵، ص ۳۰۱

انجم شادانی

کیسے رکھتا عرش پر محبوب سے رب فاصلہ
روشنی سے روشنی مل جائے تو کب فاصلہ

ش ۵، ص ۳۰۹

انجم نیازی

اٹھا کر ہاتھ لوگوں میں دعائیں بانٹ دیتا ہے
وہ سورج کی طرح اپنی شعاعیں بانٹ دیتا ہے

ش ۳، ص ۳۰۹

انور جاوید ہاشمی

نعت لکھنے کا شرف جس کو عطا ہو جائے
اہل دنیا کی نظر میں وہ بڑا ہو جائے

ش ۵، ص ۳۲۱

انوردہلوی

شاہوں میں بھی ہیں حلقہ بگوشان محمد ﷺ
ہر سطح پہ ہیں رتبہ شناسان محمد ﷺ

ش ۱، ص ۲۳۹

انورسدید۔ لاہور

یہ چاند چہرہ اقدس کا پھول ہو جیسے
یہ کہکشاں ترے قدموں کی دھول ہو جیسے

ش ۱، ص ۲۵۵

رات کو خواب میں کعبہ کی زیارت کی ہے
صبح کو مسجد نبوی ﷺ میں عبادت کی ہے

ش ۳، ص ۲۹۹

اے شہنشاہ حرم، سید مکی مدنی ﷺ
معدن جود و کرم، سید مکی مدنی ﷺ

ش ۵، ص ۳۰۵

زمانے میں پھیلا ہے نور آپ ﷺ سے
دلوں کو ملا ہے سرور آپ ﷺ سے

ش ۶، ص ۳۰۱

انور شعور

کب مانتے ہیں کوئی ہدایت حضور ﷺ کی
پھر بھی ہمارا خواب شفاعت حضور ﷺ کی

ش ۲، ص ۳۳۲

وہ آدمی بھی نگاہ فلک نے دیکھے ہیں
جو دشمنوں کو دعاؤں میں یاد کرتے ہیں

ش ۴، ص ۳۵۷

انور مینائی۔ بھارت

حسن و آرائش دو جہاں آپ ﷺ ہیں
تابش بزم کون و مکاں آپ ﷺ ہیں

ش ۸، ص ۲۰۳

اوصاف شیخ۔ ساہیوال

روشن ہیں دو جہاں میں بدرالدجی ﷺ کے ہاتھ
پھیلے ہیں کائنات پہ خیر الوری ﷺ کے ہاتھ

ش ۴، ص ۲۶۴

ایاز صدیقی۔ ملتان

اشکوں کی زباں اور ہے لفظوں کی زباں اور
مدحت کے لیے چاہیے اندازِ بیاں اور

ش ۵، ص ۳۱۲

فلک سے آتے ہیں قدسی پئے سلام رسول ﷺ
بہت بلند ہے صلِ علی، مقامِ رسول ﷺ

ش ۸، ص ۲۰۵

خوف خزان نہ خدشہ برق و شرر ہے آج
گلشن میں بندوبست بہ رنگِ دگر ہے آج

ش ۱۰، ص ۲۵۰

میں ادھر ہوں اور ادھر بابِ شہ ابرار ہے
منزلِ قربت میں حائلِ ہجر کی دیوار ہے

ش ۱۲، ص ۳۶۱ تا ۳۶۲

(ب)

بارق پرتوروی۔ بھارت

چہرہ انور تھا بے شک آپ کا رشک قمر
جس پہ سو سو جان سے قربان ہوں لعل و گہر

ش ۸، ص ۲۱۳

بدر القادری۔ ہالینڈ

ثنائے شہ دوسرا کر رہے ہیں
خراجِ محبت ادا کر رہے ہیں

ش ۲۰، ص ۴۶۶

بشیر حسین ناظم

مرغِ جاں دامِ ولائے شہ کونین میں ہے
ہے تو نخچیر مگر دیکھئے کس چین میں ہے

ش ۱، ص ۲۵۵

اے صاحبِ اخلاقِ عظیمہ و انیقہ
روشن ہیں تری نعت سے آثارِ عتیقہ

ش ۲، ص ۲۴۰

بیدل لکھنوی وارثی

بلائیں گے طیبہ اگر شاہِ بطحا صلی اللہ علیہ وسلم
تو قربان ہو گا جگر شاہِ بطحا صلی اللہ علیہ وسلم

ش ۴، ص ۲۶۰

(پ)

پیرزادہ قاسم۔ کراچی

حضور صلی اللہ علیہ وسلم پھر دل مضطر ہوا ہے اذن طلب
زمانہ ہو گیا احوالِ غم سنائے ہوئے

ش ۵، ص ۱۰

شعور حق کی ہم کو روشنی دی
انہی نے زندگی کو زندگی دی

ش ۱۰، ص ۲۳۷

(ت)

نابش دہلوی۔ کراچی

جذبات نگاہیں ہیں اور دل مری آنکھیں ہیں
کیا واقعی طیبہ کے قابل مری آنکھیں ہیں

ش ۳، ص ۲۹۰

سر جاں جب نظر پہ کھتا ہے
دیر خیر البشر ﷺ پہ کھتا ہے

ش ۸، ص ۱۸۷

غم زندگی سے فراغت ملی ہے
مدینہ میں کچھ ایسی راحت ملی ہے

ش ۱۶، ص ۲۳۸

تحسین فراقی

زمانے کی جہیں پر جب بھی گمراہی کا بل آیا
فراز عرش سے نور ہدایت کا کنول آیا

ش ۳، ص ۳۰۶

آنکھ کا روزن بند کریں اور دل کا دریچہ باز کریں
یاد نبی ﷺ میں آؤ ہم بھی نعت نبی ﷺ آغاز کریں

ش ۵، ص ۳۰۹

صلیم الہی زلفی۔ ٹورانٹو، کینیڈا

نکا ہے کس کا نام یہ میری زبان سے
آنگن میں پھول گرنے لگے آسمان سے

ش ۱۳، ص ۲۳۷

وہ پیسروں کے امیر ہیں، وہ محبتوں کے سفیر ہیں
ہو مثال اُن کی بیان کیا وہ عطاءے رب قدر ہیں

ش ۲۰، ص ۵۰۱

تسلیم فاروقی۔ بھارت

یہ ہے آرزو ہماری کبھی ہم بھی دیکھ لیتے
وہ نظام نور باری کبھی ہم بھی دیکھ لیتے

ش ۸، ص ۲۰۶

تقی عابدی۔ ٹورانٹو، کینیڈا

نعت لکھنے کی ہدایت ہوگئی
یہ ریاضت تو عبادت ہوگی

ش ۱۳، ص ۲۱۹

تمثیل جاوید۔ کراچی

رحمت فراواں کے جاں فزا مہینے میں
آپ ﷺ کا غلام آیا، آپ ﷺ کے مدینے میں

ش ۸، ص ۲۱۱

تنویر پھول۔ کراچی

بنایا ہے رب نے انھیں سب کا رہبر
وہی میرے آقا ﷺ، وہی میرے سرور ﷺ!

ش ۱۰، ص ۲۵۵

کھل کے اب غنچوں کو ہے زیب گلستاں ہونا!
آج لازم ہے یہاں جشن بہاراں ہونا!!

ش ۱۲، ص ۳۶۹، ۳۷۰

(ث)

ثمر بانو ہاشمی۔ ملتان

کاش ہو جائے خاکِ مدینہ
میرا دل، میری جاں، میرا جینا

ش ۱۴، ص ۲۱۸

ثناء اللہ ظہیر۔ فیصل آباد

تھی اُن کے در پہ لٹائی، سنبھال کر رکھی
متاعِ اشک پرانی سنبھال کر رکھی

ش ۱۹، ص ۵۹۲

اک قبا سارے زمانے سے جدا پہنی ہے
کہکشاں آپ ﷺ کے قدموں سے اٹھا پہنی ہے

ش ۲۰، ص ۴۹۸

(ج)

جاذب قریشی

مثالی آئینے ہیں آئینے خورشیدِ رحمت کے
کہ سارے عکسِ اجالوں کے سب چہرے محبت کے

ش ۲، ص ۲۳۹

جعفر بلوچ۔ لاہور

میں اور نعمتِ ان محمد صلی اللہ علیہ وسلم
یہ بھی ہے احسانِ محمد صلی اللہ علیہ وسلم

ش ۱۲، ص ۲۲۶ تا ۲۲۷

جانِ کن فکاں نو ہے اے مرے عظیم ﷺ
کسی جگہ نہیں تیری رحمتِ عمیم آقا ﷺ

ش ۱۴، ص ۲۱۳ تا ۲۱۴

اے از لب صداقت شنیدہ

نادیدہ خدا، خدائے دیدہ

ش ۱۲، ص ۱۷۶ تا ۱۷۷

جگن ناتھ آزاد۔ بھارت (محفل نعت میں ایک رات)

وہاں کل رات جنت کا نظارہ تھا جہاں میں تھا

عجب اک کیف پیہم آشکارا تھا جہاں میں تھا

ش ۸، ص ۱۸۶

جلیل ہاشمی۔ کراچی

رحمت حق کا سائباں صلی علی محمد

راحت قلب عاصیاں صلی علی محمد

ش ۱۲، ص ۲۴۰

جمال پانی پتی

آپ ہی ابتدا آپ ہی انتہا یا نبی یا نبی ﷺ

آپ ہی نقطہ اور آپ ہی دائرہ، یا نبی یا نبی ﷺ

ش ۵، ص ۳۰۶

متاع دو جہاں پائی تری مدحت سرائی سے

کمائی اور کیا دنیا میں اچھی اس کمائی سے

ش ۸، ص ۱۹۳

جمال نقوی۔ کراچی

لیا جو نام تو خوشبو سی جسم و جان میں ہے

بضیض شاہ اُمم زندگی امان میں ہے

ش ۱۵، ص ۳۸۵

جوہر سعیدی (مرحوم)

دبستانِ حرا کے فارغ التحصیل کی باتیں
کرم کی بدلیاں ہیں، رحمت و شفقت کی برساتیں

ش ۶، ص ۳۹۷

(ح)

حاصل مراد آبادی

چراغِ راہ ملا رہنما اصول ملے
خدا کو پالیا بندوں نے جب رسول ﷺ ملے

ش ۳، ص ۳۱۲

حافظ عبدالغفار حافظ - کراچی

کوئی کہیں سے چھیڑے افسانہ زندگی کا
ہے اسوہ محمد ﷺ پیمانہ زندگی کا

ش ۱۵، ص ۳۸۳

حافظ لدھیانوی

جذبہ نوکی جھلکِ مدحت سرکار ﷺ میں ہو
عکسِ تازہ کوئی نعتِ شہد ابرار ﷺ میں ہو

ش ۱، ص ۲۳۹

حامد امروہوی - شکاگو

حق غلامی کا ادا کیوں نہ کریں
مدحِ ممدوحِ خدا کیوں نہ کریں

ش ۱۹، ص ۵۶۷

حباب ہاشمی - الہ آباد، بھارت

کوہِ فاراں سے جب چل پڑی روشنی
دشتِ ظلمات پر چھا گئی روشنی

ش ۶، ص ۴۰۷

حبیب جالب

نظر نظر تھی محبت ادا ادا تھی شفیق
کہاں تھی تیرے یہاں اونچ نیچ کی تفریق

ش ۴، ص ۲۴۶

حزین صدیقی

سوال، عبد کی معبود تک رسائی ہے
جواب، اور یہ معراج کس نے پائی ہے

ش ۴، ص ۲۴۷

حسن اختر جلیلی

ان کی مدحت میں ادا ہو جو سخن اچھا ہے
شاعری نعت میں ڈھل جائے تو فن اچھا ہے

ش ۲، ص ۲۴۳

حسن اکبر کمال۔ کراچی

جھلستی ہوئی ریت پر لیٹ کر بھی وہ صبر بلال، وہ شان بلالی
نبی ﷺ سے محبت کا یہ معجزہ تھا کہ تپتی زمین پر بھی جنت بنالی

ش ۱۲، ص ۲۳۵ تا ۲۳۶

حسن رضا طہر۔ بھارت

تمام عمر کی محنت وصول ہو جائے
بس ایک نعت کا مصرع قبول ہو جائے

ش ۲۰، ص ۵۰۸

حفیظ تائب۔ لاہور

جب ہے مرے آقا ﷺ کی عطا تازہ بتازہ
پھر کیوں نہ ہو گلہائے ثناء تازہ بتازہ

ش ۴، ص ۲۴۷

ہر فصل میں پایا گل صحرا تر و تازہ
جب دیکھا لگا گنبد خضرا تر و تازہ

ش ۵، ص ۲۹۷

حرم کا دیدہ بیدار روضۃ الجنہ
ازل نما، ابد آثار، روضۃ الجنہ

ش ۸، ص ۱۸۸

سر کو جھکائے ہے فلک ان کے سلام کے لیے
رفعت عرش بچھ گئی جن کے خرام کے لیے

ش ۹، ص ۲۳۵

دیر جتنی اشک خوں سے آنکھ تر ہونے میں ہے
اُس سے کم طیبہ کی سمت اذن، سفر ہونے میں ہے

ش ۱۴، ص ۲۰۶

حلیم حاذق۔ بھارت

تمھاری یاد سے رنگوں کا سلسلہ روشن
زمین دل پہ ہوا جب سے نقش پا روشن

ش ۵، ص ۳۲۲

روئے انور کی طرح گوشہ سیرت چمکے
آئینے دیکھے تو آئینے کی قسمت چمکے

ش ۶، ص ۴۰۳

حمایت علی شاعر

وہ ذات شہر علم تو ہم طالبان علم
ہم ذرہ ہائے خاک ہیں وہ آسمان علم

ش ۳، ص ۲۹۹

حنیف سعدی۔ کراچی

مکان پہ دیکھا سر لامکاں لکھا دیکھا
وہ اسم پاک کبھی نزد جاں لکھا دیکھا

ش ۲، ص ۲۳۷

مدعا عرض کروں حرف دعا سے پہلے
مشورہ کرنا ہے یا ذہن رسا سے پہلے

ش ۴، ص ۲۳۸

طالب و مطلوب رب میرے حضور ﷺ
دادرس، رحمت لقب میرے حضور ﷺ

ش ۳، ص ۲۹۳

درود پہلے پڑھو پھر نبی ﷺ کا ذکر کرو
فضائے نور میں اس روشنی کا ذکر کرو

ش ۵، ص ۲۹۸

آقا ﷺ کا لقب خیر بشر، خیر اُمم ہے
آقا ﷺ کے کرم ہی سے غلاموں کا بھرم ہے

ش ۹، ص ۳۳۶

حنیف نازش قادری، محمد۔ کامونکے

زار کوئے جناں آہستہ چل
دیکھ، آیا ہے کہاں آہستہ چل

ش ۱۱، ص ۳۵۵

جب نجاشی کو ملا سید ابرار ﷺ کا خط
بخت جاگ اٹھا جو چوما مرے سر کا رعلیہ ﷺ کا خط

ش ۱۷، ص ۴۰۲

(خ)

خالد عباس الاسدی، ڈاکٹر۔ مدینہ منورہ

اگر میں عہد رسالت مآب ﷺ میں ہوتا
ضرور حلقہ عالی جناب ﷺ میں ہوتا

ش ۵، ص ۳۱۹

خالد محمود نقشبندی۔ کراچی

کوئی منصور کوئی بن کے غزائی آئے
اں کے دربار سے اٹھ کر جو سوالی آئے

ش ۶، ص ۴۱۵

خالد معین۔ کراچی

یہی ہے زیست کا حاصل نظر میں رہ جاؤں
تمہارا در نہ ملے تو سفر میں رہ جاؤں

ش ۶، ص ۴۱۴

(آفتاب رسالت)

خمار قریشی۔ بھارت

شرف سے اپنے زمانے کو تاب دار کیا
وہ آفتاب رسالت کہ جس کی ضو ہے مدام

ش ۱۶، ص ۲۷۱

(ذ)

ذکیہ غزل۔ کراچی

کیا اذنِ حضوری ہو سرکار ﷺ مدینے میں
منکوں کا بھی لگتا ہے دربار مدینے میں

ش ۱۹، ص ۵۹۴

ذوالفقار حسین نقوی، سید۔ کراچی

محمد مصطفیٰ ﷺ کی ذات اقدس عکس قرآن ہے
یہی تو خارزارِ زیست میں راحت کا سامان ہے

ش ۱۰، ص ۲۵۶

(ر)

راجا رشید محمود

جس کی نظروں میں زر پائے پیمبر ﷺ چمکے
سامنے اس کے نہ گنجینہ، گوہر چمکے

ش ۲، ص ۲۴۰

آب و بادِ شہر آقا ﷺ تک رسا رخِ خیال
لطفِ آقا ﷺ، فضل و اکرامِ خدا رخِ خیال

ش ۳، ص ۳۰۴

راغب مراد آبادی

عشق ہے سرورِ کونینِ دولتِ میری
للہ الحمد کہ بیدار ہے قسمتِ میری

ش ۱، ص ۲۴۸

نعت محمد ﷺ عربی جب شروع ہو
لب پر درودِ نبی ﷺ بہ خشوع و خضوع ہو

ش ۵، ص ۲۹۷ تا ۲۹۸

رشید وارثی۔ کراچی

کیا صلِ علیٰ عظمتِ محبوبِ خدا ہے
ہر وقت درودِ ان پہ خدا بھیج رہا ہے

ش ۶، ص ۳۱۲ تا ۳۱۱

روضہ شاہ پہ سوغات کے قابل کیا ہے
 دو جہاں اُن پہ فدا ایک مرا دل کیا ہے
 ش ۸، ص ۲۰۹

رشیدہ عیاں۔ نیوجرسی، امریکا
 کروں آقا، چراغاں یوں ترے روضے کی جالی پر
 کہ آنکھوں کے دیے رکھ دوں ترے روضے کی جالی پر
 ش ۱۲، ص ۲۱۷

رفیع الدین راز
 نعت کے شعروں میں آتے ہی گل تر ہو گئے
 حرف یوں منظر میں آئے جزو منظر ہو گئے
 ش ۵، ص ۳۱۲

رفیع عالم رفیع بدایونی
 در حضور صلی اللہ علیہ وسلم سے بیداری مقدر کھینچ
 اگر ہے ظرف تو اس خاک سے بھی گوہر کھینچ
 ش ۱۲، ص ۳۶۰

رئیس احمد رئیس
 جمال احمد مرسل ﷺ ہے باکمال بہت
 جسے خدا نے بنایا ہے بے مثال بہت
 ش ۳، ص ۳۲۵

یہ روز و شب کی مسافتیں ہیں جو زندگی کی
 کہیں تو ان میں بھی ساعتیں ہوں گی حاضری کی
 ش ۵، ص ۳۲۶

اس پر گواہ بن گیا، میرا شعور حرف حرف
 آپ ﷺ کی نذر کر دیئے میں نے حضور حرف حرف
 ش ۶، ص ۳۱۶

رکس احمد نعمانی۔ علی گڑھ، بھارت

کاش دل کی یہ دعا باب اثر تک پہنچے
یہ نامہ بھی سرکار ﷺ کے در تک پہنچے

ش ۱۱، ص ۳۳۵

رکس وارثی

کوئی بھی کام مسلسل نہیں ہونے پاتا
ذکر سرکار ﷺ معطل نہیں ہونے پاتا

ش ۴، ص ۲۶۸

ریاض احمد قادری۔ فیصل آباد

گلاب نعت سے سارا جہاں مہکتا ہے
زمین مہکتی ہے اور آسماں مہکتا ہے

ش ۸، ص ۲۱۵

ریاض حسین چوہدری

کُلک ثناء کو نور کی موجوں میں رکھ دیا
یعنی گدازِ عشق کو ہونٹوں میں رکھ دیا

ش ۲، ص ۲۴۱

بہت اداس تھا منظرِ مرے درتچے کا
نہ موتیے کی کلی تھی نہ چاندنی کا شباب

ش ۴، ص ۲۵۴-۲۵۵

عذاب میں ہے مسلسل جہاں جاں آقا ﷺ
بڑی ہی تلخ کسی کی ہے داستان آقا ﷺ

ش ۳، ص ۳۰۵

سید ریاض حسین زیدی۔ ساہیوال

جمال انبیا رشکِ قمر ہے
و لیکن آپ ﷺ کی شانِ دگر ہے

ش ۱۵، ص ۳۷۸

شہ ابرار ﷺ کی اُلفتِ خدا سے آشنائی ہے
یہ ترتیبِ مراتب بھی خدا کے ہاں سے آئی ہے

ش ۱۷، ص ۳۹۴

ریاض حسین چودھری۔ سیالکوٹ

حلقہء شعروفن کی ہواؤ! سنو، پھول کھلتے رہے، نعت ہوتی رہی
میرے لب پر مچلتی دعاؤں! سنو، پھول کھلتے رہے، نعت ہوتی رہی

ش ۱۹، ص ۵۷۲۵۷۱

ریاض مجید۔ فیصل آباد

تیری مدحت کے لیے وقفِ زباں ہو میری
تیری ہی واسطے تاثیرِ بیان ہو میری

ش ۳، ص ۳۰۱

بروحِ طیب و طاہر درود پڑھتے ہوئے
رواں ہیں طیبہ مسافر درود پڑھتے ہوئے

ش ۵، ص ۳۰۶

ٹھہری ہوئی آنکھوں میں جدائی کی گھڑی ہے
شبِ آخری طیبہ کی مرے سر پہ گھڑی ہے

ش ۱۱، ص ۳۳۲

کہکشاں سی چھا جاتی ہے بیان کے اوپر
اُن کا اسم آتا ہے جب زبان کے اوپر

ش ۱۷، ص ۳۸۶

گنہ آلود چہرے اشک سے دھلوائے جاتے ہیں
مواجه پہ، پھر اس کے بعد زائر لائے جاتے ہیں

ش ۲۰، ص ۳۶۵

(ز)

زمر دھا سیفی۔ جدہ

منظروں سے بڑھ کر منظر رفعتیں
گنبد و صحراب و منبر رفعتیں

ش ۱۵، ص ۳۹۱

زیب غوری۔ کانپور

اس قدر ہوش اسے چاہنے والے رکھنا
دیکھنا اس کو کچھ پردے بھی ڈالے رکھنا

ش ۲، ص ۲۳۵

زین صدیقی

شب غم - میں نور سحر بن کے آئے
دعاؤں میں حسن اثر بن کر آئے

ش ۴، ص ۲۶۷

(س)

ساجد صدیقی لکھنوی۔ لکھنؤ، بھارت

دونوں جہاں ہیں جس کے سوالی
ہم نے وہ دولت طیبہ میں پالی

ش ۵، ص ۳۰۷

ساحر شیوی۔ برطانیہ

شفیع عاصیاں تم ہو حبیب کبریا تم ہو
شہنشاہ دو عالم ہو محمد مصطفی ﷺ تم ہو

ش ۵، ص ۳۲۱

سحر انصاری۔ کراچی

جمالِ رحمتِ عالم ﷺ کسی کے دل میں آجائے
تو دل کیفِ حضوری کی نئی منزل میں آجائے

ش ۲، ص ۲۳۰

آسان ہو کچھ منزلِ عرفانِ محمد ﷺ
مل جائے اگر گوشہء دامنِ محمد ﷺ

ش ۵، ص ۳۰۷

نہ کھو جائیں کہیں ہم ساعتِ دیدار سے پہلے
لپٹ جائیں مدینے کے در و دیوار سے پہلے

ش ۹، ص ۲۳۱

انبیاء میں سب سے افضل لازمان و لامکان
تاجدارِ دین اکمل لازمان و لامکان

ش ۱۲، ص ۲۲۵

مری آنکھوں کے آگے گنبدِ خضرا کا منظر ہے
میں اک قطرہ ہوں لیکن مہرباں مجھ پر سمندر ہے

ش ۱۹، ص ۵۶۸

سرشار صدیقی۔ کراچی

یہ کس کے قدموں پہ سرشار سر جھکایا ہے
کہ میرے قد سے بڑا آج میرا سایہ ہے

ش ۱۳، ص ۲۲۸

عجیب کیفِ حضوری میں ہے دل مہجور
مری دعا بھی حضور ﷺ اور مدعا بھی حضور ﷺ

ش ۱، ص ۲۵۲

نبی ﷺ کے عشق کا تہذیب آشنا ہو جاؤں
وہ نعت لکھوں کہ خود نعت کا صلا ہو جاؤں

ش ۹، ص ۲۳۹

گم راہوں کے واسطے آقا ﷺ
حرف ہدایت بن کر آئے

ش ۱۷، ص ۳۸۴

سرور بارہ بتکوی

اللہ اللہ میری قسمت، ایسا رتبہ اور میں
جاگتی آنکھوں سے دیکھوں خواب طیبہ اور میں

ش ۱، ص ۲۴۷

سرورِ حرف دعا کیا مستجاب ہوا
زباں کو حوصلہ مدح آنجناب ﷺ ہوا

ش ۳، ص ۲۹۰

سعدیہ روشن۔ ابو ظہبی

خوش بخت ہوں کہ مجھ کو حضوری کی عطا ہوئی
فرقت کے ہر عذاب سے ذوری عطا ہوئی

ش ۱۶، ص ۲۶۰

سعید بدر

چار سو ارزاں ہوا ہے اہل ایمان کا لہو
حشر سا ہے جا بجا قریہ بہ قریہ، کو بہ کو

ش ۲، ص ۲۴۳

سعید وارثی، ڈاکٹر۔ کراچی

ضمانت سحر خوش نوا حضورؐ کا ذکر
امانت نظر دلربا حضورؐ کا ذکر

ش ۱، ص ۲۵۵

وہ ایک نام کہ تسکین جان و تن ٹھہرا
اسی کے فیض سے گلشن میں عطر بیزی ہے

ش ۶، ص ۲۰۷ تا ۲۰۶

شوق بے حد، غم دل، دیدہ تر مل جائے
مجھ کو طیبہ کے لیے رخت سفر مل جائے

ش ۱، ص ۲۵۴

سلیم اختر فارانی

اسم رسول پاک ﷺ سے شاداں کیے ہوئے
بیٹھے ہیں دل کو ذکر سے فرحان کیے ہوئے

ش ۱۲، ص ۳۶۷-۳۶۸

سلیم کوثر۔ کراچی

کچھ دھوپ ہے کچھ جس کا صحرا مرے آقا ﷺ
ایسے میں ہوا کا کوئی جھونکا مرے آقا ﷺ

ش ۱، ص ۲۶۰

ہجر کی انتہا وصال، رات کی انتہا ہے دن، صلی علیٰ نبینا صلی علیٰ محمد
یاد کو ہم سفر بنا، ساعت ماہ و سال گن، صلی علیٰ نبینا صلی علیٰ محمد

ش ۸، ص ۲۰۲

سہیل اختر

کیا آئے گا بھلا وہ کسی کے دباؤ میں
پر لگ گئے ہوں جس کو مدینے کے چاؤ میں

ش ۲۰، ص ۳۹۳

سہیل غازی پوری

جب گنبد خضراء پہ ٹہرتی ہیں یہ آنکھیں
پلکوں پہ دیے لے کے اترتی ہیں یہ آنکھیں

ش ۱، ص ۲۵۷

نبی ﷺ کے در پر پہنچ کے خود کو مثال کرتی ہیں میری آنکھیں
کمال رحمت کو دیکھتی ہیں، کمال کرتی ہیں میری آنکھیں

ش ۱، ص ۲۵۰

بیٹھا ہوں کچھ اس طرح سر کوئے محمد ﷺ
دل عرش پہ ہے اور نظر سوئے محمد ﷺ

ش ۵، ص ۲۹۷

میرے آقا ﷺ کی ہے شان سب سے الگ
جیسے معیار قرآن سب سے الگ

ش ۶، ص ۳۹۴

نعت لکھنوی۔ بھارت

ہمارا علم کیا اور سوچنا کیا
خدا کو ہے خبر ہیں مصطفیٰ ﷺ کیا

ش ۱۲، ص ۳۷۳

نعت لکھنوی۔ کناڈا

مجھے تو صرف اتنا ہی یقین ہے
مرا تو بس یہی ایمان و دین ہے

ش ۱۵، ص ۳۶۸

نعت لکھنوی۔ جدہ

کر دیے گل آ کے صدیوں کی عدوات کے چراغ
اور روشن کر دیے سینوں میں الفت کے چراغ

ش ۱۵، ص ۳۹۲

ہے رشک شہنشاہی وہ شان فقیرانہ
قربان ہوئی جس پر ہر شوکت شاہانہ

ش ۴، ص ۲۴۷

شاہ محمد قائم رضوی قاتل دانا پوری۔ بھارت

کسی سے دامنِ خیر البشر چھوٹا تو سب چھوٹا
قسم ذاتِ خدا کی یہ اگر چھوٹا تو سب چھوٹا

ش ۱۳، ص ۲۲۶

شاہنواز مرزا نواز

مرے سامنے ہے روضہ یہ کرم ہے اس نظر کا
نہ صعوبتیں سفر کی نہ سوالِ بال و پر کا

ش ۲، ص ۲۵۱

مرے سر کو دروہ نصیب ہے جہاں رحمتوں کا نزول ہے
مری چشمِ غم پر کرم ہوا یہ عطاء ہے حبِ رسول ہے

ش ۴، ص ۲۶۸

شاہین فصیح ربانی

کبھی جب سفر کو نکلتی ہیں آنکھیں
مدینے کی جانب ہی چلتی ہیں آنکھیں

ش ۳، ص ۳۲۲

شفیق الدین شارق

قل ہو اللہ احد تک پہنچے
لوگ جب ان کی سند تک پہنچے

ش ۲، ص ۲۴۶

واللہ کے مقصود مشیت ہیں محمد ﷺ
اک زندہ جاوید حقیقت ہیں محمد ﷺ

ش ۳، ص ۳۱۲

شمع ظفر مہدی۔ جدہ

اذانِ مسجد نبوی سے نغمہ بار ہوا
سماعتوں پہ ہے احسانِ کردگار ہوا

ش ۱۵، ص ۳۸۳

شمیم انجم وارثی۔ بھارت

اک ذرہ حقیر ہوں گوہر نہیں ہوں میں
خاکِ در رسول ﷺ سے بہتر نہیں ہوں میں

ش ۱۲، ص ۳۷۲

شمیم احمد گوہر، سید۔ بھارت

ہر اک نفس پہ احساں ہے سرکار آپ ﷺ کا
ممنوں ہے نصیب یہ سو بار آپ ﷺ کا

ش ۱۵، ص ۳۷۶

شوذب کاظمی۔ ملتان

دل میں محمد عربی ﷺ کا خیال ہے
سمٹا ہوا نظر میں محیطِ جمال ہے

ش ۱۲، ص ۳۷۱

شوکت عابد۔ کراچی

پروانہ جو بھی شمعِ رسالت ﷺ سے دُور ہے
منزل سے دور نورِ ہدایت سے دُور ہے

ش ۸، ص ۲۱۰۔ ش ۱۹، ص ۵۷۵

شہاب صفدر۔ ڈیرہ اسماعیل خان

ترے کمال کا سورج ہے جاوداں روشن
کہ ایک وقت میں ہیں تجھ سے دو جہاں روشن

ش ۲، ص ۲۶۲

تمام پچھڑے ہوئے دل طے انہی کے سبب
محبوتوں کے ہیں سب سلسلے انہی کے سبب

ش ۶، ص ۴۱۳

شہزاد زیدی

رحمت عالم کی رحمت عام ہے
فیض پانا خود ہمارا کام ہے

ش ۱، ص ۲۵۷

ذہن دل پر نقش ہے شہزاد کے طیبہ کا رنگ
ورنہ کھودیتا ہے اسے بھی دین کے اعدا کا رنگ

ش ۴، ص ۲۶۶

شہزاد مجددی۔ لاہور

ہے کنز رسالت کا امیں، مخزن اسرار
وہ باعث کن منبع و سرچشمہ انوار

۲۰، ص ۴۹۷

شیو بہار در سنگھ دلبر۔ بھارت

اندھیرے راستوں میں روشنی ہے آپ ﷺ کا دامن
فضائے گم رہی میں رہبری ہے آپ ﷺ کا دامن

ش ۲۰، ص ۵۰۰

(ص)

صابر وسیم۔ حیدرآباد

وہ لہجہ، وہ خلوص، وہ انداز، وہ خطاب
اس صاحب کتاب کا ہر لفظ اک کتاب

ش ۶، ص ۴۱۳

صابر وسیم۔ کراچی

مایوسی کی ظلمت سے جب دل گھبراتا ہے
اسم محمد ﷺ تاریکی میں دیا جلاتا ہے

ش ۱۳، ص ۲۳۸

صبا اکبر آبادی

کس نور کی شمع جل رہی ہے
سائے سے بھی لو نکل رہی ہے

ش ۲، ص ۲۳۵

ضبیح الدین صبیح رحمانی۔ کراچی

زبان سے نکلا جو صل علیٰ مولاجہ پر
چراغ غم بن گئے حرف و نوا مولاجہ پر

ش ۴، ص ۲۶۹

مکان ہے نور سے معمور لامکان روشن
چراغ ذکرِ نبی ﷺ ہے کہاں کہاں روشن

ش ۳، ص ۳۲۵

نکھویا نکھویا ہے دل، ہونٹ چپ، آنکھ نم ہیں مولاجہ پہ ہم
رو برو ان کے لایا ہے ان کا کرم ہیں مولاجہ ہم

ش ۵، ص ۳۲۷

غم نہیں جاتی ہے جائے ساری دنیا چھوڑ کر
پر نہ جائے یاد آقا ﷺ مجھ کو تنہا چھوڑ کر

ش ۱۱، ص ۳۵۸

اُن کا احسان ہے خدا کا شکر ہے
دل ثنا خواں ہے خدا کا شکر ہے

ش ۱۴، ص ۲۲۷

اپنے دربار میں آنے کی اجازت دی ہے
اک گناہ گار کو آقا ﷺ نے یہ عزت دی ہے

ش ۱۵، ص ۳۹۳

(تصور حضور ﷺ)

صہبا اختر (مرحوم)

صبح دم جب بزم گل میں چہچہاتے ہیں حضور
پو پھٹے جب جھلملاتا ہے فضائے شب میں نور

ش ۱۵، ص ۳۶۹ تا ۳۷۰

صفر صدیق رضی

وہ عقیدوں کا تقاضا وہی ایمانوں کا
جس نے رخ پھیر دیا کعبے کو بتخانوں کا

ش ۴، ص ۲۶۱

(ض)

ضیانیر۔ لاہور

ہیں سراسر رحمۃ للعالمین آقا حضور ﷺ
بالیقیں ہیں رہبر دنیا و دین آقا حضور ﷺ

ش ۱۷، ص ۹۳۹

ضبط سہارنپوری

وجہ سکون زندگی حمد خدا نعت نبی
ہر دم زبان پر ہے مری حمد خدا نعت نبی

ش ۴، ص ۲۵۱

(ط)

طارق حسن عسکری۔ مدینہ منورہ

میرے مولا کا فضل و کرم دیکھیے
میں بھی پہنچا ہوا ہوں حرم دیکھیے

طاہر سلطانی۔ کراچی

بخشتے ہیں دل کو طیبہ کے مناظر رنگ و نور
ہیں گلستان محمد ﷺ کے عناصر رنگ و نور

ش ۴، ص ۲۶۹

مدحت خیر البشر ﷺ منزل بہ منزل دل بہ دل
رحمتوں کا یہ سفر منزل بہ منزل دل بہ دل

ش ۶، ص ۴۱۶ تا ۴۱۵

ان کو چاہیں ہم ہمیشہ ان کو ہی سوچا کریں
نقش پا جو آپ ﷺ کامل جائے تو چوما کریں

ش ۲۰، ص ۵۱۱

طلہ رضوی برق۔ بہار، بھارت

ہے بخشش رب اُن کی عطا، مانگ ارے مانگ
ہیں قاسمِ نعمت بخدا، مانگ ارے مانگ

ش ۱۴، ص ۲۰۹

جمال صورت و سیرت کی کیسی خوش نمائی ہے
مصور نے ہمیں تصویر خود اپنی دکھائی ہے

ش ۱۵، ص ۳۷۵

(ق)

قاضی ظفر اقبال۔ غارف والا

کوئی تجھ سا بھی ہو محال یہی ہے
میرے آقا ﷺ ترا کمال یہی ہے

ش ۶، ص ۴۰۹

طلبِ عشق بہت خام تھی تجھ سے پہلے
عقلِ ابلیس کا الہام تھی تجھ سے پہلے

ش ۱۹، ص ۵۷۴

(ظ)

ظفر اقبال ظفر۔ بھارت

نکبت گل بھی وہی رونق منظر بھی وہی
سب کو جو سیراب کرتا ہے سمندر بھی وہی

ش ۵، ص ۳۲۳

عجب لذت سفر میں ہے، مدینہ لکھ رہا ہوں میں
مدینہ چشم تر میں ہے، مدینہ لکھ رہا ہوں میں

ش ۱۱، ص ۳۵۱

ظفر مراد آبادی، ڈاکٹر۔ بھارت

اس شخص کی قسمت میں نہ دنیا ہے نہ دین ہے
شامل جو غلامان محمد ﷺ میں نہیں ہے

ش ۶، ص ۴۰۲

زمین پہ نور خدا، بے حجاب روشن ہے
بہ شکل حسن رسالت مآب ﷺ روشن ہے

ش ۱۱، ص ۳۳۳

ظفر مہدی۔ جدہ

نام سے جن کے ہوئی ہے چشم تر میں روشنی
سب کرم ان کا کہ ہے علم و ہنر میں روشنی

ش ۱۳، ص ۲۳۵

حرف سوال چھوڑیے، سوئے کمال دیکھیے
جن پہ خدا کو ناز ہے اُن کا جمال دیکھیے

ش ۱۶، ص ۲۷۰

ظہور الحق، حافظ محمد۔ اسلام آباد

اے خدا کے آخری پیغمبر تجھ پر سلام
سب سے انچا ہے خدا کے بعد تیرا ہی مقام

ش ۸، ص ۲۰۱ تا ۲۰۰

ظہور الاسلام جاوید۔ ابو ظہبی

مدینہ دیکھ کر مجھ کو بڑی خوشی ہوگی
یہی خوشی میری معراج زندگی ہوگی

ش ۱۶، ص ۲۵۷

ظہیر غازی پوری۔ بھارت

فکر اور احساس کے دیوار و در روشن ہوئے
نام احمد علیہ السلام لیتے ہی ہم سر بہ سر روشن ہوئے

ش ۱۱، ص ۳۳۱

زمانے بھر میں نیکتا کوئی ہستی ہو نہیں سکتی
کہ وہ اللہ کے محبوب جیسی ہو نہیں سکتی

ش ۱۳، ص ۲۳۲

بساط بھر ترے لفظ و بیاں سمجھتا ہوں
مگر میں واقعی تجھ کو کہاں سمجھتا ہوں

ش ۱۶، ص ۲۵۵

(ع)

عاصی کرناٹی۔ ملتان

نعت و مدحت کی فضاؤں میں مرا شہپر کھلا
کس قدر بے بال و پر ہوں آج یہ مجھ پر کھلا

ش ۲، ص ۲۳۸

ہوگی کب خدمت سرکار ﷺ میں میری طلبی
یا نبی! میرے نبی! میرے نبی! میرے نبی ﷺ

ش ۴، ص ۲۵۰

خدا کا شکر کہ مجھ پر ہوا ہے آمینہ
مرے وجود کی تخلیق کا جو ہے منشا

ش ۶، ص ۱۹۲

جذبِ دل کی رہ گزر ہے تیز چلنا چاہیے
یہ مدینے کا سفر ہے تیز چلنا چاہیے

ش ۹، ص ۲۳۸

مداح ترا، غیر کا کیوں دست نگر ہو
کیوں وقت ثنا ہاتھ میں جبریل کا پر ہو

ش ۱۱، ص ۳۳۱

ہم نبی ﷺ کا آستان دیکھا کیے
محورِ کون و مکاں دیکھا کیے

ش ۱۳، ص ۲۲۷ - ش ۱۴، ص ۲۰۶

عالم تاب تشنہ

آمینہ آمینہ عکس نور خدا اور محمد ﷺ
روشنی کا ازل سے ہے اک سلسلہ اور محمد ﷺ

ش ۵، ص ۳۰۵

عباس رضوی۔ کراچی

یہ عالموں پہ جو اک سلسلہ کرم کا ہے
یہ فیض نورِ ازل سید اُمم ﷺ کا ہے

ش ۱۹، ص ۵۸۳

عبدالرحمن عبد۔ نیویارک، امریکہ

متاعِ زندگی ہے نعتِ ان کی
کہ عینِ بندگی ہے نعتِ ان کی

ش ۱۳، ص ۲۳۱

بشرِ خلقِ خدا میں معتبرِ ان کی بدولت ہے
محمد مصطفیٰ ﷺ کی ذاتِ فخرِ آدمیت ہے

ش ۱۹، ص ۵۸۵

عبدالغنی تائب۔ حافظ آباد

اکتسابِ نورِ خورشیدِ حرا کرتے ہوئے
سانس چلتی ہے ثنائے مصطفیٰ ﷺ کرتے ہوئے

ش ۱۹، ص ۵۹۶

عبدالنعم عزیزی۔ بھارت

نورِ الشمسِ لثاتی ہے سنہری جالی
بوئےِ وایلِ سنگھاتی ہے سنہری جالی

ش ۳، ص ۳۱۰

عثمان ناعم۔ لاہور

شہِ بحر و بر کا کرم دیکھتے ہیں
تصرف میں لوح و قلم دیکھتے ہیں

ش ۱۲، ص ۳۷۶

عرش ہاشمی۔ اسلام آباد

اے ماہِ عجم، مہرِ عرب، سرورِ ذی جاہ ﷺ
اے عالی نسب، والا حسب، سرورِ ذی جاہ ﷺ

ش ۱، ص ۲۶۰

پھر آج لب پہ جو مدحتِ حضور ﷺ آپ کی ہے
کرمِ خدا کا، عنایتِ حضور ﷺ آپ کی ہے

ش ۳، ص ۳۲۰

جس پر نگاہ لطف شہ بحر و بر کریں
تکریم اس گدا کی نہ کیوں تاج ور کریں

ش ۱۰، ص ۲۵۳، ش ۱۸، ص ۵۵۷

ایسا بھی نہیں ہے کہ وہ منظر نہیں دیکھا
دیکھا تو ہے لیکن وہاں جا کر نہیں دیکھا

ش ۱۹، ص ۵۸۷

عرفان بارہ بنکوی۔ جدہ

گر نہیں ہیں دل میں آقا ﷺ کی محبت کے نقوش
جائیے بیکار ہیں سارے عبادت کے نقوش

ش ۱۵، ص ۳۸۲

عزیز احسن۔ اسلام آباد

نہ تو لوح کا تھا گماں کوئی نہ قلم دوات کا سلسلہ
ترے نور کا یہ طفیل ہے کہ چلا حیات کا سلسلہ

ش ۱، ص ۲۵۹

مدح کب تک شہ کونین شنیدہ لکھوں
کاش وہ وقت بھی آئے کہ میں دیدہ لکھوں

ش ۲، ص ۲۳۷

ادا اس طرح سے حق ہو شہ بطحا کی الفت کا
کھلے ایوان شخصیت میں اک گلزار سیرت کا

ش ۵، ص ۳۱۸ تا ۳۱۷، ش ۱۸، ص ۵۵۲ تا ۵۵۳

ذره ذرہ مصطفیٰ ﷺ سے چاہتا ہے روشنی
سب سمجھتے ہیں کہ بس ان کی عطا ہے روشنی

ش ۶، ص ۳۱۰

درکار ہے حضور ﷺ نہ دولت نہ عزو جاہ
پڑ جائے مجھ پہ صرف عنایت کی اک نگاہ

ش ۱۶، ص ۲۵۹

تڑپ تو رکھتا ہوں زادِ سفر نہیں رکھتا
کرم حضور ﷺ کہ میں بالِ وپر نہیں رکھتا

ش ۱۷، ص ۳۹۵

زباں تذکارِ سیرت میں بہت مصروف رہتی ہے
مگر شہرِ عمل میں ہے ابھی تک قحطِ سامانی

ش ۲۰، ص ۳۸۸ تا ۳۸۷

عزیز الدین

خوشا نصیب کے دل میں مکیں ہے یادِ حضور ﷺ
وہ دل ہی کیا ہے کہ جس میں نہیں ہے یادِ حضور ﷺ

ش ۳، ص ۳۲۳

ع س مسلم

بھروں جھولی درِ خیر البشر ﷺ سے
حکم سے فہم سے علم سے ہنر سے

ش ۵، ص ۳۰۵

عقیل عباس جعفری۔ اسلام آباد

رکھتے ہیں صرف اتنا نشان ہم فقیر لوگ
ذکر نبی ﷺ جہاں ہے وہاں ہم فقیر لوگ

ش ۱۲، ص ۲۲۰

علاقہ شیلی۔ کلکتہ، بھارت

معدن صدق کا درِ خوش آب وہ
جاگتی آنکھوں کا اک حسین خواب وہ

ش ۶، ص ۴۰۴

علی اصغر عباس۔ فیصل آباد

جو بھی اللہ کے تسلیم و رضا مانگتے ہیں
آپ ﷺ کا امتی بننے کی دعا مانگتے ہیں

ش ۱۹، ص ۵۹۵



کتاب زیست کے سارے ہی باب آپ ﷺ کے ہیں
ازل سے لکھے ہیں جو بھی نصاب آپ ﷺ کے ہیں

ش ۲۰، ص ۵۱۰ تا ۵۰۹

علی محسن صدیقی - کراچی

نشانِ عظمت و تقدیس بام و در ٹھہرے
ترے حوالے سے پتھر بھی معتبر ٹھہرے

ش ۱۳، ص ۲۲۹

دلوں میں حبِ احمد ﷺ صوفشاں ہے
عجب جذبوں کی روشن کہکشاں ہے

ش ۱۵، ص ۳۷۴

محمد ﷺ بے زبانوں کی زباں ہیں
انہیں سے معتبر حرف و بیاں ہیں

ش ۱۷، ص ۳۸۸

عمران نقوی - لاہور

خوشا نصیب کہ اب ہوں ثنا کے رستے پر
مرا چراغ چلے گا، ہوا کے رستے پر

ش ۱۴، ص ۲۲۶

عنایت علی خان - حیدرآباد

مجھے تو نے جو بھی ہنر دیا بکمال حسن عطا دیا
میرے دل کو حبِ رسول ﷺ دی میرے لب کو ذوقِ نوا دیا

ش ۴، ص ۲۵۱

چلی ہے لے کے تری یاد مشک بارِ کہاں
کہاں عنایتِ عاصی ترا دیارِ کہاں

ش ۵، ص ۳۱۰

وہ جن کے نور سے رونق جہاں کو ملتی ہے
وہ جن کے ذکر سے لذت زباں کو ملتی ہے

ش ۱۰، ص ۲۳۶

(خیرالبشر خیرالبشر)

عنوان چشتی۔ بھارت

خلوت غم کو تصور سے سجا دیتا ہے کون
آنسوؤں کے جگنوؤں پر مسکرا دیتا ہے کون

ش ۵، ص ۳۰۸

عشق کی جوت اور دل کا نگینہ تیرے نام
تیرے نام اے شاہ مدیہ تیرے نام

ش ۸، ص ۱۹۹

(غ)

غالب عرفان

زمین کے وصف میں ہے منکشف حیات میں ہے
نبی ﷺ کی روشنی جو وقت کی صفات میں ہے

ش ۴، ص ۲۵۸

ہم روح کائنات کی جانب سفر کریں
سیرت کے ہر ورق پر جو فکر و نظر کریں

ش ۳، ص ۳۱۴

غلام علی، حاجی۔ جہلم

تو مطلع انوار حق تو باعث دیدار حق
صد مرجبا صد آفریں یا رحمۃ للعالمین ﷺ

ش ۱۲، ص ۲۲۸ تا ۲۳۰

غلام مرتضیٰ رائی۔ بھارت

ازل ابد کے درمیان رشتہ قبول وہ
بنائے خلق کائنات آخری رسول ﷺ وہ

ش ۵، ص ۳۲۰

غیور احمد غیور

آپ ﷺ کی خو ہے عطا، ہم گھرے حالات کے بیچ
آپ ﷺ کے در پہ نظر جاتی ہے خطرات کے بیچ

ش ۱، ص ۲۶۱

(ف)

فاروق احمد صدیقی۔ بھارت

صد درود و صد سلام، اُس صاحبِ لو لاک پر
جس کی عظمت کا پھریرا اڑتا ہے افلاک پر

ش ۱۹، ص ۵۷۶

فدا خالیدی دہلوی

تذکرہ آپ ﷺ کا، گفتگو آپ ﷺ کی
زندگی بن گئی آرزو آپ ﷺ کی

ش ۱، ص ۲۳۸

میرے دل کی طلبِ مدینہ ہے
ذہن میں روز و شبِ مدینہ ہے

ش ۳، ص ۲۹۲

فراغِ روہی۔ بھارت

سر پہ ہے سایہِ فگن گنبدِ خضرا تیرا
کیوں کڑی دھوپ سے مرعوب ہو شیدا تیرا

ش ۱۶، ص ۲۶۵

فضا ابن فیضی۔ بھارت

گلبن عشق و خیابان وفا سر سبز ہے
تیرے غم سے، آج تک کشت حرا سر سبز ہے

ش ۵، ص ۲۹۸ تا ۲۹۹

فہیم ردولوی۔ کراچی

اگر قبول رسالہ مآب ﷺ ہو جائے
لیوں پہ حرف ثنا آفتاب ہو جائے

ش ۶، ص ۴۰۸

فیروز شاہ، محمد۔ میانوالی

(نعت کیا ہے؟)

نعت کیا ہے؟ حسن کے سردار جذبہ کا جمال
چشم عشق و اشک سے دیکھے ہوئے منظر کی آل

ش ۱۴، ص ۲۱۵

آپ ﷺ کے در کی گدا ہیں چاندنی، خوشبو، ہوا
اس لیے ہی خوش ادا ہیں چاندنی، خوشبو، ہوا

ش ۱۵، ص ۳۸۰

سامنے اہل محبت کے مدینہ آیا
اور ہر آنکھ میں ساون کا مہینہ آیا

ش ۱۶، ص ۲۵۸

فیصل عظیم

نبی ﷺ کا ذکر ہے چاروں طرف فضاؤں میں
رچی ہوئی ہیں عجب خوشبوئیں ہواؤں میں

ش ۵، ص ۳۲۷

فیض رسول فیضان۔ گوجرانوالہ

مہ حجاز سے جو ستیز رہتے ہیں
فروغ مہر و وفا کے سفیر رہتے ہیں

ش ۱۳، ص ۲۴۱

زندگی کی جان کی بنیاد نور آنحضور ﷺ
زندگی کے حسن کا مخزن ظہور آنحضور ﷺ

ش ۱۶، ص ۲۷۲

(ق)

قاسم جیبی برکاتی۔ بھارت

منزلیں ان کے لیے ہر رہگور ان کے لیے ہے
میں مسافر ہوں مرا عزم سفر ان کے لیے ہے

ش ۶، ص ۴۰۵

ان کا آجانا پھر ادراک کا روشن ہونا
یعنی میرے خس و خاشاک کا روشن ہونا

ش ۱۱، ص ۳۴۴

قاسم حسین ہاشمی مصطفائی فضل رحمانی

خاص نظر سے مصطفیٰ ﷺ میری طرف کو دیکھنا
آپ کا ہوں میں بے نوا میری طرف کو دیکھنا

ش ۱۷، ص ۳۷۹

قصری کانپوری

زمین تھی نہ فضا تھی نہ آسماں. روشن
ہوئے ظہور محمد ﷺ سے دو جہاں روشن

ش ۱، ص ۲۵۱

قمر جمالی۔ کراچی

رحمتوں کا سلسلہ دیکھا تو اندازہ ہوا
میں در اقدس پہ جب پہنچا تو اندازہ ہوا

ش ۱۵، ص ۳۷۹

سید قمر حیدر قمر۔ جدہ

ترے جمال پہ خامہ نگاہ کرتا ہے
چراغِ شام ہے، سورج کی چاہ کرتا ہے

ش ۱۴، ص ۲۲۱

قمر زیدی، سید۔ کراچی

قلم ہاتھوں میں لینا بعد میں پہلے دعا کرتا
کہ ممکن ہو قمر سے نورِ اول کی ثناء کرتا

ش ۴، ص ۲۶۲، ش ۵، ص ۳۲۰

قلم چراغ، سیاہی کو نور ہو جانا
مقامِ مصطفوی ﷺ کا شعور ہو جانا

ش ۳، ص ۳۱۹

غزل سے نعت ہے سفرِ فطور سے شعور تک
ہنرِ نکل کے آگیا ہے ظلمتوں سے نور تک

ش ۶، ص ۴۰۴ تا ۴۰۳

قمر سنبھلی۔ بھارت

وردِ درودِ شام و سحر، روز و شب کریں
کیا جانے حضور ﷺ ہمیں یاد کب کریں

ش ۸، ص ۲۰۴

قمر عباس قمر

ذره خاک سے پھر وہ مہ و اختر بن جائے
تیرے الطاف سے جو تیرا گدا گر بن جائے

ش ۲، ص ۲۵۰

قمر عباس وفا کانپوری۔ کراچی

خدا شاہد وہی سجدہ گہہ اہل وفا ٹھہرے
جبین سنگ پر سرکارِ علیہ السلام کے جو نقش پا ٹھہرے

ش ۵، ص ۳۱۴

نہ اجلے دن نہ گئی رت کے خواب مانگتا ہوں
خدا یا عشق رسالت مآب ﷺ مانگتا ہوں

ش ۶، ص ۴۰۶ تا ۴۰۵

قمر وارثی - کراچی

سب اسم لبوں کا نور آقا ﷺ
سرکار، نبی، حضور، آقا ﷺ

ش ۱، ص ۲۵۶

چراغ ذکر و فکر مصطفیٰ ﷺ سے کیا نہیں روشن
زباں روشن بیاں روشن مکاں روشن کمیں روشن

ش ۳، ص ۳۱۹

صبح روشن تو شام آئینہ
ہے مدینہ تمام آئینہ

ش ۱۶، ص ۲۵۴

روشنی کی فضا پانے والے گئے اور میں رہ گیا
در پہ سرکار ﷺ کے جانے والے گئے اور میں رہ گیا

ش ۱۹، ص ۵۷۳

لگیں اور خوش تر مدینے کی باتیں
مدینے میں رہ کر مدینے کی باتیں

ش ۲۰، ص ۴۹۱

قمریزدانی

ثنائے خواجہء دوراں مدام کی میں نے
تمام عمر اسی میں گزار دی میں نے

ش ۴، ص ۲۴۹

قیصر نجفی۔ کراچی

لیا جو نام محمد ﷺ ہوا دہن روشن
دہن کا ذکر ہی کیا ہو گیا بدن روشن

ش ۱۲، ص ۲۳۹

اندھی سوچوں میں بینائی جاگ اٹھی
صدیوں بعد وہاں دانائی جاگ اٹھی

ش ۱۳، ص ۲۳۹

خن کا کون سا طے ہم سے مرحلہ نہ ہوا
تری ثنا کا مگر پھر بھی حق ادا نہ ہوا

ش ۱۵، ص ۳۸۸

محمد ﷺ کی کہانی لکھ رہا ہوں
حدیثِ زندگانی لکھ رہا ہوں

ش ۱۶، ص ۲۵۶

کوئی یہ مجھ سے کہتا ہے ہر نعتِ علی کے بعد
کیا لکھو گے مدحِ محمد ﷺ حرفِ خدا کے بعد

ش ۱۹، ص ۵۸۶

(ک)

کوثر علی۔ فیصل آباد

دور کر دیتی ہیں مہجور کی دوری نعتیں
جب بھی رویا ہوں تو لکھی ہیں حضوری نعتیں

ش ۲، ص ۲۳۸

شاملِ نعت ہر اک لفظ کے ابجد پہ شمار
سارے اصحابؓ پہ اور آلِ محمد ﷺ پہ شمار

ش ۱۹، ص ۵۸۹

جا کے طیبہ میں جو ہو جاؤں نثار طیبہ
حشر کے دن مری مٹی ہو شمار طیبہ

ش ۲۰، ص ۲۹۲

کیف رضوانی۔ کراچی

تقدیر سنور جائے سرکار کے قدموں میں
یہ جان اگر جائے سرکار کے قدموں میں

ش ۲۰، ص ۲۸۶

(گ)

گلزار بخاری

چند کھجوریں، جو کی روٹی، ایک پیالہ پانی کا
طور طریقے درویشی کے منصب ہے سلطانی کا

ش ۵، ص ۳۱۱

(ل)

لالہ سحرائی۔ جہانیاں

زبان دل پہ جو اسم حضور ﷺ آجائے
بجائے خون کے رگ رگ میں نور آجائے

ش ۴، ص ۲۴۹

طیبہ کے شہر نور کی جب چاندنی ملی
شمس و قمر کی ایک ہی جا روشنی ملی

ش ۵، ص ۳۰۱

لیاقت علی عاصم

وہی صدیوں سے تغیر کا سفر ہے کہ جو تھا
وہی آپ ﷺ اور وہی آپ ﷺ کا در ہے کہ جو تھا

ش ۲، ص ۲۴۸

ماجد خلیل - کراچی

قلم کو توفیق دیں کہ لکھے اک ایسی تحریر میرے آقا
مرے لیے جو بروزِ محشر ہو وجہِ توقیر میرے آقا

ش ۱۹، ص ۵۷۰

اب نعت جو زندگی ہوئی ہے
سانسوں کی کی بڑھی ہوئی ہے

ش ۲۰، ص ۴۹۶

مجید فکری

مدینہ جگمگاتا آسماں ہے شان و شوکت کا
مری آنکھوں سے دیکھا جائے عالم نور و نکہت کا

ش ۱، ص ۲۶۱

ہر سمت روشنی ہے جو بالائے روشنی
آنکھوں میں کیوں نہ آج سمٹ آئے روشنی

ش ۴، ص ۲۶۹

محسن احسان - پشاور

ذکر رسول رب سے شب آرائیاں ہوئیں
وابستہ ان سے دہر کی رعنائیاں ہوئیں

ش ۵، ص ۳۰۷

دیار پاک شہہ بیکساں سے نسبت ہے
کہاں کی خاک ہوں میں اور کہاں سے نسبت ہے

ش ۶، ص ۳۹۶

سرور ایسا کے ہو سکے نہ لب سے الگ
جمال مصطفوی ﷺ ہے جمال رب سے الگ

ش ۸، ص ۱۹۳

آسمان پر ہے غبار کف پا تابندہ
حرف تابندہ سے ہے کجج حرا تابندہ

ش ۱۵، ص ۳۷۳

محسن بھوپالی

آپ ﷺ کے قدموں کو فرش کہکشاں بخشا گیا
خاک طینہ کہ فراز آسمان بخشا گیا

ش ۳، ص ۳۰۱

محسن علوی۔ جدہ

جب سے درِ نبی ﷺ کا میں ادنیٰ غلام بن گیا
وقت نے مجھ سے یہ کہا جا ترا کام بن گیا

ش ۱۳، ص ۲۳۶

محسن نقوی (مرحوم)

سکوتِ حرف کو اذنِ بیان دیتا ہے!
وہ ﷺ دشتِ فکر میں اب بھی اذان دیتا ہے

ش ۱۵، ص ۳۷۳

محمدربدالیونی

یہی زمیں ہے یہی آسمان مدینے میں
مگر ہے اور ہی کچھ کیف جاں مدینے میں

ش ۴، ص ۲۴۵

آ کے طیبہ سے طلب اور ہے تشنہ تشنہ
دھڑکنیں دل کی صدا دیتی ہیں طیبہ طیبہ

ش ۱۷، ص ۳۸۱

محمد احمداریب۔ گوجرانوالہ

کوچہ بہ کوچہ، کو بہ کو
صلوا علیہ و سلموا

ش ۴، ص ۲۶۵

بدلی یوں آج وقت کی رفتار یا نبی ﷺ
بکنے لگی ہے رفعت کردار یا نبی ﷺ

ش ۵، ص ۳۲۵

محمد اظہار الحق۔ اسلام آباد

کسی کو کیا بتاؤں کون ہوں کس عہد کا ہوں
کھڑا ناقہ سواروں کی قطاریں گن رہا ہوں

ش ۸، ص ۲۰۸

محمد افضل فقیر، حافظ

شوق حرم پاک میں اٹھتے ہیں قدم تیز
دشواری منزل ہے یہاں عزم کو مہمیز

ش ۱، ص ۲۳۸

محمد بکٹین صبا۔ کراچی

عجب اک نشہ خود آگئی ذہنوں پہ چھاتا ہے
محمد مصطفیٰ ﷺ کا نام جب ہونٹوں پہ آتا ہے

ش ۸، ص ۲۱۲

محمد کمال اظہر۔ کویت

الفت مصطفیٰ ﷺ جس کو حاصل ہوئی اس پہ سمجھو خدا کی نظر ہو گئی
دو جہاں کی اسے ساری دولت ملی زندگی راہ حق میں بسر ہو گئی

ش ۶، ص ۲۱۳

محمد علی اثر۔ حیدر آباد، بھارت

خدا کے نور سے ہیں سیدالوریٰ ﷺ روشن
ازل سے تابہ ابد ان ﷺ کا سلسلہ روشن

ش ۱۴، ص ۲۱۱

جود و سخا سے صدق و صفا سے جڑے ہوئے
ان کے طفیل ہم ہیں خدا سے جڑے ہوئے

ش ۱۱، ص ۳۳۶

محمد علی صدیقی شیدا بستوی۔ بھارت

نبی ﷺ کا نور ہوا یوں جہاں میں جلوہ گر
کہ اس کے رو برو ہر روشنی ہوئی کم تر

ش ۱۶، ص ۲۶۲

بھر دے یا رب تو مرے نطق و دہن میں خوشبو
اُس کی کرتا ہوں ثنا جس سے زمن میں خوشبو

ش ۱۷، ص ۳۹۲

نظر میں نور نبی ﷺ، مدح یوں زباں پر ہے
قدم زمیں پہ ہیں، ذہن آسماں پر ہے

ش ۲۰، ص ۴۸۹

محمد یوسف۔ کراچی

نعت گوئی میں تجھے لے کے کہاں تک پہنچے
ذہن میں ابھرے جو الفاظ زباں تک پہنچے

ش ۱۷، ص ۴۰۶

یہ دل حضور ﷺ کی الفت سے پر اگر دیکھوں
تو کیا غرض ہے مجھے جو ادھر ادھر دیکھوں

ش ۲۰، ص ۵۱۲

محمود احمد برکاتی

یہ آلودہ دامن، یہ آنکھوں کا ساون، یہ قلب تپاں کی لگاتار دھڑکن
مرے ہم وطن بھی یہی تھے، یہی ہیں مرے ہم سفرائے خدائے محمد ﷺ!

ش ۵، ص ۲۹۹

محیط اسماعیل۔ کراچی

دل مرا خوش رنگ ہو جاتا ہے فکرِ نعت میں
جیسے تتلی باغ میں، قوس قزح برسات میں

ش ۱۹، ص ۵۹۱

مختار احمد کاشف۔ دہلی

جو گل نہ ہوں گے کبھی آخری نبی ﷺ کے چراغ
وہ دونوں سیرت و قرآن ہیں روشنی کے چراغ

ش ۲۰، ص ۵۰۶ تا ۵۰۷

(مدح سرکارِ علیہ السلام)

مختار علی۔ جدہ

اک نئی طرز کا معیارِ سخن جاگتا ہے
مدح سرکار سے سویا ہوا من جاگتا ہے

ش ۱۶، ص ۲۶۹

مدرسہ سرور چاند۔ لاہور

مل جائے مجھ کو نقشِ کفِ پا حضور ﷺ کا
سر پر رکھوں گا چوموں گا تحفہ حضور ﷺ کا

ش ۱۹، ص ۵۹۸

(نعت بزبان فارسی)

مرزا اسد اللہ خاں غالب

حق گرز طرزِ بیاں محمد ﷺ است
آرے، کلام حق بزبان محمد ﷺ است

ش ۱۲، ص ۳۵۲ تا ۳۵۳

مرزا عزیز فیضانی (مرحوم)

رسولِ دو عالم ﷺ نے کیا کر دکھایا
اٹھایا، جگایا، سکھایا، پڑھایا

ش ۱۹، ص ۵۶۳

مسرور کیفی

صاحبِ جود و سخا تک آگئے
غمزہ غم آشنا تک آگئے

ش ۱، ص ۲۵۱

مصدق لاکھانی۔ متحدہ عرب امارات

لب سے جب نام محمد ﷺ کو نکلتے دیکھا
ہم نے ہر بار مقدر کو بدلتے دیکھا

ش ۲۰، ص ۵۰۲

مصور لکھنوی۔ لکھنؤ

ہیں کتنی جامع و محکم رسول ﷺ کی باتیں
سنائے جا مرے ہمد رسول ﷺ کی باتیں

ش ۲، ص ۲۳۶

منظر حنفی۔ بھارت

غنجے	غنجے	کھلا	محمد	ﷺ
خوشبو	سا	پھیلتا	محمد	ﷺ

ش ۸، ص ۱۹۸

منظر وارثی

قدم قدم پہ خدا کی مدد پہنچتی ہے
دروہ سے مرے دل کو رسد پہنچتی ہے

ش ۳، ص ۲۹۸

معراج جامی، سید۔ کراچی

جب یورش الم سے پریشان ہو گیا
ذکرِ نبی ﷺ سکون کا سامان ہو گیا

ش ۳، ص ۳۲۰

میرا انگ انگ سرکار ﷺ ہے آپ کا
مدح خواں، مدح خواں، مدح خواں، مدح خواں

ش ۵، ص ۳۲۳

لذت عشق میں دل گمن ہے صرف توصیف میری زباں ہے
ہے تصور میں دربار آقا ﷺ، کیا بتاؤں کہ دل اب کہاں ہے

ش ۶، ص ۴۱۵ تا ۴۱۴

معراج حسن عامر

مری خواہش کہ میرا بھی ہو کوئی گھر مدینے میں
میں صبح شام دیکھوں خلد کا منظر مدینے میں

ش ۲، ص ۲۵۱

مقصود احمد تبسم۔ شارحہ

جب عشق ہو وابستہ نعلین محمد ﷺ
آنکھوں میں رہے نقشہ نعلین محمد ﷺ

ش ۱۵، ص ۳۸۹ تا ۳۹۰

ہم اہل ولا جب بھی گئے غارِ حرا میں
لوٹے تیری خوشبو کے مزے غارِ حرا میں

ش ۱۶، ص ۲۶۳ تا ۲۶۴

اک مطلع انوار ہیں دندانِ مبارک
رعنائی کا شہکار ہیں دندانِ مبارک

ش ۱۷، ص ۳۹۹

پہلے دی آپ ﷺ کو لولاک لما کی چادر
اور پھر اس سے بنی ارض و سما کی چادر

ش ۱۹، ص ۵۸۰ تا ۵۷۸

قدم قدم پہ نواز دیتے مرے نبی ﷺ کے قدومِ اقدس
عظیم اتنے کہ عرش چوے مرے نبی ﷺ کے قدومِ اقدس

ش ۲۰، ص ۵۰۳ تا ۵۰۵

مناظر عاشق ہر گانوی۔ بھارت

وہ جس کے نور سے بخشا ہے نور آنکھوں میں
شراب شوق کی مستی سرور آنکھوں میں

ش ۱۱، ص ۳۳۷

منتخب احمد خاں نور محمدی۔ بھارت

پیام آئے مسلسل حکایتیں آئیں
وہ آئے بعد میں پہلے بشارتیں آئیں

ش ۱۱، ص ۳۳۵

منصور ملتانی۔ کراچی

جھپک جھپک کے جوذ کر خیر الانا ﷺ کرتی ہیں میری آنکھیں
بجود کرتی ہیں میری پلکیں قیام کرتی ہیں میری آنکھیں

ش ۴، ص ۲۵۹

آپ ﷺ آئے تو ہوا عہد خزاں عہد بہار
آپ ﷺ ہیں خلق مجسم آپ ﷺ سب پر مہرباں

ش ۳، ص ۳۲۱

خامہ وحی الہی لیے آدم سے لکھا
آپ ﷺ نے متن میں سیرت اکرم سے لکھا

ش ۵، ص ۳۲۱

جہاں میں چاندنی پھیلی جونہی ماہ منور کی
زمیں والوں کے ذہنوں سے اندھیرے کی رداسر کی

ش ۶، ص ۳۱۱ تا ۳۱۰

ان کا ہے ذکر جن پہ ہوئی دلکشی تمام
پھر کیوں نہ ہوگی رخ پہ بھلا روشنی تمام

ش ۱۰، ص ۲۵۴

روح میں دل میں ہے روز و شب جلوہ گرام خیر البشر ﷺ
 کرتا رہتا ہے سانس میں مری معتبر اسم خیر البشر ﷺ

ش ۱۲، ص ۲۳۸

کبھی کچھ پہلے اس اعلیٰ نسب کی نذر کرتا ہے
 مجھے پھر سجدہ شکرانہ رب کی نذر کرتا ہے

ش ۱۲، ص ۲۳۳

منظر ایوبی۔ کراچی

خواہشیں ہوں حرف کی صورت بیاں کیوں کر حضور ﷺ
 ترجمانِ حالِ دل ہے جب یہ چشمِ تر حضور ﷺ

ش ۱۶، ص ۲۴۹

منیر قصوری، لاہور

اٹھو کہ سوئے شہر رسالت سفر کریں
 خود کو قریب روضہ خیر البشر ﷺ کریں

ش ۱۸، ص ۵۵۵

سوئے حجاز شوق اگر راہور نہ ہو
 مقصودِ عاشقان کبھی نزدیک تر نہ ہو

ش ۱۸، ص ۵۵۶

مہر وجدانی۔ کراچی

بے مثل و لا جواب ہو یکتا تمہی تو ہو
 بعد از خدا، خدائی میں تنہا تمہی تو ہو

ش ۱۹، ص ۵۶۹

(ن)

نازقادی۔ مظفر پور، بھارت

میرے نبی ﷺ کی ذات ہے، شمع رہ ہدی فقط
اہل نظر کے واسطے اسوۂ مصطفیٰ ﷺ فقط

ش ۱۱، ص ۳۵۰

نثار ترابی

یہ کس نے چاند اچھالا، کہ تو ملا ہے ہمیں
ہو نصیب اجالا، کہ تو ملا ہے ہمیں

ش ۴، ص ۲۶۰

ندیم صدیقی۔ بھارت

اگر کچھ علم ہے تو بس یہی ہے!
محمد ﷺ کو سمجھنا آگئی ہے

ش ۸، ص ۲۰۷

دیکھو گے! آؤ تم کو دکھاؤں خدا کا رنگ
کردار مصطفیٰ ﷺ میں ہے رب علیٰ کا رنگ

ش ۱۱، ص ۳۵۳ تا ۳۵۴

نذیر فتح پوری

خدا کے بعد تم ہو سننے والے، سرور عالم ﷺ
مری فریاد، میرے آہ و نالے، سرور عالم ﷺ

ش ۴، ص ۲۶۱

نسیم سحر۔ جدہ

اس قریہ بہار میں دیتے ہیں حاضری
جب بھی ہو اختیار میں دیتے ہیں حاضری

ش ۱۱، ص ۳۴۲

جتنے بھی شہر نبی ﷺ میں ذرہ ہائے خاک ہیں
سب ہمارے واسطے مانند ہفت افلاک ہیں

ش ۱۴، ص ۲۱۶

نسیم عزیزی۔ ہوڑہ، بھارت

آپ ﷺ کے ذکر سے معطر ہے میری ہر سانس کا سفر آقا ﷺ
اس سے بڑھ کر بھی آرزو کیا ہو میں ہوں ادنیٰ سا اک بشر آقا ﷺ

ش ۶، ص ۴۰۸ تا ۴۰۹

نظیر حسن عابدی، سید۔ شارجہ

سید الانبیاء، عصمت مطلقاً، مرجہا مرجہا مصطفیٰ ﷺ مرجہا
آپ ہیں شافعِ روزِ حشر و جزا، مرجہا مرجہا مصطفیٰ ﷺ مرجہا

ش ۱۵، ص ۳۸۱

نعیم تقویٰ

بروئے آیہ قرآن وہ بولتا بھی نہیں
کمالِ نطق ہے ایسا عن الھویٰ بھی نہیں

ش ۲، ص ۲۳۸

نعیم حامد علی، سید۔ مدینہ منورہ

ترپ اٹھی ہے دل میں آج نعتِ مصطفیٰ ﷺ کہیے
مگر یہ فکر ہے حرفِ ثناء کہیے تو کیا کہیے

ش ۲، ص ۲۴۴

بنورِ ساقی کوثر ﷺ جہان روشن ہے
خمیر و قلبِ منور ہیں، جان روشن ہے

ش ۵، ص ۳۱۹

نعیم صدیقی

حب رسول ﷺ پائی ہے رب و دود سے
شادابِ میری روح سلام و درود سے

ش ۳، ص ۲۹۳

نفیس القادری

جمال آپ ﷺ کا لالہ زاروں میں چمکا
بہاروں کا جلوہ، بہاروں میں چمکا

ش ۲، ص ۲۵۰

نقوی احمد پوری

اے سید والا، کرم
آقا کرم آقا

ش ۳، ص ۳۰۷

نور احمد قادری نور، حافظ، اسلام آباد

دے کر نبی ﷺ کی نعت کا ذوق بیاں مجھے
پہنچا دیا خدا نے کہاں سے کہاں مجھے

ش ۱۱، ص ۳۵۶

تقاضائے محبت ہے، انھی کی آرزو کرنا
انھی کی گفتگو کرنا، انھی کی جستجو کرنا

ش ۱۶، ص ۲۷۳

نور امروہوی۔ امریکا

دلوں میں عشق محمد ﷺ اگر نہیں ہوتا
دعائیں لاکھ کرو کچھ اثر نہیں ہوتا

ش ۱۹، ص ۵۸۸

نور محمد جرال۔ امریکا

ہجومِ عاشقاں ہے گنبدِ خضرا کے سائے میں
بڑا دل کش سماں ہے گنبدِ خضرا کے سائے میں

ش ۱۹، ص ۵۹۰

عطائے رب ہے یہ الفاظ کا خزانہ بھی
ثنائے احمد مختار ﷺ کا قرینہ بھی

ش ۱۴، ص ۲۲۴

نیرمدنی (مرحوم)

انوارِ فروشِ دو عالم ہے اک شمعِ جمیل بزمِ اُحد
یا صبحِ ازل کے چہرے سے اٹھی ہے نقابِ شامِ ابد

ش ۲، ص ۲۳۷

(و)

واصل عثمانی۔ دامام، سعودیہ

اس طرح بھی اکثراے واصل اللہ کی رحمت ہوتی ہے
طیبہ کی تمنا تھی دل میں آج اس کی زیارت ہوتی ہے

ش ۴، ص ۲۵۲

جب فزوں حد سے رنج و الم ہو گیا
ذکرِ طیبہ کیا درد کم ہو گیا

ش ۳، ص ۳۰۳

کبھی گلوں کی کبھی ہے بہار کی خوشبو
نفسِ نفس ہے نبی ﷺ کے دیار کی خوشبو

ش ۶، ص ۳۹۷

نعتِ رسول پاک ﷺ سے ایسا عطا ہوا شرف
دونوں جہاں کی نعمتیں میرے حضور صف بہ صف

ش ۹، ص ۲۴۰

جس کا جمال روکشِ شمس و قمر رہا
وہ شخص اس جہاں میں مثالِ بشر رہا

ش ۱۴، ص ۲۱۲

والی آسی۔ بھارت

مدت سے تمنا ہے دل میں یوں نعت شہ ابراہیمؑ لکھیں
سو بار درود پڑھیں ان پر جب نام ان کا اک بار لکھیں

ش ۳، ص ۳۰۲

وجاہت حسین وجاہت۔ بھارت

یہ ایک بات مقدم ہے آگہی کے لیے
حضور علیہ السلام آئے ہیں تکمیل بندگی کے لیے

ش ۱۲، ص ۲۳۷

وسیم بریلوی۔ بھارت

مدینہ حاضری دینے کا یہ معیار ہو جائے
وہی جائے کہ جس کو لوٹنا دشوار ہو جائے

ش ۳، ص ۳۰۳

یہ مہر و ماہ دلیلیں ہیں کم نظر کے لئے
کہ آسمان سجا تھا کسی سفر کے لئے

ش ۶، ص ۳۹۷

فلک کو میزبانی کی اجازت ملی ہو گی
تو بے چاری زمیں کی رات آنکھوں میں کٹی ہو گی

ش ۱۰، ص ۲۴۸

وقار صدیقی اجمیری

کس شان سے ہیں شاہد و مشہود محمد ﷺ
ہر غیب کے پردے میں ہیں موجود محمد ﷺ

ش ۱، ص ۲۵۲

یہ اعتراف ہے لازم مگر اذال کی طرح
نبی ﷺ سے ربط ہمارا ہے جسم و جاں کی طرح

ش ۳، ص ۲۹۹

(ایک شعر)

آتے ہیں وقار اب تو تغزل کو پسینے
نعت شبہ ابرار کا وہ رنگ جما ہے

ش ۱۷، ص ۳۷۷

وقار مانوی۔ دہلی

خیال مدح کرے دل، نظر سے خوشبو آئے
نفس نفس سے مرے مشک برے خوشبو آئے

ش ۶، ص ۳۰۸ تا ۳۰۷

ولی اللہ ولی عظیم آبادی۔ مدینہ منورہ (والقلم۔۔۔ بالقلم)

سن کے دیکھو زمانے کے اہل قلم
تم سے کہتی ہے کیا سورہ والقلم

ش ۲۰، ص ۴۹۵

(۵)

ہلال جعفری۔ اسلام آباد

اللہ رے یہ حسن سفر کیسا لگے گا
معراج کی منزل پہ بشر کیسا لگے گا

ش ۶، ص ۴۰۱

ہمد کا شمیری۔ سری نگر، کشمیر

ازل سے تا بہ ابد ہے نشاں محمد ﷺ کا
ہر اک جہاں سے ہے آگے جہان محمد ﷺ کا

ش ۱۳، ص ۲۳۴

(ی)

یعقوب تصور۔ ابو ظہبی

وحدانیت کی شان بھی، تائید الالہ بھی
کرنوں سے ان کی مستند، تنویر مہر و ماہ بھی

ش ۱۶، ص ۲۶۱

عظمت تخلیق کا ہر اک کمال ان کے لیے
حسن کائنات، اوصاف جمال ان کے لیے

ش ۱۷، ص ۴۰۰ تا ۴۰۱

یوسف منہاس، محمد

طبیعت خوف عصیاں سے اگر غمگین ہوتی ہے
شفاعت مصطفیٰ ﷺ کی باعث تسکین ہوتی ہے

ش ۵، ص ۳۰۹

نعتیہ نظمیں

نعتیہ نظمیں

ابوالخیر کشتی، محمد، ڈاکٹر

ش ۱، ص ۲۵۳

ش ۵، ص ۳۰۰

ش ۶، ص ۳۹۴

ہنگام نمود
قیامت کے انتظار میں

احمد صغیر صدیقی

ش ۴، ص ۲۵۸

ش ۳، ص ۳۱۵

ش ۱۰، ص ۱۵۲

نعت رسول مقبول
نعت رحمت اللعالمین
نام پھر تیرا لکھوں

اسلم انصاری

ش ۸، ص ۱۹۷

اے شہستان حرا!

افتخار امام صدیقی

ش ۵، ص ۳۱۶

تخلیق اول۔ روح کائنات کے نام

امتیاز ساغر

ش ۵، ص ۲۳۹

دل مدینے کی رہ گزر میں ہے

انور مسعود

ش ۳، ص ۳۰۰

حضور ﷺ

ش ۱۴، ص ۲۲۵

اوصاف احمد

بیکل التساہی

ش ۵، ص ۳۰۳

قدرت کا دف

حمایت علی شاعر

اعتراف

ش ۱۱، ص ۲۸۱

رشید وارثی

میلاد مصطفیٰ ﷺ کے پانچ حرف کی فضیلت

ش ۳، ص ۳۱۶ تا ۳۱۸

مدحت سلطانِ زمن ﷺ المعروف (مسدس وارثی)

ش ۱۶، ص ۲۵۱ تا ۲۵۳

ریاض حسین چودھری

غبار جاں میں آفتاب

ش ۶، ص ۳۰۲ تا ۳۱۳

تمنائے حضوری

ش ۹، ص ۲۲۵ تا ۲۳۳

طلوع فجر (نظم معری)

ش ۲۰، ص ۴۶۷ تا ۴۸۵

سرشار صدیقی

زادِ راہ

ش ۳، ص ۳۰۰

چشمِ باریاب

ش ۴، ص ۲۵۳

شبیم رومانی

وہ اور میں

ش ۱، ص ۱۱

شفیق فاطمہ شعری

حضارتِ جدید

ش ۶، ص ۱۸۷ تا ۲۰۰

ضیاء جالندھری

نگہبان

ش ۶، ص ۳۹۶ تا ۳۹۵

عبدالعزیز خالد

اے اولین و جود اے پیہرِ آخِرِ خلائق ﷺ

ش ۳، ص ۲۹۸ تا ۲۹۳

قیصر الجعفری۔ بھارت

ش ۵، ص ۳۰۳ تا ۳۰۳

مدینہ منورہ میں حضور ﷺ کا دارالقیام

عرفان بجنوری، پروفیسر۔ بھارت

ش ۳، ص ۳۰۹ تا ۳۰۸

عرض حالات بجنور سرور کائنات ﷺ

عزیز احسن۔ کراچی

ش ۹، ص ۲۴۲

دروود

عنایت علی خان۔ حیدرآباد

ش ۱۲، ص ۲۲۳ تا ۲۲۳

وہ نبی ملاحم ﷺ رسول و غلام ﷺ

عنوان چشتی۔ بھارت

ش ۶، ص ۳۹۹ تا ۳۰۱

مسادات کا داعی

قمر زیدی۔ کراچی

ش ۱۱، ص ۳۴۶

شگفتہ شیریں، ڈاکٹر

ش ۵، ص ۳۲۶

سوچ کا محور

محمود احمد برکاتی، حکیم

ش ۱۱، ص ۲۸۰ تا ۲۷۹

میں جا رہا ہوں مکے مدینے

منظف وارثی۔ لاہور

ش ۸، ص ۱۹۱ تا ۱۸۹

م ح م د

وضاحت نسیم

ش ۲، ص ۲۴۹

اذن سفر

نعتیہ دوحے، سانیٹ،

کجریاں، ماہیے

نعتیہ دوڑے

ش ۱، ص ۲۵۶

جیل عظیم آبادی

نعتیہ سانیٹ

ش ۱۱، ص ۳۵۷

تنویر پھول - کراچی

ش ۱۷، ص ۴۰۳

نعتیہ کجریاں

(کجری: گیت کی ایک قسم جو عموماً ہولی میں گاتے ہیں)

ظافر علی خاں تشنہ

ش ۳، ص ۳۲۴

وجہ کائنات

ش ۳، ص ۳۲۴

گنبد خضراء

ش ۳، ص ۳۲۴

واقعہ طائف

ش ۳، ص ۳۲۴

معراج

نعتیہ ماہیے

ش ۱۱، ص ۳۵۲

آر پی شرم ماہر ش - بھارت

ش ۵، ص ۳۲۳-۳۲۲

افضال احمد انور

ش ۵، ص ۳۱۱

انور مینائی، کولار - بھارت

ش ۳، ص ۳۲۱

منصور ملتانی

نعتیه رباعیات، قطعات، گیت

نعتیہ رباعیات

ش ۵، ص ۲۹۶	حامد حسن قادری
ش ۱۱، ص ۳۳۳	ظہر رضوی برق۔ بھارت
ش ۱۷، ص ۳۹۰	ظہیر غازی پوری۔ بھارت
ش ۱۷، ص ۳۸۲	فدا خالیدی دہلوی (مرحوم)
ش ۱۷، ص ۳۸۷	قمر عینی۔ اسلام آباد
	ناوک حمزہ پوری۔ بھارت
ش ۱۱، ص ۳۳۳	رحمت کی پھوار
ش ۱۱، ص ۳۳۳	دل کو نین کی دھڑکن
ش ۱۱، ص ۳۳۳	اکملت لکم
ش ۱۱، ص ۳۳۳	محسن اعظم ﷺ
ش ۱۷، ص ۳۸۳	وقار صدیقی اجمیری (مرحوم)

نعتیہ قطعات

ش ۱۳، ص ۲۳۳	احمد صغیر صدیقی۔ کراچی
ش ۱۵، ص ۳۶۸	شان الحق حق۔ کناڈا
ش ۱۰، ص ۲۵۲	قمر زیدی۔ کراچی

نعتیہ گیت

ریاض حسین چودھری

شہر طیبہ کو جاتی ہواؤ! میرے سینے سے بھی لگ کے جانا
پیش کر کے سلاموں کی ڈالی، میرا سب حال ان کو بتانا

ش ۵، ص ۳۱۳ تا ۳۱۴

نعتیه تضامین

تضامین برکلام رضا

افضال احمد انور۔ فیصل آباد

جو بھی ہاتوں میں لیے نعتیہ دیوان گیا
حشر میں بن کے وہ حسان کا مہمان گیا

ش ۱۸، ص ۵۵۸

اکرم رضا، محمد۔ گوجرانوالہ

کھل اٹھا زندگی کا معطر چمن
پھر مہکنے لگے دل کے سر و سمن

ش ۱۸، ص ۵۵۱

بدر القادری، مولانا

جلوۂ لوح و قلم طلعت و رعنائی دوست
روئے انجم ہے مگر غازۂ زیبائی دوست

ش ۱۸، ص ۳۴۳

بشیر حسین ناظم

پیکر نور و شمیم، مظہر منان گیا
مطلع بدر کرم، منت دیان گیا

ش ۱۸، ص ۳۳۳ تا ۳۳۷

قصر دل کا اجالا ہمارا نبی
رحمت حق تعالیٰ ہمارا نبی

ش ۱۸، ص ۳۳۸ تا ۳۴۰

”و جہاں کے نگار پھرتے ہیں
بن کے رحمت شعار پھرتے ہیں

ش ۱۸، ص ۳۳۱ تا ۳۳۲

شاہ طلحہ رضوی برقی، سید

ہاں رب کی طلب پہ شبِ اسری اس شان سے عرشِ علا جانا
فرمایشِ حضرتِ موسیٰ پر کئی بار وہاں آنا جانا

ش ۱۸، ص ۳۳۰ تا ۳۳۲

محمد قاسم حسین ہاشمی مصطفائی

جز تیرے ہے نہ کوئی ہوا خواہ، لے خبر
نفسِ لعین ہے دشمن و بدخواہ، لے خبر

ش ۱۸، ص ۳۱۳ تا ۳۱۵

مرتے دم ایمان کی پیاری فضا کا ساتھ ہو
شمعِ لولاکِ نورِ کبریا کا ساتھ ہو

ش ۱۸، ص ۳۱۶ تا ۳۱۹

عزیز احسن

(زوجہ پاک منزل و اطمینانی علیہ السلام)

ماہِ صدق و صفا کی حسینِ روشنی
جس کے ماتھے کا جھومر صداقتِ بنی

ش ۱۸، ص ۳۳۳

نصیر الدین نصیر گولڑوی، سید

دل کے آنگن میں یہ اک چاند سا اتر آیا ہے
موجِ زن آنکھوں میں یہ نور کا دریا کیا ہے

ش ۱۸، ص ۳۲۲ تا ۳۲۵

صاحب تاج عزت پہ لاکھوں سلام
واقف راز فطرت پہ لاکھوں سلام

ش ۱۸، ص ۳۳۵ تا ۳۳۸

ہلال جعفری، ڈاکٹر

اللہ اللہ! تری شان، یہ رتبہ تیرا
موجزن دہر میں ہے بحر عطایا تیرا

ش ۱۸، ص ۳۲۶ تا ۳۲۷

نور کی دہلیز پر حاضر ہے منگتا نور کا
مانگتا ہے والی بطحا سے ٹکڑا نور کا

ش ۱۸، ص ۳۲۸ تا ۳۳۵

تضمین برکلام حسن بریلوی

حافظ عبدالغفار حافظ - کراچی

کیا بساؤں سر میں عشق شہ کا سودا چھوڑ کر
جاں نچھاور کیوں کروں ادنیٰ پہ اعلیٰ چھوڑ کر

ش ۱۷، ص ۳۹۶ تا ۳۹۸

تضامین برکلام غالب

بشیر حسین ناظم - اسلام آباد

بالا ز عقل ذرۂ شان محمد ﷺ ست
خلق عظیم تیغ و سنان محمد ﷺ ست

ش ۱۲، ص ۳۳۹ تا ۳۵۱

میں ماسوا کی نقش گری میں تھا محو و مست
بھولی ہوئی تھی کیفیت بادۂ الست

ش ۱۲، ص ۳۳۳ تا ۳۳۴

شاہ حسین نہری۔ بھارت

جس نے آپ ﷺ کو دیکھا اس نے دیکھنا پایا
پرتو الہی کا اصل پرتوا پایا

ش ۲۰، ص ۴۹۴

عبدالعزیز خالد۔ لاہور

سخنوری کے سفر میں یہ کیا مقام آیا
صریر خامہ سے آوازۂ سلام آیا

ش ۱۲، ص ۳۳۱ تا ۳۳۲

عبدالمالک مضطر۔ کراچی

پیام رب کا جو انسان کے غیے لایا
نمونہ خلق کا، رستہ فلاح کا دکھلایا

ش ۱۲، ص ۳۳۵ تا ۳۳۸

عرش ہاشمی۔ اسلام آباد

اپنے دکھ کی دوا کرے کوئی
جب بھی ان کی ثنا کرے کوئی

ش ۱۳، ص ۲۴۰

ناصر کاظمی

یہ کون طائرِ سدرہ سے ہم کلام آیا
جہانِ خاک کو پھر عرش کا سلام آیا

ش ۱۲، ص ۳۳۹ تا ۳۴۰

تضامین برکلام قدسی

تابش دہلوی

ذکر اوصاف ترا، موجب راحت طلبی
مفتخر ذات پہ تیری ہوئی عالی نسب

ش ۲، ص ۲۳۶

رشید وارثی۔ کراچی

دشت ادراک میں بے تاب تھی عرفاں طلبی
وادی، شوق میں پروان چڑھا عشق نبی ﷺ

ش ۱۲، ص ۲۳۳ تا ۲۳۴

ناوک حمزہ پوری۔ گیا، بھارت

دل میں خوابیدہ ہے ارمان، یہ خواہش ہے دلی
کاش دربار مدینہ میں ہو میری طلبی

ش ۶، ص ۳۹۸

تضمین برکلام خواجہ میر درد

حافظ عبدالغفار حافظ

ممکن نہیں عرفان ترے جاہ و حشم کا
اس راہ میں بارہا نہیں دو چار قدم کا

ش ۴، ص ۱۴

ہائیکو

حمدیہ ہائیکو

احمد صغیر صدیقی

ش ۱۱، ص ۱۰

ش ۲۰، ص ۴۹۰

ش ۴، ص ۱۳

ش ۱۱، ص ۱۰

ش ۱، ص ۱۰

ش ۴، ص ۱۳

ش ۱، ص ۱۰

ش ۱، ص ۱۰

ش ۱، ص ۱۰

ش ۴، ص ۱۳

ش ۴، ص ۱۳

ش ۶، ص ۱۲

ش ۱۱، ص ۱۰

اقبال حیدر

اقبال نجمی، محمد

تاجدار عادل

جمیل ملک

سرشار صدیقی

صبح رحمانی

محسن بھوپالی

معراج جامی، سید

نعتیہ ہائیکو

احمد صغیر صدیقی

ش ۱۱، ص ۳۴۸

ش ۱۲، ص ۲۳۴

ش ۲۰، ص ۴۹۰

ش ۹، ص ۲۴۵

ش ۱۶، ص ۲۶۶

ش ۵، ص ۳۱۵

ش ۲، ص ۲۵۲

ش ۶، ص ۳۹۹

ش ۲، ص ۲۵۲

اقبال حیدر

شفیق الدین شارق

صبح رحمانی

لالہ سحرانی

یعقوب غزنوی، محمد

منظوم تراجم

آفتاب کری

میں سوچتی ہوں

By: Sister Cmilla Badr

I wonder

ش ۴، ص ۱۹۶ تا ۱۹۸

ابوالخیر کشتی، محمد، ڈاکٹر

نقش ہے وجدان پر میرے

ہشام علی حافظ

اسمک مرسوم فی وجدانی

ش ۲، ص ۲۵۳

محمد میرا بیٹا ہے

ہشام علی حافظ

لی ابن مثلك اسمہ محمد

ش ۳، ص ۲۸۶ تا ۲۸۸

اسلم انصاری، ڈاکٹر۔ ملتان

حق جلوہ گر ہے طرز بیان حضور سے
بے شک، کلام حق ہے زبان حضور سے

غالب

حق جلوہ گر ز طرز بیان محمد است
آرے، کلام حق بزبان محمد است

ش ۱۲، ص ۳۵۲ تا ۳۵۵

افتخار احمد عدنی۔ کراچی

جلوہ ہے حق کا طرز بیان محمدی
ہاں ہے کلام حق بزبان محمدی

غالب

حق جلوہ گر ز طرز بیان محمد است
آرے، کلام حق بزبان محمد است

ش ۱۲، ص ۳۵۶ تا ۳۵۷

امانت، ڈاکٹر۔ بھارت

یہ راز کیا لبوں سے افشا
ان دیکھے خدا کو تم نے دیکھا

جگر مراد آبادی

اے از لب صاقت شنیدہ
نادیدہ خدا، خدائے دیدہ

ش ۱۲، ص ۱۷۷ تا ۱۷۸

ایم اے تشنہ۔ بھارت

ہم نے محمد ﷺ کی زبانی یہ سنا ہے
دیکھا تو نہیں اس کو مگر ایک خدا ہے

جگر مراد آبادی

اے از لب صاقت شنیدہ
نادیدہ خدا، خدائے دیدہ

ش ۱۲، ص ۱۷۸ تا ۱۷۹

رکس احمد عثمانی

قصیدہ بانٹ سعاد

ش ۱۰، ص ۱۷۱ تا ۱۸۳

سحر انصاری، پروفیسر

ہماری حمد کا طالب خدا نہیں
محمد ﷺ چشمِ برراہِ ثنا نہیں

مرزا مظہر جان جاناں

خدا در انتظارِ حمدِ مانیت
محمد ﷺ چشمِ برراہِ ثنا نیست

ش ۳، ص ۲۸۹

سروہارن پوری، حکیم

ہمارے سید و مولا ﷺ

امام شرف الدین بوسیریؒ

الصباح بدا من طلعتہ

ش ۱۷، ص ۸

سیفی مراد آبادی

حمد اس کی مثل بحرِ کرم بے کراں بنے
ایسی کہ شکرِ نعمتِ ہر دو جہاں بنے
خواجہ معین الدین چشتی اجمیریؒ

حمد یکہ ہمچو بحرِ کرم بیکراں بود
حمد یکہ شکرِ نعمتِ ہر دو جہاں بود

ش ۱۶، ص ۱۰ تا ۱۱

جب سے مقیم جاں ہے، جاناں رسولِ برحق
سو در کھلے ہیں دل سے تا جاں رسولِ برحق

خواجہ معین الدین چشتی اجمیریؒ

در جاں چو کرد منزل جانان ما محمد ﷺ
صد در کشاد در دل از جان ما محمد ﷺ

ش ۱۶، ص ۱۱

شاہن فصیح ربانی

کبھی وہ در پہ بلائیں تو بات بن جائے
جو میرے بھاگ جگائیں تو بات بن جائے

عبدالقادر قادری

کر ہے در تے بلاؤ تے گل بنڑیں گچھے
جے مھاڑے لیکھ جفاؤ تے گل بنڑیں گچھے

ش ۶، ص ۳۱۷

صبا کبر آبادی

قصیدہ نعمانؒ

ش ۴، ص ۱۹۲ تا ۱۹۳

کیا عقل تری ذات کے پہلو جانے
کیا فکر، صفت تیری سر مو جانے

عمر خیام

کنہ خردم در خور اثبات تو نیست
و اندیشہ من بجز مناجات تو نیست

ش ۷، ص ۲۵۰

اے سید السادات! ترے در پہ کھڑا ہوں
خوشنودی کی امید میں مصروف دعا ہوں
(امام اعظم ابوحنیفہ نعمان بن ثابتؒ کی عربی نعت کا منظوم ترجمہ)

ش ۱۲، ص ۱۷۴ تا ۱۷۵

نئے ذکھ (وفیات)

(آ)

ش ۹، ص ۱۲	آصف مظہر حسین
ش ۲، ص ۱۰	آفتاب احمد نقوی
ش ۲۰، ص ۱۲ تا ۱۳	آفتاب کریبی

(ا)

ش ۲۰، ص ۱۱ تا ۱۲	ابوالخیر کشفی، سید محمد، ڈاکٹر
ش ۱۹، ص ۱۷ تا ۱۸	احمد ندیم قاسمی
ش ۱۷، ص ۵۱۰	ادیب رائے پوری
ش ۳، ص ۱۱	افسر ماہ پوری
ش ۲۰، ص ۱۸	امین علی نقوی، سید
ش ۲۰، ص ۱۳ تا ۱۵	انصار الہ آبادی، شاہ

(ت)

ش ۱۷، ص ۵۰۹	تابش دہلوی
-------------	------------

(ث)

ش ۱۹، ص ۱۸	ثناء اللہ بیٹ
------------	---------------

(ج)

ش ۱۹، ص ۱۸	حنیف اسعدی
------------	------------

(خ)

ش ۲۰، ص ۱۳ تا ۱۴	خورشید احمد، الحاج
------------------	--------------------

(ر)

ش ۳، ص ۱۲

رضی دہلوی

ش ۲۰، ص ۱۹

رفیق عزیزی، سید، بابا

(ز)

ش ۲۰، ص ۱۸

زاہد الیاس رحمانی

(ش)

ش ۹، ص ۱۲

شریف الدین تیر

ش ۱۲، ص ۱۲

شوکت ہاشمی

ش ۱۵، ص ۱۲

مشتاق قادری

ش ۲۰، ص ۱۶ تا ۱۷

شہر یار قدوسی، صاحبزادہ

(ص)

ش ۱۹، ص ۱۸

صابر براری

ش ۹، ص ۱۲

صائم چشتی

ش ۳، ص ۱۱

صہبا اختر

(ع)۰

ش ۲۰، ص ۱۶

عابد بریلوی

ش ۲۰، ص ۱۳

عبد الحکیم شرف قادری، علامہ

ش ۲، ص ۱۰ تا ۱۱

عبد العزیز شرقی اختر لکھنوی، مولانا

ش ۳، ص ۱۱

عبد المجید سندھی، ڈاکٹر

ش ۱۵، ص ۱۲

علی محمد واجد

(ف)

فیروز شاہ، محمد

ش ۲۰، ص ۱۷

(ق)

قمر عینی

ش ۲۰، ص ۱۷

(م)

مسرور کیفی

ش ۱۵، ص ۱۲

منصور تابش

ش ۲۰، ص ۱۹

(ن)

نذیر حسین نظامی

ش ۱۹، ص ۱۸

نفیس الحسنی، سید

ش ۲۰، ص ۱۵ تا ۱۶

خطوط

(۲)

آزاد، محمد اسماعیل۔ بھارت

ش ۹، ص ۲۵۴ تا ۲۵۳

ش ۱۱، ص ۳۶۳ تا ۳۵۹

ش ۱۲، ص ۳۸۴ تا ۳۸۳

ش ۱۳، ص ۲۴۴ تا ۲۴۳

ش ۸، ص ۲۵۳

ش ۴، ص ۳۱۴

ش ۱۸، ص ۷۸۶ تا ۷۸۷

آزاد، جگن ناتھ۔ نئی دہلی، بھارت

آشوسہانی۔ دہلی، بھارت

آصف ثاقب۔ یوئی ہزارہ

(۱)

ابوالخیر کشفی، سید، محمد، ڈاکٹر۔ کراچی

احسان الحق، ڈاکٹر۔ کراچی

احمد صغیر صدیقی۔ کراچی

ش ۲، ص ۳۰۱ تا ۲۹۷

ش ۳، ص ۳۳۷

ش ۳، ص ۳۲۸ تا ۳۲۹

ش ۴، ص ۳۱۴ تا ۳۱۳

ش ۵، ص ۳۷۵ تا ۳۷۴

ش ۶، ص ۴۲۸ تا ۴۲۷

ش ۹، ص ۲۵۶ تا ۲۵۵

ش ۱۱، ص ۴۱۰ تا ۴۰۸

ش ۱۲، ص ۴۳۸ تا ۴۳۷

ش ۱۳، ص ۲۹۹ تا ۲۹۸

ش ۱۵، ص ۴۷۸ تا ۴۷۵

ش ۱۶، ص ۳۹۶ تا ۳۹۵

ش ۱۷، ص ۴۹۸ تا ۴۹۳

ش ۱۸، ص ۷۶۰ تا ۷۵۷

ش ۱۹، ص ۶۰۹ تا ۶۰۷

ش ۲۰، ص ۵۸۱۴۵۸۰	اختر بلگرامی، حافظ، محمد۔ کراچی
ش ۶، ص ۴۲۸	ارشداقبال۔ لاہور
ش ۳، ص ۳۵۱۴۳۵۰	الحق قریشی، محمد، ڈاکٹر۔ فیصل آباد
ش ۵، ص ۳۶۲	اسلوب احمد انصاری۔ علی گڑھ، بھارت
ش ۴، ص ۳۰۱۴۳۰۰	اشتیاق طالب۔ کراچی
ش ۳، ص ۳۴۷۴۳۴۶	افتخار امام صدیقی۔ ممبئی، بھارت
ش ۵، ص ۳۶۷	
ش ۱۳، ص ۲۳۳۴۲۳۲	
ش ۱۸، ص ۷۹۰۴۷۸۷	افروز قادری، محمد۔ چریا کوٹی، بھارت
ش ۱۸، ص ۷۷۵۴۷۶۷	افضل خاکسار، محمد۔ فیصل آباد
ش ۳، ص ۳۴۶۴۳۴۴	اقبال احمد فاروقی، پیرزادہ۔ لاہور
ش ۴، ص ۳۱۳	
ش ۵، ص ۳۷۴۴۳۷۲	
ش ۱۲، ص ۴۲۸۴۳۲۶	
ش ۱۸، ص ۷۵۴۴۷۵۲	اقبال جاوید، محمد۔ گوجرانوالہ
ش ۱۱، ص ۴۰۸۴۴۰۷	اکرم رضا، محمد۔ گوجرانوالہ
ش ۱۵، ص ۴۷۵۴۴۷۱	
ش ۱۲، ص ۴۲۴۴۳۲۲	امیر الاسلام صدیقی۔ کراچی
ش ۴، ص ۳۱۱۴۳۱۰	امین راحت چغتائی۔ راولپنڈی
ش ۱۱، ص ۳۷۲۴۳۷۱	
ش ۳، ص ۳۳۵	انوار سدید، ڈاکٹر۔ لاہور
ش ۶، ص ۴۱۹	
ش ۵، ص ۳۶۵۴۳۶۴	انور مینائی، ڈاکٹر۔ کولار، بھارت

(ت)

ش ۵، ص ۳۶۱	تابش دہلوی۔ کراچی
ش ۳، ص ۳۳۵	تحسین فراقی۔ لاہور
ش ۱۲، ص ۳۳۲	تنویر پھول۔ کراچی
ش ۱۸، ص ۷۸۳	
ش ۲۰، ص ۵۷۶	

(ج)

ش ۵، ص ۳۷۷	جاوید احمد مغل۔ جیکب آباد
ش ۴، ص ۳۱۱	جعفر بلوچ، پروفیسر۔ لاہور
ش ۴، ص ۳۰۰	جمیل الدین عالی۔ کراچی
ش ۳، ص ۳۲۹	جمیل جالبی، ڈاکٹر۔ کراچی
ش ۹، ص ۲۴۶	
ش ۱۸، ص ۷۵۷	جوہر قدوسی، ڈاکٹر۔ بھارت

(ح)

ش ۱۲، ص ۳۳۳	حافظ عبدالغفار حافظ۔ کراچی
ش ۱۵، ص ۳۸۷	
ش ۱۶، ص ۳۱۴	
ش ۱۷، ص ۵۰۱	
ش ۱۸، ص ۷۸۳	
ش ۵، ص ۳۷۷	حافظ حبیب الرحمن سیال۔ نواب شاہ
ش ۵، ص ۳۶۷	حسرت کاس گنجوی، ڈاکٹر۔ حیدر آباد
ش ۶، ص ۳۲۵	
ش ۱۵، ص ۷۷۱	حفیظ الرحمن احسن۔ لاہور

حفیظ تائب، پروفیسر۔ لاہور

ش ۲، ص ۸۳۰ تا ۳۱۰

ش ۳، ص ۳۳۳ تا ۳۳۵

ش ۱۱، ص ۲۷۱

حمایت علی شاعر۔ کراچی

(خ)

خورشید رضوی، ڈاکٹر۔ لاہور

ش ۴، ص ۳۰۵

ش ۵، ص ۳۶۳

(ر)

راغب مراد آبادی۔ کراچی

رزاق افسر۔ بھارت

رشید اختر خاں۔ بھارت

رشید ارشد۔ سیالکوٹ

رفیع الدین اشفاق، ڈاکٹر۔ ناگپور، بھارت

ش ۲، ص ۳۰۲

ش ۱۶، ص ۳۱۲ تا ۳۱۳

ش ۸، ص ۲۷۱ تا ۲۷۲

ش ۱۶، ص ۴۰۶ تا ۴۱۰

ش ۳، ص ۳۳۰

ش ۴، ص ۳۰۰

ش ۱۳، ص ۳۰۲ تا ۳۰۵

ش ۱۱، ص ۳۶۵ تا ۳۶۶

ش ۲، ص ۳۱۱

ش ۱۸، ص ۷۷۵ تا ۷۷۶

ش ۱۵، ص ۸۵ تا ۸۷

ش ۱۶، ص ۳۱۱ تا ۳۱۲

روف پارکھ، ڈاکٹر۔ کراچی

رئیس احمد نعمانی، ڈاکٹر۔ علی گڑھ

ریاض حسین چوہدری۔ لاہور

ریاض حسین چوہدری۔ سیالکوٹ

ریاض حسین زیدی، سید۔ ساہیوال

(ز)

زبیر قادری، محمد۔ بھارت

ش ۱۷، ص ۵۰۶ تا ۵۰۸

(س)

ش ۳، ص ۳۵۰	سجاد خن - کراچی
ش ۱۳، ص ۲۴۲	سحر انصاری، پروفیسر - کراچی
ش ۵، ص ۳۶۵	سرشار صدیقی - کراچی
ش ۶، ص ۴۳۶ تا ۴۳۰	سعید بدر - لاہور
ش ۲، ص ۲۹۵ تا ۲۹۶	سعید، حکیم محمد - کراچی
ش ۸، ص ۲۶۸ تا ۲۷۰	سلطان جمیل نسیم
ش ۱۷، ص ۴۱۳ تا ۴۱۵	
ش ۴، ص ۳۰۲	سلیم اختر، ڈاکٹر - لاہور
ش ۵، ص ۳۶۲	
ش ۱۸، ص ۷۶۲ تا ۷۶۷	سلیم یزدانی - کراچی
ش ۶، ص ۴۳۷ تا ۴۴۰	سہیل احمد صدیقی - کراچی

(ش)

ش ۱۵، ص ۳۹۴ تا ۳۹۵	شان الحق حق - کینیڈا
ش ۴، ص ۳۱۴ تا ۳۱۵	شاہ انجم - حیدر آباد
ش ۲، ص ۳۱۴	شاہنواز مرزا - کراچی
ش ۴، ص ۳۱۶	
ش ۶، ص ۴۲۵ تا ۴۲۶	شاہ رشاد عثمانی - گیا، بہار
ش ۲۰، ص ۵۷۶ تا ۵۸۷	شاہ حسین نہری - کراچی
ش ۴، ص ۳۰۲ تا ۳۰۳	شاہ رشاد عثمانی، ڈاکٹر - کرناٹک، بھارت
ش ۱۱، ص ۳۶۶ تا ۳۶۸	
ش ۲، ص ۳۰۵ تا ۳۰۶	شبیم رومانی - کراچی
ش ۳، ص ۳۴۹ تا ۳۵۰	شبیر احمد قادری - فیصل آباد
ش ۱۸، ص ۷۷۷ تا ۷۸۰	

شفقت رضوی۔ کراچی

ش ۴، ص ۳۰۶ تا ۳۰۷

شفقت رضوی، پروفیسر۔ امریکا

ش ۱۸، ص ۴۸ تا ۵۲

تخلیل عادل زادہ۔ کراچی

ش ۴، ص ۳۰۹ تا ۳۱۰

تخلیف شیریں، ڈاکٹر۔ کراچی

ش ۵، ص ۳۷ تا ۳۸

شمس الرحمن فاروقی، ڈاکٹر۔ بھارت

ش ۱۸، ص ۳۹ تا ۴۰

شمیم احمد گوہر، سید، ڈاکٹر۔ بھارت

ش ۱۵، ص ۳۹۹ تا ۴۰۱

شہزاد مجیدی، محمد۔ لاہور

ش ۲۰، ص ۵۷

شیدا بستوی۔ بھارت

ش ۲۰، ص ۵۷ تا ۵۸

(ص)

صابر سنبھلی، ڈاکٹر۔ بھارت

ش ۱۷، ص ۳۸۰ تا ۳۸۲

صادق لالہ صحرائی، محمد۔ جہانیاں پنجاب

ش ۶، ص ۲۲۵

(ض)

ضیاء الحسن۔ کراچی

ش ۵، ص ۳۷

(ط)

طاہر تونسوی، ڈاکٹر۔ ملتان

ش ۴، ص ۳۰۹

طلحہ رضوی برق، سید، ڈاکٹر۔ بھارت

ش ۱۵، ص ۳۹۷ تا ۳۹۹

ش ۱۸، ص ۴۱ تا ۴۶

(ظ)

ظہیر غازی پوری۔ بھارت

ش ۱۶، ص ۳۹۶ تا ۳۹۷

ش ۱۸، ص ۶۱ تا ۶۲

(ع)

عاصی کرناٹی، پروفیسر۔ ملتان

ش ۳، ص ۳۳۴

ش ۴، ص ۳۰۷

ش ۵، ص ۳۶۳

ش ۹، ص ۲۳۸۵۲۳۶

ش ۱۲، ص ۳۸۲۵۳۷۷

ش ۱۸، ص ۷۷۷

ش ۱۹، ص ۶۰۳۵۶۰۱

ش ۲۰، ص ۵۸۰۵۵۷۹

ش ۱۱، ص ۳۷۱۵۳۶۸

ش ۳، ص ۳۳۸

ش ۱۸، ص ۷۹۳۵۷۹۰

ش ۳، ص ۳۳۳۵۳۳۰

ش ۶، ص ۴۲۷۵۳۲۶

ش ۸، ص ۲۶۸۵۲۶۲

ش ۲، ص ۳۱۲۵۳۱۱

ش ۱۱، ص ۴۱۰

ش ۱۸، ص ۷۸۶۵۷۸۳

ش ۱۹، ص ۶۱۵۵۶۱۰

ش ۴، ص ۳۰۹۵۳۰۸

ش ۵، ص ۳۶۳۵۳۶۲

عبدالحکیم شرف قادری، علامہ۔ لاہور

عبدالشکور ساجد، ڈاکٹر۔ فیصل آباد

عبدالعزیز خالد۔ لاہور

عبدالقیوم لطفی۔ سعودی عرب

عبداللہ عباس ندوی، ڈاکٹر۔ جدہ، سعودی عرب

عبدالنعمیم عزیز، ڈاکٹر۔ بریلی، بھارت

عرش ہاشمی۔ اسلام آباد

عزیز الدین خاکی القادری۔ کراچی

عطاء الرحمن قادری رضوی، حافظ۔ لاہور

عنایت علی خان، پروفیسر، حیدرآباد سندھ

عنوان چشتی، ڈاکٹر۔ نئی دہلی بھارت

(غ)

غلام مصطفیٰ خان، ڈاکٹر۔ حیدرآباد

غلام یحییٰ انجم، ڈاکٹر۔ بھارت

ش ۴، ص ۲۹۹

ش ۱۷، ص ۴۱۳۵۴۱۲

غوث مٹھراوی۔ کراچی

ش ۶، ص ۴۲۹ تا ۴۳۰

(ف)

فرمان فتح پوری، ڈاکٹر۔ کراچی

ش ۲، ص ۲۹۶ تا ۲۹۷

ش ۱۱، ص ۳۵۹

فیاض ٹانڈوی۔ بھارت

ش ۲۰، ص ۵۸۳ تا ۵۸۱

فیروز شاہ، محمد۔ میانوالی

ش ۱۳، ص ۲۹۹ تا ۳۰۱

ش ۱۶، ص ۳۹۷ تا ۴۰۰

ش ۱۷، ص ۵۰۵ تا ۵۰۱

ش ۱۹، ص ۶۰۷

فیض رسول فیضان، پروفیسر۔ گوجرانوالہ

ش ۱۶، ص ۴۲۲

(ق)

قمر عینی۔ راولپنڈی

ش ۱۷، ص ۴۱۶ تا ۴۱۹

قمریزدانی۔ سیالکوٹ

ش ۴، ص ۳۱۱

قیصر نجفی، پروفیسر۔ کراچی

ش ۱۳، ص ۳۰۵ تا ۳۱۰

ش ۱۵، ص ۴۷۸ تا ۴۸۵

ش ۱۶، ص ۴۰۰ تا ۴۰۶

ش ۱۸، ص ۴۳۵ تا ۴۳۹

(ک)

کالی داس گیتارضا۔ ممبئی بھارت

ش ۵، ص ۳۶۱

کوکب حیدر آبادی۔ نیویارک، امریکہ

ش ۴، ص ۳۱۳ تا ۳۱۴

کوکب نورانی اوکاڑوی، مولانا۔ کراچی

ش ۲، ص ۳۰۴ تا ۳۰۵

ش ۴، ص ۳۰۴ تا ۳۰۵

ش ۵، ص ۴۷۰ تا ۴۷۲

- ش ۶، ص ۴۲۵۵۴۲۰
 ش ۸، ص ۴۶۲۵۴۵۳
 ش ۹، ص ۴۵۳۵۴۲۸
 ش ۱۱، ص ۴۰۷۵۴۷۲
 ش ۱۲، ص ۴۲۲۵۴۸۴
 ش ۱۳، ص ۴۹۴۵۴۴۷
 ش ۱۵، ص ۴۷۰۵۴۰۲
 ش ۱۶، ص ۳۹۴۵۴۴۳
 ش ۱۷، ص ۴۸۰۵۴۱۹
 ش ۲۰، ص ۵۶۶۵۵۱۵

(گ)

- ش ۴، ص ۳۱۹۵۳۱۷
 ش ۵، ص ۳۷۰۵۳۶۹

گمنام قاری۔ کراچی

گوہر ملیانی۔ صادق آباد

(م)

- ش ۱۲، ص ۴۲۵
 ش ۲، ص ۳۱۴۵۳۱۳
 ش ۱۶، ص ۴۲۱۵۴۱۸
 ش ۵، ص ۳۶۶
 ش ۶، ص ۴۲۰
 ش ۱۵، ص ۴۷۰
 ش ۱۸، ص ۷۶۱۵۷۶۰
 ش ۳، ص ۳۳۹

مبارک حسین مصباحی۔ جامعہ اشرفیہ مبارک پور، بھارت

مجید فکری۔ کراچی

محسن احسان۔ پشاور

محسن بھوپالی۔ کراچی

ش ۱۶، ص ۴۲۳ تا ۴۲۴

ش ۳، ص ۳۲۹

ش ۵، ص ۳۶۷ تا ۳۶۹

ش ۲، ص ۳۰۶ تا ۳۰۷

ش ۲، ص ۳۰۳ تا ۳۰۴

ش ۱۶، ص ۳۳۰ تا ۳۳۱

ش ۱۷، ص ۴۰۹ تا ۴۱۲

ش ۲، ص ۳۱۰ تا ۳۱۱

ش ۴، ص ۳۱۵ تا ۳۱۶

ش ۱۸، ص ۷۴۰ تا ۷۴۱

ش ۱۹، ص ۶۰۳ تا ۶۰۴

ش ۱۶، ص ۴۲۲ تا ۴۲۳

ش ۹، ص ۲۵۴ تا ۲۵۵

ش ۱۷، ص ۴۸۲ تا ۴۹۳

ش ۱۹، ص ۶۰۹ تا ۶۱۰

محمد علی صدیقی - بھارت

مختار الدین احمد آرزو، ڈاکٹر - بھارت

مرزا اختیار حسین کیف، ڈاکٹر - کراچی

مشفق خواجہ - کراچی

مصباح الدین ثکلیل، شاہ - کراچی

منظف وارثی - کراچی

معز الدین، حافظ - لاہور

معین الدین عقیل، ڈاکٹر - کراچی

مقصود احمد تبسم - دہلی

ملک الظفر سہسرامی، مولانا - بھارت

منور حسین سرمد، حافظ، ڈاکٹر - گوجرانوالہ

(ن)

ش ۵، ص ۳۶۶

ش ۹، ص ۲۴۶

ش ۶، ص ۴۲۸ تا ۴۲۹

ش ۴، ص ۳۱۲

ش ۶، ص ۴۳۷

ش ۶، ص ۴۲۷

ش ۳، ص ۳۳۹ تا ۳۴۰

نجم الاسلام، ڈاکٹر - حیدرآباد

ندیم صدیقی - ممبئی، بھارت

نسیم سحر - جدہ، سعودی عرب

نسیم عزیز - ہوڑہ، بھارت

نصیر احمد ناصر - میرپور، آزاد کشمیر

نقوی احمد پوری - احمد پور شرقیہ

(و)

ش ۳، ص ۳۳۸۵۳۳۷	وامق عدنان۔ لندن
ش ۱۶، ص ۳۳۰۵۳۳۹	وحید اشرف کچھوچھوی، سید، ڈاکٹر۔ بھارت
ش ۱۸، ص ۷۴۷۵۷۴۶	
ش ۴، ص ۲۹۹	وزیر آغا، ڈاکٹر۔ سرگودھا
ش ۳، ص ۳۳۷	وسیم بریلوی، پروفیسر۔ بھارت
ش ۴، ص ۳۰۳۵۳۰۱	وقار اشدی، ڈاکٹر۔ کراچی
ش ۴، ص ۳۰۶۵۳۰۵	وقار احمد رضوی، ڈاکٹر۔ کراچی
ش ۲۰، ص ۵۷۶	ولی اللہ ولی صدیقی عظیم آبادی۔ مدینہ منورہ

(ھ)

ش ۱۹، ص ۶۰۷۵۶۰۴	ہاشم حسین، سید۔ کراچی
ش ۱۷، ص ۵۰۶۵۵۰۵	ہمایوں اشرف۔ لندن

(ی)

ش ۶، ص ۴۱۹	یحییٰ نشیط، سید، ڈاکٹر۔ بھارت
ش ۱۱، ص ۳۶۵۵۳۶۳	
ش ۱۲، ص ۳۸۳۵۳۸۲	
ش ۱۵، ص ۳۹۷۵۳۹۵	
ش ۱۶، ص ۳۳۲۵۳۳۱	
ش ۱۷، ص ۴۱۶۵۴۱۵	
ش ۱۸، ص ۷۴۸۵۷۴۷	
ش ۶، ص ۴۱۸	یونس اگاسکر، ڈاکٹر۔ ممبئی، بھارت

متفرقات

اشاریہ

مصباح العثمان

اشاریہ نعت رنگ (شمارہ ۳۲۱)

ش ۴، ص ۳۳۳ تا ۳۳۱

بازیافت

راجا رشید محمود

عہد نعت میں ایک گلدستے کی یاد

ش ۱۱، ص ۲۸۲ تا ۲۹۵

شفقت رضوی، پروفیسر

معراج نامہ (پچھمی نرائن شفیق)

ش ۶، ص ۳۸۲ تا ۳۸۹

ممنوں، میر نظام الدین (نعت)

ش ۶، ص ۳۹۰ تا ۳۹۱

زیبا، پنڈت برج موہن لال نکو (نعت)

ش ۶، ص ۳۹۲

گلزار دہلوی (نعت)

ش ۶، ص ۳۹۳

یونس حسنی، محمد، ڈاکٹر

قصیدہ مدح المرسلین کی ایک نادر تضمین

ش ۶، ص ۳۶۱ تا ۳۸۱

”خاکے“

بلیقش شاہین

محبت کی گواہی

ش ۲، ص ۲۵۵ تا ۲۶۰

ہمارے بچا

ش ۳، ص ۲۷۸ تا ۲۸۵

ان کا تمنائی

ش ۴، ص ۲۷۰ تا ۲۷۸

فہرست کتب

ادارہ

- ”نعت ریسرچ سینٹر“ کو موصول ہونے والی کتب
ش ۱۴، ص ۲۲۹۵۲۲۸
ش ۱۶، ص ۳۲۸۵۳۲۵
ش ۱۸، ص ۸۰۰۵۷۹۳

مذاکرہ

- اعلیٰ حضرت امام احمد رضا خاں بریلویؒ کی نعتیہ شاعری
(ایک جائزہ)
ش ۱۸، ص ۷۳۱۵۷۱۱
”با وضو آرزو“ کی خوش بو
(میانوالی میں نعت پر ایک غیر رسمی مذاکرہ)
ش ۱۷، ص ۳۶۳
عہد جدید کی نعت نگاری
ش ۲، ص ۱۹۵۵۱۸۷
”نعت رنگ“ شمارہ ۱۹ پر ایک مذاکرہ
ش ۲۰، ص ۳۶۲۵۳۳۳

منقبت

حافظ عبدالغفار حافظ

ملکِ سخن میں آج بھی چرچا رضا کا ہے
اب تک جو مستند ہے وہ سکھ رضا کا ہے

ش ۱۸، ص ۱۱

نعت رنگ

نعت رنگ اردو دنیا کا ایک منفرد رسالہ ہے۔ نعت کے موضوع پر پروفیسر ہندو پاک میں بعض اور رسالے بھی شائع ہوتے رہے۔ لیکن معیار اور شمولیات کے اعتبار سے نعت رنگ کا رنگ ہی کچھ اور ہے۔ اس کا پہلا شمارہ اپریل ۱۹۹۵ء میں شائع ہوا تھا اور اب تک اس کے ۲۰ شمارے منظر عام پر آچکے ہیں۔ آخری شمارہ اگست ۲۰۰۸ء میں نکلا۔ اس عرصے میں پہلے شمارے کے علاوہ اگست ۱۹۹۹ء اور دسمبر ۲۰۰۵ء کے شمارے علی الترتیب 'تحقید نمبر'، 'حمد نمبر' اور 'اعلیٰ حضرت امام احمد رضا نمبر' کی حیثیت سے منظر عام پر آئے۔

نعت رنگ کے مدیر محترم صبیح رحمانی خود بھی ایک خوش فکر و خوش بیان اور خوش الحان نعت گو ہیں۔ دور حاضر میں ان کے رسالے نے نعتیہ شاعری کی گرانقدر خدمات انجام دی ہیں۔ اردو کے ادب و نقد و تحقیق نے نعت کو ایک مذہبی صنف سمجھ کر ادب کے دائرے سے باہر رکھنے کی شعوری یا غیر شعوری طور پر سعی نامشکور کی۔ آج بھی یہ رجحان پوری طرح ختم نہیں ہوا ہے۔ بعض خدا یا بن تنقید، اس خیال باطل میں مبتلا ہیں کہ نعت کا ادب سے کوئی سروکار نہیں۔ نیز نعتیہ شاعری کی تنقید و تحقیق اعلیٰ درجے کی تحقیق و تنقید نہیں۔

رسالہ نعت رنگ نے نعتیہ شاعری کی تحقیق و تنقید پر نہایت بلند پایہ مقالات شائع کیے اور اس کا آواز اس شدت سے بلند کیا کہ منکرین نعت بھی نعتیہ شاعری کی تقدیس کے ساتھ اس کی ادبی اور تہذیبی قدر و قیمت کے قائل ہو گئے۔ کسی بھی مجلے یا رسالے کی اشاریہ سازی محققین کے لیے ایک نعمت غیر مترقبہ سے کم نہیں۔ نعت رنگ میں مشمولات مضامین و مقالات اور تنقید و تبصرے دستاویزی اہمیت کے حامل ہیں اور اس مقدس صنف پر تحقیقی کام کرنے والے طلبہ، اساتذہ اور اہل ذوق کے لیے اہم ماخذ کا درجہ رکھتے ہیں۔

نعت رنگ کا پیش نظر اشاریہ علمی، ادبی، تحقیقی اور تنقیدی ہر زاویہ سے اہمیت رکھتا ہے۔ یہ اشاریہ ایک کامیاب اشاریہ ساز جناب محمد سہیل شفیق، لیکچرار، شعبہ اسلامی تاریخ جامعہ کراچی، نے بڑی محنت اور انہماک سے مرتب کیا ہے۔ سہیل شفیق صاحب کو 'معارف' اعظم گڑھ جیسے قدیم الاشاعت رسالے کی اشاریہ کی ترتیب و تالیف کا تجربہ حاصل ہے۔ جنہوں نے اس اشاریہ میں نعت رنگ کے کم و بیش تمام مشمولات و محتویات کو بڑی مہارت اور ہنرمندی کے ساتھ سمیٹ لیا ہے اس اشاریہ کی اشاعت پر میں جناب صبیح الدین صبیح رحمانی اور جناب سہیل شفیق کو صمیم قلب سے مبارکباد پیش کرتا ہوں۔

پروفیسر محمد علی اثر

شعبہ اردو، جامعہ عثمانیہ،

حیدرآباد۔ انڈیا